

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

Communicatielijnen van de Ondergrondse tijdens de Tweede Wereldoorlog.....	3
Bronnen en links daarnaartoe.....	3
Vermeldingen van den Bergh en vervangers.....	3
4 november 1938 Trekking der Jubileum-loterij van "Betsalel"	3
21 april 1939 Het kantoor van de Notarissen ARN. VAN DEN BERGH en E. SPIER.....	4
2 mei 1947 Van armbestuur en N.I.I.S.A.	5
10 augustus 1945 NOTARIS E. SPIER deelt mede	7
19 december 1947 Overdracht Joodse Invalide	7
25 november 1949 NOTARISSEN A. van den Bergh, E. Spier en Mr. C. E. Masee	8
3 november 1950 Heden bereikte ons uit Londen het treurige bericht	9
Bewoners van Zijtak te Laren.....	9
Alois Miedl.....	9
13 juli 1948 Om 2½ miljoen kunstbezit 31 schilderijen werden aan Katz geretourneerd.....	10
Deutsche Zeitung in den Nederlanden.....	11
Straten in Amsterdam Zuid.....	11
Adama van Scheltemaplein.....	11
Albert Hahnplantsoen.....	11
Albrecht Dürerstraat.....	12
Anthonie van Dijckstraat.....	12
Apollolaan.....	12
Bachstraat.....	13
Beethovenstraat.....	13
Bernard Zweerskade	14
Botticellistraat.....	14
Brahmsstraat.....	14
Breitnerstraat.....	15
Breughelstraat.....	15
Chopinstraat.....	15
Cliostraat.....	15
Corellistraat.....	15
Courbetstraat.....	15
Diepenbrockstraat.....	15
Dijsselhofplantsoen.....	15
Euterpestraat [=Gerrit van der Veenstraat).....	15
Holbeinstraat.....	17
Jan van Eijckstraat.....	17
Leonardostraat.....	17
Memlingstraat.....	17
Merwedeplein.....	18
Bewoners van het Merwedeplein:.....	18
Michelangelostraat.....	20
Milletstraat.....	20
Minervalaan	21
Minervalaan 72.....	23
Minervaplein.....	24
Mozartkade.....	24
Murillostraat.....	24
Olympialaan.....	24
Olympiaplein.....	24
Oranje Nassaulaan [weg?].....	24
Parnassusweg.....	25
Quinten Massijsstraat.....	26
Raphaelstraat.....	26
Raphaelplein.....	26
Richard Wagnerstraat.....	26
Rubensstraat.....	26
Schubertstraat.....	26
Stadionkade.....	26
Stadionweg.....	27
Titiaanstraat.....	27
Tintorettostraat.....	27
Velasquezestraat.....	27
Veronesestraat.....	27
Viottastraat.....	27
Watteauststraat.....	27

Willem Witsenstraat (en Nic. Witsenstraat).....	28
Verloren gemelde voorwerpen of dieren.....	28
Dop van kindewagenwiel.....	28
Verloren collier Seppel.....	29
Verloren diversen.....	29
Verloren honden.....	30
Verloren horloges.....	36
Verloren katten.....	37
Verloren kledingstukken.....	37
Verloren koffers, tassen, e.d.....	38
Verloren portefeuille of portemonnee.....	39
Verloren ring.....	40
Verloren rozenkrans.....	40
Verloren vulpen.....	42
Diversen.....	42
De familie Frank in Amsterdam.....	43
Prinsengracht 263.....	45
17 januari 1956 Waar Anne Frank haar dagboek schreef	47
19 januari 1956 'HET ACHTERHUIS' (voorlopig) GERED	48
19 juli 1957 "Het Achterhuis" wordt gedenkplaats	48
Prinsengracht 263	48
De achternaam Pfeffer in de Randstad en daarbuiten.....	50
Karl Heinz Pfeffer.....	50
22 augustus 1940 De Auteurswet	51
Selectie van enige andere personen met de naam Pfeffer.....	52
7 november 1987 Brieven onderduiker Achterhuis gevonden	52
Fritz Pfeffer (Gießen, 30 april 1889-Neuengamme, 20 december 1944)	53
Vermeldingen van vermoorde Joden in de datase Yad Vashem.....	54
Results with respect to the "treason" of Anne Frank in het Achterhuis.....	54
Pfeffer.....	54
Arnold van den Bergh.....	55
27 oktober 1940 Jüdische Unternehmen anmeldepflichtig Bedeutsame Verordnung des Reichskommissars	55
Veroordelingen door het Polizeistandgericht.....	56
2 mei 1943 Den Haag, 2. Mai.....	56
Den Haag, 2. Mai.	56
Den Haag, 2. Mai.	57
Den Haag, 2. Mai.	57
Den Haag, 2. Mai.	57
Das Polizeistandgericht des SS- und Polizeisicherungsbereiches der Provinzen ..	58
Das Polizeistandgericht des SS- und Polizeisicherungsbereiches der Provinzen. .	58
Ein weiteres Todesurteil wurde vom gleichen Gericht	58
1 juli 1943 Sühne für den Sprengstoffanschlag	58
2 oktober 1943 Sühne für Mord und Überfall	59
12 juni 1944 Vier Niederländer zum Tode verurteilt	60
4 maart 1947 DOODSTRAF GEËIST TEGEN ANNA VAN DIJK.	61
14 april 1947 Drie jaar voor Jodenverraadster	62
15 april 1947 Het verraden werd een fascinerend spel	62
14 mei 1947 Ontlastende verklaringen over een veearts	63
19 augustus 1947 Vijftien jaar geëist	64
2 september 1947 Hilversumse V-vrouw opereerde te Baarn	64
13 september 1947 Hilversums meisje werd door S.D. geëxploiteerd	64
6 november 1947 Acht jaar tegen Hilversumse verrader geëist	65
11 november 1947 Mr. Sikkel verklaart	66
13 november 1947 Doodstraf geëist tegen Jodenjager	67
29 november 1947 Vorig jaar de doodstraf, thans slechts 2½ jaar geëist	67
6 december 1947 Asscher en Cohen in vrijheid	67
10 januari 1948 Jodenverrader perste 1 1/4 millioen af	68
6 februari 1948 Tien jaar voor verraad	68
27 september 1948 Weer een W.A.-man, die van niets weet	68
1 december 1944 Auch dies ist in Namen des deutschen Volkes geschehen;	69

Communicatielijnen van de Ondergrondse tijdens de Tweede Wereldoorlog

5

Bronnen en links daarnaartoe

"Naamlijst voor den interlocalen telefoondienst" (ook wel NAAMLIJST VOOR DE INTERLOCALE TELEFOONDIENST DEEL I OF II) Zie

<https://www.delpher.nl/nl/boeken/results?>

10 [query=Naamlijst+voor+den+interlocalen+telefoondienst&page=1&maxperpage=50&sortfield=d](https://www.delpher.nl/nl/boeken/results?query=Naamlijst+voor+den+interlocalen+telefoondienst&page=1&maxperpage=50&sortfield=date&coll=boeken)

Het telefoonboek van 1942 is zo te vinden op <https://www.delpher.nl/nl/boeken/view?identificer=MMMVC01%3A000000035%3A00001&coll=boeken&page=1&maxperpage=50&sortfield=date&query=Naamlijst+voor+den+interlocalen+telefoondienst>

15

Zie bijvoorbeeld ook voor het telefoonnummer en adres gezocht op abonnees:

<https://www.delpher.nl/nl/boeken/results?>

20 [query=pfeffer+masee&page=1&sortfield=date&coll=boeken](https://www.delpher.nl/nl/boeken/results?query=pfeffer+masee&page=1&sortfield=date&coll=boeken) waarbij de telefoonboeken van 1913, 1917, 1920, 1922, 1924, 1925, 1928, 1934, 1935, 1936, 1937. 1939, 1940, 1941, 1942, 1943 te voorschijn komen.

Merk op dat straat wordt afgekort tot str. en laan tot l. en Amsterdam vaak tot A'dam.

25

Lijst met overlevenden van de concentratiekampen in Paraat van 6 mei 1945, zie

[https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?qql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-](https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?qql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1950%22%29&query=zadok+bergh&coll=ddd&redirect=true&page=1&sortfield=datedesc&maxperpage=50&resultsidentificer=ddd%3A010436114%3Ampg21%3Aa0059&identificer=ddd%3A010436114%3Ampg21%3Ap001)

30 [1950%22%29&query=zadok+bergh&coll=ddd&redirect=true&page=1&sortfield=datedesc&maxperpage=50&resultsidentificer=ddd%3A010436114%3Ampg21%3Aa0059&identificer=ddd%3A010436114%3Ampg21%3Ap001](https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?qql%5B%5D=%28date+_gte_+%2201-01-1935%22%29&cql%5B%5D=%28date+_lte_+%2231-12-1950%22%29&query=zadok+bergh&coll=ddd&redirect=true&page=1&sortfield=datedesc&maxperpage=50&resultsidentificer=ddd%3A010436114%3Ampg21%3Aa0059&identificer=ddd%3A010436114%3Ampg21%3Ap001)

Vermeldingen van den Bergh en vervangers

Telefoonboek 1935

35 Bergh, A. v. d. Notaris, kant., Centr., Sarphatistr. 43 53761, 53666 [1018 EW] - Part., Zuid, O. Nassaul. 60 23097. -

Masee, Mr. C. E. Cand. notaris, Zuid, Amstelk. 183 20098 [1078 BB]

Telefoonboek 1940 Bergh & E. Spier, A. v. d. Notarissen, Centr., Westeinde 24 33925, 34198 [1017 ZP] - A. v. d. Bergh, privé, Zuid, Or. Nassaul. 60 23097. - [1075 AS]

40 E. Spier, privé, Zuid, Okeghemstr. 25 29552. -

Telefoonboek 1941 6790 Masee, Mr. C. E. Händell. 28., Naarden

Telefoonboek 1942 (zoeken met "Bergh[,] Arn. v. d.") 33825 Bergh, Arn. v. d. Mr C. E. Masee waarn. vac. notariskant. Arn. v. d. Bergh, Westeinde 24, C.

45 34198 Idem
34658 Idem

23097 Bergh, Arn. v. d. Or. Nassaul. 60, Z.

33825 Masee, Mr. C. E. Waarn. vac. notariskant. Arn. v. d. Bergh & E. Spier, Westeinde 24, C.

33825 Spier, Mr. C. E. Masee [...]

50 29552 Spier, E., Not., privé, Wald. Pyrmontl. 12, Z. [1075 BW]

Telefoonboek 1943 In 1941 wordt Masee nog niet vermeld als waarnemende notaris in Amsterdam. In 1943 wel, onder 33825 Bergh, [...] en onder 33825 Masee [...]

Telefoonboek 1946 In 1946 wordt Masee weer genoemd in Naarden, zonder beroepsvermelding.

55

4 november 1938 **Trekking der Jubileum-loterij van "Betsalel"**

Notaris Am. van den Bergh tot eere-lid benoemd

60 De zaal van het A.O.F.-Gebouw was Zaterdagavond j.l. geheel bezet ter gelegenheid van de trekking der Jubileum-Loterij van de Joodsche Vereen. "Betsalel". De voorzitter van het Herdenkingscomité, de heer J. Barend, releveerde in zijn openingsrede, dat door onvoorziene omstandigheden nog 114 loten niet verkocht waren. Staande de vergadering, werden deze laatste loten verkocht. Een laatkomer bood zelfs nog één gulden voor een lot, hetgeen hem niet meer verstrekt kon worden. De voorzitter bracht dank aan de lotenverkoopers, en in het bijzonder aan mej. R. Aletrino, die 1150 loten

65 en voorts aan mevr. Bolle en den heer M. D. Kuyt die elk ruim 600 loten verkocht
hadden en Hotel Wilhelmina te Maastricht, waar de fam. Sanders zich beijverden, de
loten aan de reizigers te verkoopen. Onder groot applaus der aanwezigen deelde de
Voorzitter mede, dat alle prijzen geschonken waren zoowel door particulieren als door
70 firma's, terwijl de hoofdprijs tegen zeer gereduceerden prijs door de fa. Peek &
Cloppenburg beschikbaar gesteld was. Dit was mede oorzaak, dat de kosten zoo laag
mogelijk gehouden werden, waardoor een zoo groot mogelijk bedrag in de kas van het
Kleedingfonds zal vloeien. Voortgaande zei spr., niet te hebben kunnen denken, dat,
toen B. en W. op 29 April hun toestemming gaven tot het houden der loterij, en de
75 loten 12 Juni 1938 in Krasnapolsky gedistribueerd werden, het succes volkomen zou
zijn. De trekking, toen bepaald op 14 Dec. 1938, kon door het enorm succes reeds op
29 Oct. gehouden worden. Spr. meende dit geweldig resultaat te moeten toeschrijven
aan de groote waardeering voor het werk van Dr. de Hond in het algemeen en voor het
Kleedingfonds in het bijzonder. Alhoewel deze loterij-campagne nu beëindigd is, staat
80 de commissie weer een nieuwe groote arbeid te wachten. Immers op 4 Dec. a.s. zal in
de groote zaal van Krasnapolsky het nieuwste successtuk van Dr. de Hond,
"Chaweiriem", opgevoerd worden, waarvan de baten in het Kleedingfonds zullen vloeien
en spr. deed een beroep op de aanwezigen, om de kaartenverkoop krachtadig ter hand
te nemen, opdat deze avond een evengroot succes zou worden als de loterij. Dr. de
Hond, die daarna het woord voerde, dankte namens het bestuur van "Betsalel" het
85 herdenkingscomité voor de grootsche praestatie door haar geleverd. Hij wees de
vergadering op de Mitswo van halbosjas ngaroemim, in verband met de geschiedenis van
Adam en Eva en den iederen morgen uitgesproken lofzegging Malbiesj Ngaroemim. Spr.
betreurde het, dat bij de vele mooie Joodsche instellingen hier ter stede die der
Bar-Mitswo-Gewre (Halbosjas Ngaroemim) opgeheven moest worden, waardoor het niet
90 zelden voorkomt, dat ouders by ons Kleedingfonds aankloppen om hun jongens te
kleeden. Met de bede, dat allen die aan deze loterij hadden meegewerkt nooit zelf bij
het Kleedingfonds zouden behoeven aan te kloppen, besloot spr. zijn boeiende, met
warm applaus beloonde, inhoudrijke rede. Na de prachtige Joodsche zangnummers van
mej. A. Tromp, begeleid door mej. G. de Liever, en eenige mooie declamaties van mej.
95 M. Wagenhuizen, die belangloos hun medewerking verleenden, ging men over tot de
trekking.

Voorzitter J. Barend begroette den inmiddels ter vergadering verschenen Notaris Am.
van den Bergh en bracht hem alsmede de op zijn kantoor werkende candidaat-notarissen,
de heeren Spier en Visser, hartelijk dank niet alleen voor zijn belanglooze
100 medewerking bij de trekking, doch ook voor de belangrijke adviezen, verstrekt bij het
organiseeren van de loterij. Ook de voorzitter van Betsalel, de heer B. Blog, bracht
den notaris hulde voor het vele belangrijke, dat hij voor Betsalel gedaan had. Waar
wij - aldus spr. - in ons 30-jarig bestaan zeer karig waren met onderscheidingen
hebben wij gemeend als tastbaar bewijs van onzen grooten, weigemeenden dank U het
105 eere-lidmaatschap van onze vereeniging te moeten aanbieden. Een luid applaus bewees,
dat allen met deze onderscheiding instemden. Notaris van den Bergh, die zeer
ingenomen was door deze volgens zijns inziens niet verdiende onderding, omdat hij
alles voor Betsalel deed uit respect voor de stuwende kracht van Betsalel, Rabbijn M.
de Hond, wilde dit eere-lidmaatschap gaarne aanvaarden voor de sympathieke wijze,
110 waarop hem dit werd aangeboden. Te allen tijde blijft spr. bereid zijn krachten
indien noodig Betsalel te geven. Een langdurig applaus volgde op deze toespraak.
Vervolgens werd overgegaan tot de trekking. De hoofdprijs viel op nummer 1738. Houder
van dit lot was de heer L. Cohen uit Leeuwarden. Dank zij de uitstekende organisatie
der loting, wist men binnen 2 minuten wie de eigenaar was. De 2e prijs, een
115 aangemeten jongenspak, viel op nummer 3962, de derde prijs, een plus four, op nummer
9376.

De Voorzitter deelde mede, dat den prijswinnaars zoo spoedig mogelijk bericht zullen
ontvangen. De prijzen kunnen afgehaald worden bij den penningmeester van het
herdenkingscomité, de heer Sam Hakker, Mauritsstraat 1d, Amsterdam. Indien ze vóór 15
120 Dec. 1938 niet afgehaald zijn, vervallen ze aan de Vereeniging. Met een opwekking om
de kaartverkoop voor de jubileum-voorstelling ter hand te nemen, sloot de Voorzitter
dezen schitterend geslaagden avond.

21 april 1939 **Het kantoor van de Notarissen ARN. VAN DEN BERGH en E. SPIER**
125 is VERPLAATST naar WESTEINDE 24 AMSTERDAM-C. De telefoonnummers worden gewijzigd in
33825, 34198 en 34658. De privé-telefoonnummers blijven resp. 23097 (Van den Bergh)
en 29552 (Spier). Notaris Van den Bergh is bewaarder der minuten van wijlen den
notaris H. J. van Doorn en van den eervol ontslagen notaris Jhr. F. O. van Nispen. -
Notaris Spier is bewaarder der minuten van den eervol ontslagen notaris J. D.
130 Vriesendorp. 6485

6 juni 1941 HULP IN DE HUISHOUDING gevraagd in lib. gezin. Mevr. Van den Bergh, Oranje Nassaulaan 60 huis. 1244

(tevens op 22 augustus 1941 in Het joodsche weekblad: uitgave van den Joodschen Raad voor Amsterdam)

3 maart 1943 Wegens ziekte van vorige Meid-Huishoudster v. dir. gevr., 25-40 j., zelfst. kunn. k., w. en-leiding geven. Zw. en kat. drag. Hulp aanw. Mevr. A. Bauer, Amsterdam, Oranje Nassaulaan 60, Telefoon 91861. (5003)
(tevens op 15 oktober 1943, 3 januari 1944)

29 april 1944 De Heer en Mevrouw A. P. BAUER-DOLLEE geven met vreugde kennis van de geboorte van hun Dochter BARBARA BRIGITTE Amsterdam, 28 April 1944, Oranje Nassaulaan 60. Tijdelijk Ziekenverpleging, Prinsengracht.

Telefoonboek 1942

34555 Bauer. Mrs. O. E. & A. P. Adv. en proc., kant. Weteringsch. 24 C.

33228 Idem.

37260 Idem (Uitsl. Verwaltung).

30338 Idem

93360 Mr. O. E. Bauer, woonh., O. Nassaul. 50, Z.

91861 Mr. A. P. Bauer, woonh., O. Nassaul. 60, Z.

2 mei 1947 **Van armbestuur en N.I.I.S.A.**

Het artikel in een vorig nummer van Mr. Dr. A. Büchenbacher behandelde de vorm van het Joods Maatschappelijk werk in Amsterdam, meer in het bijzonder na de bevrijding. Het lijkt mij nuttig en zelfs - na velerlei misvattingen, die in zittingen van de Kerkeraad zijn verkondigd - noodzakelijk, de lezers een inzicht te geven in het werk van het Ned. Isr. Armbestuur te vóór, tijdens en nade bezetting. Dit artikel is tevens bedoeld om een klein steentje bij te dragen tot de heropbouw van het Joods maatschappelijk werk in Amsterdam. Het zal uit den aard der zaak slechts uiterst beknopt en dus onvolledig moeten zijn. Het Ned. Isr. Armbestuur te Amsterdam (bij afkorting ook wel genaamd N.I.A.) dateert reeds van kort na de Napoleontische tvjd. Het werd opgericht bij Koninklijk besluit, teneinde het geheele armwezen onder de Ned. Israëlieten in Amsterdam te leiden. Daaronder vielen ook de verpleging van zieken en de verzorging van oudelieden. Het is van algemeene bekendheid, op welk een voortreffelijke wijze in de loop der jaren in die behoeften werd voorzien: Het Ned. Isr. Ziekenhuis aan de Nieuwe Keizersgracht en het daaraan verbonden oudeliedengesticht waren onder de eminente leiding van hun opvolgende voorzitters (ik wil uit de allerlaatste tijd slechts de namen noemen van Armand Maij, Philips en de Hartogh) gegroeid tot model-inrichtingen, die de trots van de Amsterdamse Jood uitmaakten. Daarnaast werd ook de eigenlijke armenzorg beoefend: een leenfonds werd gesticht, de uitdeeling van matzes en andere Pesach-artikelen geschiedde op ruime schaal en ook werd ondersteuning verleend aan behoeftigen. In dit laatste werd het Armbestuur echter ten zeerste gehandicapt door het systeem van de burgerlijke armverzorging. Hoewel de Armenwet voorschrijft, dat kerkelijke steun praevaleert, was - en is - de practijk precies omgekeerd: De burgerlijke overheid gaf en geeft het grote steunbedrag. Wel heeft de kerkelijke instantie dan het recht (en volgens de armenwet zelfs in zekere mate tot plicht) bijsteun in contanten te verschaffen, doch het bedrag van de gemeentelijke steun wordt verminderd met 2/3 van het bedrag, dat de kerkelijke instantie aan de gesteunde verstrekt. Dit komt dus daarop neer, dat slechts 1/3 van het bedrag van de diaconale bijsteun aan de gesteunde ten goede komt en het overige verdwijnt in de schatkist van de gemeente Amsterdam. Het spreekt wel vanzelf, dat daarom het Armbestuur zich bepaalde tot een zeer gering bedrag aan bijsteun (de Port. Isr. gemeente onttrok zich, m.i. terecht, zelfs geheel aan die z.g. verplichting), doch zelfs een bedrag van f 0.50 van bijsteun per gezin, waartoe het Ned. Isr. Armbestuur zich in de laatste jaren voor de oorlog beperkte betekende voor die instelling toch nog een offer van ca. f 30.000 per jaar, waarvan slechts f 10.000 aan de gesteunden ten goede kwam. Wel werd steun in natura verstrekt en mocht bij bijzondere gelegenheden, als bijv. Joumtouwien, strenge vorst e.d. een klein bedrag in geld worden verstrekt, van welke gelegenheden het Armbestuur een gretig gebruik maakte, doch het kwam toch wel daarop neer, dat Tiet Armbestuur zich in hoofdzaak diende te beperken tot zijn leenfonds, steun aan stille armen, die om een of andere reden niet door de burgerlijke overheid onderhouden werden, en vooral de leiding van het ziekenhuis en het oudeliedengesticht. Hier moet een misvatting worden rechtgezet, die in de debatten in de Kerkeraad tot uiting kwam. Enige leden verkondigden, dat de kapitalen van het Armbestuur voor een groot deel -afkomstig zijn van de Hoofdsynagoge, die immers 25% en een tijd lang zelfs iets meer als subsidie aan het Armbestuur afstond. Ongetwijfeld was dit laatste juist, doch die gehele

subsidie werd besteed niet voor kapitaalvorming, doch voor dekking van de jaarlijkse exploitatie-tekorten. De kapitalen werden in de loop der decennia gevormd uit belangrijke schenkingen en erfenissen door rijke en milde geloofsgenoten, bij wie het armbestuur al een even goede naam had als bij de gesteunden zelf. Ontelbaar is het aantal van hen, die in ziekenhuis en oudeliedengesticht een liefderijke verzorging hebben gevonden. Tijdens de bezetting kon dit zegenrijke werk zelfs in enorme omvang worden verricht. Honderdtallen Joden, die in de gebouwen van het Armbestuur een naar omstandigheden veilige schuilplaats zagen, werden daarin opgenomen, hetzij als verpleegde dan ~wel als employé, met als gevolg een overbelast apparaat, dat ondanks de moeilijke voedselomstandigheden en het gebrek aan letterlijk alle materialen voor verpleging en verzorging uitnemend werd gehanteerd, (In dit verband moge de naam van wijlen mevr. S. Levisson-Asscher hier met ere worden genoemd), totdat ook aan deze schijn-veiligheid het tragische einde kwam. Na de bevrijding bleken nog slechts een drietal bestuurders van de vijftien aanwezig te zijn, waarbij zich later nog een vierde, uit Westerbork ontslagen, voegde. Deze vier bestuurders vonden hun levenswerk totaal verwoest: het N.I.Z. en het oudeliedengesticht waren - hoofdzakelijk door sloping door het publiek - niet veel meer dan rompen van gebouwen en vertrekken. Trouwens, die gebouwen - zelfs al zouden zij intact gebleven zijn - waren veel te groot geworden voor de zozeer gedunde Joodse bevolking. Het voornaamste werk van het Armbestuur was dus de bestuurders uit de hand geslagen. Daarbij kwam, dat men in de beginne - en die toestand heeft ettelijke maanden geduurd en is nog steeds niet geheel opgehelderd - tengevolge van het volkomen ontbreken van boeken en bescheiden (alles was geroofd of vernield) niet het flauwste inzicht kon krijgen van de financiën van het Armbestuur. De eerste taak der bestuurders moest dus zijn en was dan ook (behalve het aanvragen van rechtsherstel der instelling, dat spoedig werd verleend) het geweldig omvattende onderzoek naar het - gelijk bekend - oorspronkelijk zo belangrijke kapitaal. Daartoe ging men op zoek naar een goede penningmeester, doch iedereen was destijds zo overbelast met werk voor zichzelf en anderen, dat die pogingen tevergeefs waren. Wel werd onmiddellijk een accountant aangesteld, die nog steeds bezig is met het omvangrijke opsporingswerk, terwijl de voorzitter, nu wijlen Dr. J. de Hartogh, ook het tijdelijke penningmeesterschap op zich nam. Hier past een woord van eerbiedige hulde aan deze man, die - nadat hij vóór en tijdens de bezetting zich een waardig opvolger van de eminente voorzitter Dr. S. J. Philips had getoond - na de oorlog ondanks zijn hoge leeftijd al zijn tijd wijdde aan de reconstructie van het Armbestuur. Men bedenke eens goed, welk een reuzenarbeid hier verricht moest worden door enkelingen, die slechts weinig vrije tijd ter beschikking hadden en beroofd waren van alle boeken en bescheiden, die - met een uitgebreid en deskundig personeel - het vooroorlogse Armbestuur ter beschikking stonden. Er bleek ook behoefte te zijn aan een jeugdige medebestuurder, die tevens de taak van secretaris op zich nam. Deze werd gevonden in de persoon van de heer Mr. J. A. B. Gomperts, die zich een bekwaam en toegewijd secretaris toonde. Daar er nog geen Kerkeraad was, kon zijn benoeming niet op de reglementair voorgeschreven wijze geschieden, n.l. door dit college op voordracht van het Armbestuur en de Commissie uit de Kerkeraad voor het Armwezen en de Sociale Voorzorg, doch bestuurders achtten zich op grond van de bestaande noodtoestand volkomen gerechtigd (ook de eerste Kerkeraad werd later op onregelmatige wijze geformeerd) na goedkeuring door het enige nog aanwezige lid van bedoelde Commissie uit de oude Kerkeraad, tot die benoeming, die natuurlijk als een voorlopige gold, over te gaan. Later is die benoeming, evenals die van de nog overgebleven oude leden van het Armbestuur, voor zover zij zich beschikbaar stelden, bekrachtigd door het Ned. Beheersinstituut. Aanleiding tot die bekrachtiging was een eis van de Directie der Grootboeken, die geen rente wilden uitkeren, indien niet de benoeming van alle leden door het Beheersinstituut werd bekrachtigd, of eigenlijk opnieuw geschiedde. Toen bleek, dat het Armbestuur weer over enige middelen kon beschikken, werd onmiddellijk met het sociale werk een aanvang gemaakt. Gelijk gezegd, de voornaamste arbeid, de zorg voor zieken en oudelieden, was de bestuurders uit de hand geslagen. Bleef over de sociale arbeid in de engere zin. Bestuurders begrepen ten volle, dat een nieuwe tijd was aangebroken en dat de bakens met het getij verzet moesten worden: Zij wensten niet voort te gaan met de bedeling van f 0.50 per week (trouwens waren helaas de meeste vroeger daarvoor in aanmerking komende gedeporteerd), doch hulp en steun te bieden aan door oorlog, bezetting of deportatie sociaal losgeslagenen en voorts aan hen, die op grond van ziekte, invaliditeit of ouderdom in aanmerking kwamen voor financiële hulp voor verpleging of verzorging in een gesticht of elders. In overeenstemming met dit streven werd in principe besloten, de naam van het Armbestuur te veranderen in: Ned. Isr. Instelling voor Socialen Arbeid (N.I.I.S.A.). De daartoe gevorderde reglementswijziging werd overgelaten aan het nieuwe door de Kerkeraad te kiezen college. Een bureau werd

ingericht, eerst in het gebouw van De Joodse Invalide; daarna in de Beurs voor den
Diamanthandel, een administratrice aangesteld, die met het bestuur alle ingekomen
265 aanvragen behandelt, een enquêteur benoemd, kortom de poort werd opengezet voor alle
inkomende steunaanvragen, die alle nauwkeurig werden behandeld en, zo enigszins
redelijk, toegestaan. Ook de uitdeling van matzes en andere Pesachgoederen werd op
ruime schaal hervat. Bij een en ander werd gestreefd naar samenwerking met alle
270 daarvoor in aanmerking komende Joodse instanties. Dat het aantal ingekomen
steunaanvragen en gesteunden in de eerste tijd betrekkelijk gering is geweest, moet,
behalve aan de onbekendheid van het publiek met de hervatting van het
werk (hoewel daarover de nodige publicaties in de Joodse pers geschiedden), worden
geweten aan het feit, dat, toen de N.I.I.S.A. haar werk nog niet in enige omvang kon
hervatten, andere instanties als de J.J.C. en de sociale afdeling van de Ned. Isr.
275 Hoofdsynagoge, het werk met succes hadden ter hand genomen. Thans bestaat een
harmonieuze samenwerking met die lichamen, die, naar verwacht mag worden, in de
toekomst zal leiden tot een innige band en hopenlijk zelfs tot een in elkaar opgaan
dier verschillende instellingen, die immers alle hetzelfde doel beogen. Het oude
thans afgetreden bestuur van de N.I.I.S.A. heeft ook met grote instemming begroet de
280 plannen, die na de bevrijding zijn gerezen, om het gehele sociale werk onder de
Amsterdamse – en zo spoedig mogelijk de Nederlandse – Joden onder te brengen in één
verband en het heeft dan ook van harte medegewerkt aan de oprichting van de stichting
Joods Maatschappelijk Werk. Dat hierover een strijd is uitgebroken tussen zekere
groepen, die blijkbaar ieder voor zich zekere machtsverhoudingen nastreven, valt voor
285 het Joodse sociale leven zeker te betreuren. Het afgetreden bestuur van de N.I.I.S.A.
heeft bij zijn kandidaatstellingen voor het nieuwe bestuur een poging gedaan, om de
tegenstellingen te overbruggen. Dat de Kerkeraad die pogingen blijkbaar niet heeft
begrepen – en nog minder gewaardeerd –, pleit zekerniet tegen het streven, dat
trouwens in zover is geslaagd, dat in het nieuwe bestuur op instigatie van de oude
290 bestuursleden alle groepen in behoorlijke getalsterkte zijn vertegenwoordigd, die
menen deel te moeten hebben aan het Joods maatschappelijk werk. Laten wij hopen, dat
het nieuwe bestuur ten volle zal beseffen, dat een instelling als de N.I.I.S.A. geen
politiek en geen praatcollege is, maar behoort te zijn een verzameling van noeste
werkers op maatschappelijk gebied, die geen andere belangen behoren te dienen dan die
295 van hun lijdende en steunbehoevende medemensen. Laat de grondslag van de Joodse
godsdienst, de Tsedaka, geen ijdel woord voor hen zijn.
Am. van den Bergh.

10 augustus 1945 **NOTARIS E. SPIER deelt mede**
300 dat hij met ingang van den 7en Augustus 1945 zijn practijk heeft hervat. De
notarissen Arn. van den Bergh en E. Spier deelen mede dat zij hun kantoren weder
hebben vereenigd en dat zij zich weder hebben gevestigd te Amsterdam aan het
WESTEINDE 24, TEL. 33825.
Onder hun berusting zijn o.m. de minuten der akten gepasseerd ten overstaan van de
305 waarnemende notarissen Mr. C. E. Masee en A. D. Th. Bruijning. 308

19 december 1947 **Overdracht Joodse Invalide**
Voor een klein aantal genodigden vond Dinsdagochtend 9 Dec. de overdracht plaats van
de Joodse Invalide aan de Gemeente Amsterdam. Aanwezig waren o.a. Burgemeester A. J.
310 d'Ailly, Wethouder Mr. W. F. Schokking, Opperrabijn J. Tal, de Oud
Gemeentesecretaris Mr. S. J. van Lier, de Gemeenteontvanger Dr. A. F. Stapel, de
Directeur van het Binnen-Gasthuis G. van der Reyden, de waarnemend Directeur van de
G.G.D. A. Brand, de Geneesheer-Directeur van de J. I. S. Kronenberg, J. Parsser,
voorzitter van het Kerkbestuur en als vertegenwoordiger van de J.C.C. en de Joint, de
315 Heer J. van Amerongen.
De waarnemend voorzitter van de Joodse Invalide, Notaris Arn. van den Bergh opende
deze plechtigheid. Het doet ons pijn, aldus spreker, dat wij afstand moeten doen van
ons prachtig gebouw, dat destijds hoofdzakelijk door de werkkraft van wijlen de Heer
I. Gans tot stand is gekomen. Het was de trots van onze Joodse Gemeenschap en het
320 centrum van het Joodse sociale en culturele leven. Wij menen er goed aan te doen deze
overdracht, openbaar te doen geschieden, want wij willen getuigen, dat alhoewel wij
dit gebouw moeten verkopen, het sociaal werk onder de Joden niet zal worden
stopgezet. Meer dan ooit is er een onderdak nodig voor hen, die de gruwelen hebben
overleefd. Wij vertrouwen dan ook op de toezegging van de Wethouder, dat de Gemeente
325 ons een nieuw huls zal toewijzen en hopen over een niet al te lange tijd een nieuwe
J.I. te openen.
Thans verzoek ik de kandidaat-notaris Mr. Masee de overdrachts-acte voor te lezen.
Nadat de acte gepasseerd was, wenste Notaris van den Bergh de gemeente van harte

330 geluk. Hij sprak de wens uit, dat het gebouw zal bijdragen tot de leniging van de
noodtoestand in de ziekenhuisverpleging. Het woord was thans aan Burgemeester A. J. d'Ailly. Na een woord van dank aan Notaris
van den Bergh wil spreker vaststellen, dat de besprekingen over de verkoop van het
gebouw een weemoedig karakter hebben gedragen. De onmiddellijke voorgeschiedenis van
335 deze verkoop is met zoveel leed en droefheid gepaard gegaan), dat ternauwernood van
enige voldoening kan worden gesproken. Het gebouw is aan de gemeente verkocht voor
anderhalf millioen. Zolang de J.I. nog geen ander tehuis heeft, zal aan de patiënten
en diegenen, die geen ander tehuis hebben, hier nog onderdak verleend worden.
Het gebouw werd gesticht door vele kleine bijdragen; dit getuigt van een Uwer
340 waardevolle kenmerken: saamhorigheid. Door standvastigheid, moed, trots en zelfbewustheid is hier een gebouw verzezen, dat
wij een sierraad van onze stad mogen noemen. Ik wil niet te lang stilstaan bij de
oorlog, bij de ellende en droefenis, die in dit gebouw zijn geleden. Het gebouw
draagt er nog de sporen van. Nadat het in lugubere toestand werd aangetroffen, heeft
men er echter veel weer aan kunnen herstellen. Tenslotte gaat het heden in het
345 eigendom van de Gemeente Amsterdam over. Ik aanvaard het gebouw met alle piëteit, die
het wettigt. Wij zullen voortgaan er de menselijke noden te lenigen tot heil van de
bevolking van Amsterdam. Wij zullen alle mogelijke medewerking verlenen om de J. I.
een nieuw tehuis te geven. In dit nieuwe huis zullen de patiënten uit de sfeer zijn
van de ellende van de bezetting. Moge U Uw schone taak de zwakken bij te staan nog
350 lange tijd kunnen volbrengen. Opperrabbijn Tal wil een verhaal vertellen dat staat op een blad van dat boek, dat
niet minder belasterd is dan het Joodse Volk: De Talmoed. Twee wijzen liepen voorbij
een huis. De een boog zijn hoofd en zuchtte. De ander vraagt: Waarom zucht ge? Zou ik
niet zuchten, hernam de een. Voor dit huis stonden 60 bakken eten overdag, en 60
355 bakken eten 's nachts. En iedereen kon hiervan genieten, en hij die zich schaamde en
overdag niet wilde gaan, kon 's nachts komen als niemand hem zag. En de Heer van dit
huis, zat aan de deur, zijn hand steeds in zijn buidel. Nu is dit huis gesloten. Zou ik daarom niet zuchten? Maar de andere zeide: Ziet er
staat geschreven, de huizen der braven en edelen worden altijd weer hersteld, evenals
360 Gods tempel weer hersteld zal worden. Dit verhaal illustreert onze weemoed op dit
moment. Op dit zelfde blad staat nog een verhaal. Een onzer geestige wijzen zegt:
Weet ge hoe het is in een gastvrij huis? Er zijn goede gasten, die zeggen: Ziet hoe
dit hele huis ervoor is ingericht opdat er voor mij gezorgd worde. Dat zijn de
365 dankbaren. De anderen zeggen: Het mocht wat, dit huis is er voor anderen en toevallig
krijg ik er ook iets van. Dat zijn de ondankbaren. Zo is het in de J. I. gegaan. Zo
zal het ook in de toekomst blijven. Opperrabbijn Tal sprak tenslotte de wens uit, dat
Gods zegen tot in lengte van dagen op dit gebouw zal rusten. De heer A. van Santen, oud-voorzitter der J.I., schetste vervolgens de geschiedenis
van de Vereniging en van het gebouw. Hierbij herdacht hij o.a. Dr. Buzaglo, die
370 gedurende de bezetting als directeur zoveel goed en moedig werk heeft verricht. In
zijn dankwoord heeft Notaris van den Bergh allereerst Rabbijn Dr. de Hond herdacht,
de stichter van de Joodse Invalide. Vervolgens noemde hij de overleden eerste
directeur de heer Norden en de heer I. Gans. Het spijt spreker, dat de Heer Levisson
uit den Haag door ziekte verhinderd is, aanwezig te zijn. Ook hem brengt spreker dank
375 voor het vele werk door hem verricht; spreker wenst hem een spoedig herstel.
Dat de exploitatie, die na de bevrijding zo moeilijk weer op gang kon komen, toch
weer kon worden voortgezet is hoofdzakelijk te danken aan de Joint. Spreker wil hier
zijn dank betuigen aan de Heer J. van Amerongen. Tot slot brengt spreker dank aan
380 allen, die het woord hebben gevoerd, speciaal aan de burgemeester. Wij herdenken in
deze dagen de her-inwijding van de tempel. Chanoeka betekent ook het wonder van het
kruikje olie. Toen wij hier voor twee en een half jaar kwamen, hadden wij ook een
lamp, maar ontbrak ons de olie deze lamp brandende te houden. Vandaag is deze
toestand veranderd. Wij hebben de olie, de lamp behoort ons niet meer. Dit is echter
385 geen reden om te wanhopen. Wij hopen spoedig ons werk in een nieuwe, gezonde kleine
J.I. voort te zetten. Tenslotte heeft Wethouder Schokking nog het woord gevoerd.
Wijlen directeur I. Gans Burgemeester d'Ailly tekent de acte.

390 25 november 1949 **NOTARISSSEN A. van den Bergh, E. Spier en Mr. C. E. Masee**
delen mede, dat zij hun kantoren hebben verenigd. Het verenigde kantoor is gevestigd
WESTEINDE 24 te Amsterdam, tel. 33825, 34658, 37921 en – alleen kandidaten – 37209.
5044

3 november 1950 **Heden bereikte ons uit Londen het treurige bericht**
395 van het overleden van onze zeer gewaardeerde Compagnon en vriend 4760 ARNOLD VAN DEN BERGH Notaris E. Spier Mr C. E. Masee Amsterdam, 28 October 1950 Westeinde 24
Op 28 October overleed te Londen de Heer ARNOLD VAN DEN BERGH Notaris te Amsterdam
Zijn hoogstaand karakter en stuwende kracht zullen ons steeds tot een voorbeeld zijn.
De cand. notarissen en het gezamenlijk kantoorpersoneel. Adam, Westeinde 24
400 Bestuur en Verpleegden van de Vereniging "De Joodse Invalide" berichten hiermede tot hun diep leedwezen het overlijden van hun Voorzitter op 28 October (17 Chesjwan)
Notaris ARNOLD VAN DEN BERGH Zijn nagedachtenis zal bij ons in dankbare herinnering blijven. 4751
Het Bestuur der Ned. Isr. Instelling voor Sociale Arbeid te Amsterdam bericht
405 hiermede tot zijn diep leedwezen het overlijden van zijn Voorzitter op 28 October (17 Chesjwan) Notaris ARNOLD VAN DEN BERGH Zijn nagedachtenis zal bij ons in hoge ere blijven. 4756 namens het Bestuur J. Parsser, Vice-Voorz. Mr Dr A. Büchenbacher, Secretaris
Het Bestuur van de Loge Hilleel van de Orde van B'NAI B'RITH geeft met leedwezen
410 kennis van het overlijden van de heer ARNOLD VAN DEN BERGH in leven Broeder van deze Orde. Namens het Bestuur: J. Schaap, Voorzitter. Herbert Kaufmann, Secretaris.
Op 28 October overleed te Londen onze Hooggewaardeerde voorzitter van het bestuur van de vereniging der Joodse Invalide Notaris ARNOLD VAN DEN BERGH zijn toewijding zullen wij dankbaar blijven gedenken. De Verpleegden en het personeel van de afd. Joodse
415 Invalide Amsterdam, Gem. Ziekeninrichting, Weesperplein 1.

Bewoners van Zijtak te Laren

23 mei 1942 slagerij "De Samenwerking", Zwaan; 1
6 mei 1947 van der Zwaan, Oosterholt; 1
420 14 april 1950 Eggenkamp; 1b
20 juni 1942 Vesters; 1c
?? september 1940 de Rooij; 2
Weggelopen reekleurig Pinchertje. Luisterend naar den naam "Beppe". Terug te bez.
tegen bel. Zijtak 2, Laren, Tel. 3359.
425 28 april 1944 Brouwer; 2
28 augustus 1944 van der Ven, Puijk; 3
29 juli 1942 Jannette; 7
18 juni 1942 "Hunka", Hunnik, Kalee; 9
26 januari 1940 Pfothenhauer; 11
430 25 maart 1943 Thonus, Klau, de Graaf, 't Eksternest, de Jong; 11
8 januari 1942 Bus, Calis; 15
17 november 1950 van Walstijn; 19
21 oktober 1948 Broekhof, Blom; 21
16 mei 1942 lammeren te koop; 24
435 5 juni 1948 traploper; 25
14 januari 1950 Majoor; 26
15 oktober 1947 winterjas; 29
24 maart 1948 Majoor; 30
18 juli 1949 dubbel huis te koop; 32
440 19 april 1940 Telders, "Hoogeland"; 35
6 juni 1950 Berg; 35
1 februari 1945 Prent, Quint; 36
25 september 1940 Giesen, de Graan; 37
31 mei 1947 Asman, Janssonius; 37
445 21 januari 1944 Grim; 38
23 maart 1940 (Pekingeesje); 40
7 april 1942 Dames polshorloge, Eilers, Ewers; 43
17 september 1947 Metaalwarenfabriek; achter 46
15 november 1950 Hotdogcar; 50
450 9 maart 1940 Volksdagblad, v. d. Meer; 52

Alois Miedl

Telefoonboek 1942 224 Miedl, A. Amsteldijk Noord 37. [K2973 Ouderkerk a.d. Amstel]
84136 Miedl, A. R. Visscherstr. 23, W. [1054 EW]
455 13 juli 1942 Die Beiräte der Deutschen Handelskammer für die Niederlande
Banken, Versicherungen, Handel, Industrie und Verkehr
Wie wir seinerzeit berichteten, sind bei der Deutschen Handelskammer für die
Niederlande vor einigen Wochen Beiräte für Banken und Versicherungen, für den Handel,
für die Industrie und für den Verkehr errichtet worden. Wie das Organ der Deutschen

460 Handelskammer "Niederlande" Nr. 13 1942 in ihrer neuesten Nummer ausführt, ist es
Aufgabe dieser Beiräte, im Rahmen der Kammer eine Zusammenfassung und wirksame
Vertretung der deutschen wirtschaftlichen Interessen in den Niederlanden in den ein
seinen Gewerbezweigen zu gewährleisten. Die Beiräte sollen die Kammer bei der
Erledigung fachlicher Aufgabe beraten und sich der Wünsche, Anregungen und etwaigen
465 Beschwerden, deutscher Firmen in den Niederlanden in allen grundsätzlichen Fragen
ihres Gewerbezweiges annehmen. Die Vorsitzenden der Beiräte sind zugleich Mitglieder
des Vorstandes der Deutschen Handelskammer für die Niederlande. Das
Handelskammerorgan bringt in seinem neuesten Heft ein ausführliches Verzeichnis der
einzelnen Beiräte und der von ihnen vertretenen Industrien. Die branchenmäßige
470 Namensgruppierung ergibt folgende Aufstellung:

Banken und Versicherungen

A. Flesche, Vorsitzender und zugleich Präsident der Deutschen Handelskammer für die
Niederlande, F. Dellschow, C. Drouven, H. Hake, Dr. Th. Hoechst, J. F. Kutzleb, E. de
Laporte. A. Miedl, C. H. Oldach. R. Plaas, L. Steinenböhmer, K. Stichnoth, H.
475 Wegener.

Handel

W. Schönherr, L. de Boer. B. Broicher, Ernst Chur, F. Frank, E. A. Frick. W. Ch.
Fritsche. W. Grosse, Dieren, E. Hauptmann. Dr. B. Heinz, C. E. S. von Olszewski, Fr.
Remppis, W. Schick, G. F. Stöhr.

480 **Industrie**

Ing. J. W. Piel, W. Giese, Dr. B. Heinz, C. Jost, F. Knuth, W. Kowalkowski, Dipl.-
Ing. A: Lampe, H. Pavel, S. Rajszár. Dr. Fr. Reible, P. L. Russell, G Sachsenberg, M.
Schlüter, W. Schneider, F W. Seekatz, K. Siegert, E. F. Weller, K. Wilfling.

Verkehr

485 C. Wetekam. C. Aurich, F. Balster, Dr. O. Dyckerhoff, A. Egan, W. Fischer, C.
Frauendorf, Fr. Friedrichs, M. Gerisch. J. Gerlach. H. Koenen, Jos. Kreibich. ,H.
Krück, H. Lind, L. Mayer. W. Schimmelman, E. Schnöckel. C. Schwarz, A Siemens,
Oberreichsbahnrat A, Stricker, Rotterdam, W. E. Vahrenhorst.

490 13 juli 1948 **Om 2½ miljoen kunstbezit 31 schilderijen werden aan Katz geretourneerd**
Maar met een clause over "eigendomsrechten"

Na de eerste publicatie over de arrestatie van de directeur van het "Mauritshuis" te
's-Gravenhage, dr. A. B. de Vries, en van de millionnaire B. Katz uit Dieren, één der
oudste telgen van een antiquairs familie, die tot de bekendste kunsthandelaars van
495 Nederland behoort, zijn de tongen los gekomen. Katz heeft de volgende acht
schilderijen, die hij na de bevrijding bijna kosteloos van de stichting terug
ontving, tijdens de bezetting reglementair aan de kunsthandel voorheen J. Goudstikker
te Amsterdam verkocht: twee Rembrandts (waarvan één een zelfportret), twee werken van
Gerard Dou (waaronder "De Tandarts", een kiezentrekker, die een knaapje behandelt),
500 één Jan Steen ("In weelde sieht toe", een kamerinterieur, waarin een talrijke familie
de inwendige mens aan het versterken is), twee schilderijen van Van Heemskerck en een
Pieter de Hoogh.

In totaal retourneerde de stichting 31 schilderijen aan Katz, zodat hier inderdaad
van een "millioenen-affaire" mag worden gesproken. Deskundigen schatten de waarde van
505 de 31 werken op miljoen gulden. De overige 23 doeken heeft Katz rechtstreeks,
althans zonder tussenkomst van Goudstikker, aan de Duitsers verkocht. Overigens was
de verkoop van schilderijen aan de kunsthandel voorheen J. Goudstikker op zich zelf
niet veel beter, aangezien niemand anders dan de beruchte Duitser Alois Miedl de
eigenaar van deze firma was geworden. Miedl had zich met hulp van Goering meester
510 weten te maken van de schilderijencollectie en het bedrijf van kunsthandel J.
Goudstikker N.V. Miedl zelf vluchtte ten tijde der Duitse capitulatie en houdt thans
verblijf in Argentinië. Aangenomen mag worden, dat dit waardevolle bezit dank zij het
ingrijpen der justitie voor de staat behouden zal blijven. Katz had tot dusverre geen
der hem op onrechtmatige wijze geretourneerde werken verkocht. Ook juridisch bezien
515 zullen zich bij de inbeslagneming geen moeilijkheden voor doen. Jhr. D. C. Roëll,
directeur van het Rijksmuseum te Amsterdam, alsmede voorzitter van de raad van beheer
der stichting Nederlands Kunstbezit, deelde in een onderhoud namelijk mede, dat dr.
De Vries, "die blijkbaar bij de transactie met Katz enige aarzeling omtrent de
juistheid daarvan heeft gevoeld", op de formulieren, die de retourzending dek steeds
520 een clause heeft doen plaatsen, inhoudende, dat Katz te allen tijde verplicht was
de werken opnieuw ter beschikking van de stichting te stellen, indien bij nader
onderzoek mocht blijken, dat ook anderen daarop eigendomsrechten lieten gelden. In de
administratie van de stichting zijn claims gevonden voor de acht door Katz aan Miedl-
Goudstikker geleverde schilderijen. Deze formulieren waren niet door Katz, doch door
525 de stichting zelf uitgeschreven en wel op naam van Miedl. Zoals gebruikelijk moesten

namelijk steeds eerst claims worden uitgeschreven alvorens het commissariaat-generaal voor de recuperatie (C.G.R.) daarmee gewapend in Duitsland op zoek ging naar de verdwenen doeken. Eén der z.g. kunstbeschermings-officieren van het C.G.R. was dr. De Vries. De voor de hand liggende conclusie uit deze vondst in de administratie is, dat de stichting geweten moet hebben, dat niet Katz, doch Miedl de feitelijke eigenaar van de schilderijen was. Daar men Miedl uiteraard de schilderijen nimmer zou teruggeven, behoorden deze dus de staat toe. Uit de boeken van Miedl was reeds gebleken, dat deze Duitser Katz voor de acht doeken ruim had betaald. Naar het schijnt ontbreekt echter ondanks dit voor dr. De Vries bezwarende materiaal, ieder bewijs, dat hij de staat met opzet zou hebben opgelicht toen hij de schilderijen gratis aan Katz liet retourneren. Integendeel, uit het feit, dat deze papieren niet vernietigd zijn, zou men kunnen concluderen, dat zij het geweten van dr. De Vries niet hebben belast. In dat geval zou men hem dus slechts grove nalatigheid kunnen verwijten. Dr. De Vries was een groot vriend van de familie Katz. In het bijzonder had hij reden dankbaar gestemd te zijn ten opzichte van Je broer van de gearresteerde, namelijk Nathan Katz, die tijdens de bezetting naar Zwitserland uitweek en ook thans nog in Basel woont. Deze broer heeft in de oorlogsjaren, toen ook dr. De Vries in Zwitserland belandde, deze laatste met raad en daad ter zijde gestaan.

Deutsche Zeitung in den Niederlanden

Op vrijdag 14 juni 1940 wordt Nummer 10 van de Deutsche Zeitung in den Niederlanden uitgegeven, met als kop *Einmarsch der deutschen Truppen in Paris*. Daarnaast lezen we het artikel *Arbeit unser Stolz Das neue Verordnungsmerk* von Dr. PAUL SCHNADT. Deze zal later adjunct-directeur van de redactie worden. Hij is dan klaarblijkelijk al in Amsterdam woonachtig.

Nummer 4, van zondag 8 juni 1940 bevat al enige advertenties, die we hier even noemen: N.V. HOLLANDSCHE KOOPMANSBANK, de krant zelf, HET BOLWERK, AMSTERDAMSCHES SLAGERVEREENIGUNG, ALB. BUSCH, NSDAP ORTSGRUPPE AMSTERDAM, TOGAL, CREDITREFORM, D. VISSER'S KLEEDERMAKERIJEN N.V., AUTO-UNION, CEMSTO, HUISHOUDJAM TEO ELST, CAFÉ RÖST, Underberg, GROESBEEK, DEN HAAG GUTE MÖBLIERTE ZIMMER, F. SINEMUS, DEUTSCHE GEISTESKULTUR, ODEON-KELLER, AMSTEL-HOTEL, CABARET MODERN, STOOMBOOT REEDERIJ J. H. VAN SWIETEN, Stellung als Köchin, VILLA SAVOY

Nummer 1 wordt op woensdag 5 juni 1940 uitgegeven. Over de uitgave lezen we: Verlag: Amsterdam C., N.Z. Voorburgwal 225 Tel. 33800/35400. Schriftleitung N. Z. Voorburgwal 232. Tel. 35084/35548/35881 Verlagsdirektor: George Biedermann, Hauptschriftleiter: i. V. Emil Frotscher, beide in Amsterdam. - Sprechstunden der Schriftleitung tägl. 17 bis 18 Uhr ausser Sonnabend und Sonntag. Bankkonto; Handelstrust West N.V., Keizersgracht 569/571. Postbox 1000.

De advertenties vullen al meer dan één pagina: Khasana KOSMETIK, STANDAARD, B. & W. SCHWEERS, A. Dros Artz, FLEUROP, Nederrijnsche Scheepvaart-Mij, NORMACOL, AEG, DOMINIT, Bierimport G. W. Janssen, A. M. I., STADT-SCHÄNKE, Victorie-Brunnen, GARAGE KOST, Gebr. Kreft, SICO-KULTUS, DYNAMIS, Franz Küsters, HANDELSTRUST WEST N.V., Geha VERVIELFÄLTIGER, ZEISS IKON, Pelikan. N. O. C. Indanthren Textilwaren

ROLFF HET RUITERHUIS
Cleaning Service, Chlorodont-Zahnpaste
huis en haard, ADLER TRUMP JUNIOR, KALI-düngung
KALODERM, Persil
AGRIPPINA, DER GROSSE SEKT

en verder een hele pagina m.b.t. Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Haarlem, Amersfoort/Utrecht en praktisch een hele andere pagina met advertenties. We kunnen dus concluderen dat er vanaf het allereerste nummer genoeg adverteerders waren, vooral met een Duitse achtergrond.

Telefoonboek 1942 38131 Handelstrust West Vert. der Dresdner Bank, Keizersgr. 569, C. G. Biedermann en Frotscher worden in 1942 niet genoemd.

Straten in Amsterdam Zuid

585 **Adama van Scheltemaplein**
(geen)

Albert Hahnplantsoen

590 1 februari 1942 Erstes Mädchen gesucht für deutschen, kinderlosen Haushalt in Amsterdam. Bedingung: muss gut servieren und möglichst bügeln-können, sowie gut

empfohlen sein. Guter Lohn zugesichert. Pers. Vorstellung: Albert Hahnplantsoen 21, nach telef. Anruf 97466.

6 januari 1944 Dienstmeisje v.d.e.n. gevr. Aanm. mevr. Hermans, Alb. Hahnplantsoen 27, Tel. 97537

595 9 januari 1944 (Als bovenstaande in het Duits)

5 september 1944 Versteigerung Frau Dijkstra

Albrecht Dürerstraat

600 18 januari 1941 Küchenbuffet, modern. weiss. Tisch, Hocker, moderne Anstellschränke, Markassa, Lampen, Hausgeräte nu ganz kurze Zeit gebraucht, ZU VERKAUFEN. Albrecht Dürerstraat 42.

31 juli 1942 (en 11 november 1942) ELEGANT MÖBL. WOHNUNG besteh. aus Wohn-, Ess- u. Schlafzimmer, mit allem Komfort sofort zu vermieten. Albrecht Dürerstr. 37/I, A'dam. Bes. zw. 2 u. 6 Uhr. (bei Deutscher Dame)

605 19 februari 1943 (en 31 mei 1944) Antiker Schrank Louis XVI für f 850,- zu verkaufen. Stahl, Amsterdam Albrecht-Dürerstr. 4

27 mei 1944 Für reichd. Haushalt in Amsterdam wird zuverl. u. tüchtiges MÄDCHEN zu guten Bedingungen ab sofort gesucht. Kollekowski, Albr. Dürerstr. 31 Amsterdam-Süd. Telefoonboek 1942 38431 Kollekowski, B. Westerdokstr. 11, C.

610

Antonie van Dijkstraat

(geen)

Apollolaan

615 15 juni 1940 GUT MÖBLIERTE ZIMMER für sofort zu vermieten mit oder ohne Pension, in guter Lage, fl. warmes und kaltes Wasser. Mevrouw MALCHUS-DERKSEN, Apollolaan 42, Tel. 91219

10 december 1940 DEUTSCHES MADCHEN SUCHT STELLE bei Reichsdeutschen in A'dam. Am liebsten Zweitmädel. Apollolaan 9S huis.

620 16 maart 1941 J. MRASEK, AMSTERDAM Z Ruf: Privat 92456 APOLLOLAAN 75 Ruf: Lager 35195 Maler und Anstreicher Farb-, Lack- u. Spritzarbeiten Grosse Tarnungsarbeiten von Gebäuden und Flughäfen

7 oktober 1941 (en 5 augustus 1942, 25 juni 1943) Zum 1. 11. Alleinmädchen für Tag u. Nacht in deutscher Familie mit 4 Kindern (2-9 j.) GESUCHT. Gute Auskünfte

625 Bedingung. Anmelden abends v. 19-20 Uhr b. Frau A. Krauch, Apollolaan 159 III, Amsterdam, Telefon 90350.

13 oktober 1941 (en 25 februari 1942, 22 december 1943, 14 juni 1944) Für Deutschland (Richlin), tüchtiges, selbständiges, kinderliebes Dienstmädchen 22-25 J. alt, gesucht. Guter Lohn. Anzumelden bei Frau Bräune (M. Braune), Apollolaan 45, I.

630 Et. rechts, A'dam.

14 oktober 1942 Zimmermädchen für Tag und Nacht, in deutsche Pension gesucht. Apollolaan 123, A'dam.

27 november 1942 (en 31 december 1942) Tagmädchen oder Putzfrau für deutsche Pension gesucht. Apollolaan 123, Amsterdam-Süd.

635 31 december 1942 In deutsche Familie gesucht Kindermädchen zu Jungen von 4 und Zwillingen von 2 Jahren. Deutsche Sprachkenntnisse erwünscht. Hausangestellte vorhanden. Schrift. Bewerb. Zoll, Apollolaan 91 hs., Amsterdam.

640 3 februari 1943 Aus Privathand zu verkaufen: Sehr schöner, neuer Persianer-Mantel, Grösse 42, Swaggermodell. Preis fl. 6500.- Angebote an Telef. 20658 oder Scholten, Apollolaan 68, A'dam.

6 april 1943 Danksagung Für die uns erwiesene Anteilnahme zum Heldentode unseres Sohnes Karl-Heinz Sommer danken wir herzlichst. M. Sommer und Frau. nebst Familie. Hamburg, 13. Isestrasse 35 A'dam-Z., Apollolaan 197

645 30 augustus 1943 In Abwesenheit des Bewohners haben Einbrecher in einer Wohnung an der Apollolaan in Amsterdam einen Besuch abgestattet. Eine grosse Menge Bargeld im Gesamtwert von 151950 Gulden wurden entwendet. Auch einige goldene Schmucksachen und silberene Bestecke wurden mitgenommen. Die Untersuchung ergab, dass die Einbrecher auf die anstossende Garage und von dort auf einen Balkon geklettert waren, wo sie ein Fenster erbrochen hatten.

650 8 februari 1943 Zu vermieten: Wohn-Schlafzimmer bei deutscher Dame. Telef. u. Bad vorh. Breughelstraat 1, Ecke Apollolaan, A'dam.

8 april 1944 "Stoffiertes" Zimmer mit Z. H., fl. w. W. und Badbenutzung in Amsterdam-Zuid. Umgeb. Apollolaan/Minervalaan von dame ges Angebote unter A. 5411 a. d. DZ. i. d. Nederl., A'dam.

655 11 augustus 1944 Sonnige nahezu gänzlich möblierte Villa, mit Garage und grossem

Garten, an der Apollolaan in Amsterdam, mietfrei, zum Kauf angeboten. Zentr.-Heiz., indirekte Beleuchtung, sehr schöne Holzbekleidung, Parkettböden, Sonnenschirme, Doppelfenster, friesische Uhr, neues Klavier, Eisschrank. Hausteleson, offener Kamin usw. Kaufpreis f 60,000.-. Grösse 320 qm. Erbpachtgrundzins f 659.12 p. J. Maklerbüro P. Everout. Singel 450. Amsterdam. Tel 34444-33330 (8.30-5.30).
15 augustus 1944 1-3 möbl. Zimmer, m. Küchen ben., Bad u. Garten, oh. Bedien., zu verm. in Amsterdam bei Apollolaan. Zuschr. unt. H.S. 1910 a. d. D.Z. i. d. Ndl., Den Haag.
4 Zimmer, m. Küche, Bad, Abstellraum u. kl. Garten in A'dam (S.) b. Apollolaan (f 65.- Miete p/M.) zu tauschen gegen Wohnung im Haag. Zuschr. unt. H.S. 1911 a.d. D.Z. i.d. Ndl., Den Haag.

Bachstraat

28 maart 1942 AMSTERDAMER KONSERVATORIUM SCHÜLERAUFFUHRUNG, SAMSTAG, 28. MÄRZ, 14 UHR BACHSTRAAT (5, 6 en) 7 EINTRITTSPREIS 25 Ct»

Bachplein

Beethovenstraat

29 november 1940 **Amsterdam wird grösser Pläne für ein Wohn- und Villenviertel im Süden**
Amsterdam. Vor kurzer Zeit berichteten wir von den Ausdehnungsplänen im Süden der Stadt und besprachen eingehend die Bedeutung des frühzeitigen Baues der Panassusbrücke über den Zuider Amstelkanal bei der Stadionkade. Inzwischen haben wir noch nähere Einzelheiten über diese Pläne erfahren. Vorläufig sollen hier 1735 Wohnungen angelegt werden. 550 dieser Wohnungen werden als Villen entstehen, und zwar in der Verlängerung der Minervalaan. Ferner werden zwischen den dort geplanten Flathäusern (teilweise achtstöckig) Schulen (u.a. ein Lyzeum) und Kirchen, dem Stil der neuen Gegend gemäss, angelegt.
Zwischen den; Amstelveenscheweg und dem Aalsmeer-Eisenbahndamm kommen ein Waisenhaus, eine Freiluft-Badeanstalt und ein weiterer Parkplatz für die Stadionbesucher. Der bekannte Zuidelijke Wandelweg und die an ihm gelegenen Sportplätze werden verschwinden und einer schöneren Erholungsstätte Platz machen, die sich an, die Südseite der Ringspoorbaan anlegen wird. Ausserdem soll die Minervalaan als Parkallee ausgebaut werden. Verschiedene Strassenbahnlinien werden in dieses neue Wohnviertel durchgelegt das vier Hauptverkehrsstrassen erhalten soll, und zwar für den Verkehr zur Stadtmitte Verlängerungen des Parnassuswegs und der Beethovenstraat, sowie ein Teil des Amstelveenschewegs. Ferner soll noch eine Ost-Weststrasse den Verkehr zum Westen der Stadt mit Anschluss an die Strassen nach Haarlem, IJmuiden usw. vermitteln.

Ein Wasserlauf südlich des Zuider-Amstelkanals wird dem Viertel ein gemütliches Gespräch verleihen. Der Parnassusweg wird dann als Geschäftsstrasse vorgesehen. Der bereits bestehende Beatrixpark wird ein würdiger Abschluss des neuen Wohn- und Villenviertels im äussersten Amsterdamer Süden.

31 december 1940 Fa. L & E. M. ELLEMERS le Const. Huygensstraat 61 Ruf 81379 Beethovenstraat 62, Ruf 22946 Radio-Lieferanten des Luftgaukommandos Holland. Alle Reparaturen und Aufträge. (ook het Radiohuis genoemd)

19 januari 1941 (en 27 mei 1941) Kinderliebe, fleissige und saubere HÄUSANGESTELLTE für deutschen Haushalt (vier Personen) für sofort GESUCHT MELDUNGEN AB MONTAG BEI FRAU LISKE, AMSTERDAM, BEETHOVENSTRAAT 97, ERDGESCHOSS.

14 februari 1941 Flatgebäude Zuid=Uitleg Schöne möbl. Appartements und Fiats zu verm. Auch auf kurzen Termin. Täglich zu bes. Zu befr. Beethovenstraat 87, part. Amsterdam-Z. Ruf 96908.

6 maart 1941 MÄDCHEN für deutschen Haushalt GESUCHT. Frau RAMMSTEDT, Amsterdam, Beethovenstraat 97.

26 mei 1941 Verbogene Romantik

24 september 1941 Wir geben in Freude und Dankbarkeit unseren Freunden und Bekannten die glückliche Geburt unseres dritten Kindes begannt. MARIA LISKE. geb. JUSEK WILHELM LISKE Amsterdam Z. Beethovenstraat 97 z. Z. Deutsche Mütterklinik, Tenierstraat 1 24. September 1941

24 december 1943 Verlobte: Cili Chlebna G. K. Wethekam

Unteroff. bei der Luftwaffe Amsterdam Beethovenstraat 81 Weihnachten 1943 (op 20 januari 1944 lezen we Vermählt...)

10 januari 1944 Für die vielen Beweise der Freundschaft und Teilnahme beim Hinscheiden meines Mannes Dr. Otto Pohl möchte ich auf diesem Wege zugleich im Namen meiner Kinder und der Familie, meinen aufrichtigen Dank zum Ausdruck bringen.

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- Katharina Pohl. Amsterdam. Beethovenstraat 101
22 januari 1944 Restaurant Westers Beethovenstraat 51
725 4 februari 1944 Bügeleisen am 29. Januar abhanden gekommen in Beethovenstr. 107.
Gegen Belohnung abzugeben: Rendsko Beethovenstr. 51, A'dam
7 februari 1944 STAWO IN & EXPORT [...] Beethovenstraat 5/7a. Tel. 96371.
18 maart 1944 Hotel "Beethoven" Beethovenstraat 51.
730 13 april 1944 EXPRESS-KLAUSE, auch Ihre Gaststätte Spuitsraat 330, Ruf 35161
HOTEL-RESTAURANT "BEETHOVEN" Beethovenstraat 49-51. Ruf 23900
Selbe Direktion
28 april 1944 Perser-Läufer. 1.00x4.50 m. fl. 2100.-; Perser-Brücke, 1.40x2.00 m fl
950,-; ant. friesische Uhr mit Viertelstundenschlag, fl. 300.-; Damenschreibtisch
735 fl. 125.-; ant. Truhe fl. 230.-. Berkhoven. Beethovenstraat 146 III. Amsterdam.
9 juni 1944 Montag abend entlaufen Deutscher Schäferhund, schwarz, hört auf den
Namen "Blacky". Gegen hohe Belohnung abzugeben. Beethovenstraat 97, Tel. 96386,
Amsterdam.
21 juni 1944 Per sofort in A'dam gesucht: Wohn-Schlafzimmer mit Telephon und wenn
möglich Zentralheizung und fl. wasser in der Nähe der Beethovenstraat, bei
740 Reichsdeutschen oder NSBer. Ohne Pension. Zuschr. unt. A. 5788 a. d. DZ i. d. N.,
A'dam.
8 juli 1944 Door MUHRMANN 'n Kwartje de bos anemonen
31 juli 1944 BAUGES. ALES & v. ZANTEN AMSTERDAM - BEETHOVENSTRAAT 44
HOCH- & TIEFBAU FERNSPR. 20096 & 42070
745 29 augustus 1944 Sehr schönes Ölgemälde (lebensgrosser Mädchenakt von Jan van
Herwijnen) für f 1200.- zu verkaufen. Zu besichtigen nachmittags v. 4-6 Uhr.
Beethovenstraat 91 III.
30 augustus 1944 Wir warnen vor Ankauf! Es wurden u. a. folgende Gemälde gestohlen:
750 1. Stilleben, 90x120, von v. Knickenberg; 1 Kopie v. Hondecoeter "Hühnerraub" 60X70;
4 romantische Gemälde von L. v. Anrooy; 1 Radioapparat Marke "Kerting" Van Anrooy.
Beethovenstraat 140. Amsterdam.

Bernard Zweerskade

- 755 16 februari 1944 Wer verkauft oder leiht einer Dame für 3 Wochen gut erhaltene Ski-
Ausrüstung (Schuhe Gr. 38, Hose Gr 44 u. Wetterjacke). Gute Bezahlung. Amsterdam,
Bernard Zweerskade 18 (Zeit 9-12, 15-18 Uhr).
23 maart 1944 Perfektes Mädchen erfahren in allen häuslichen Arbeiten, für 2 Pers.-
Haushalt in mod. Villa im Süden A'dams zum 1. April gesucht. Gutes Gehalt. Gute
760 Zeugnisabschriften sind vorzulegen bei: Kia. Bern. Zweerskade 13, A'dam, Tel. 40772
und 96666.
Telefoonboek 1942
45413 Cosmeto Cosm. prod., toiletart., uitsl. exped., Dijkstra. 31, C.
40772 Kant. en monsterkam., N.Z. Voorburgwal 120, C.
96666 Cohen, S. Vert. N.V. Conf.fabr. E. Hertzberger Niersstr. 53., Z.

Botticellistraat

- 770 15 november 1941 Praxis eröffnet Dr. C. KLEIN Neurolog-Psychiater Sprechst. Mont,
Mittw. Frtag. 1-2 und nach vorh, Absprache. Botticellistraat 21, Amsterdam-Süd,
Telefon 22884.
775 25 juli 1941 BOTTICELLISTRAAT 20 - AMSTERDAM Aussergewöhnlich wichtige Versteigerung
wegen Ausreise der Familie! Makler J. M. v. d. Meulen wird am DIENSTAG, d. 29. JULI,
u. MITTWOCH, 30. JULI, morgens um 10.30 Uhr öffentlich meistbietend versteigern alle
in oben genanntem Haus befindlichen EINRICHTUNGSGEGENSTANDE.
Hierunter befinden sich u.a.:
780 Wunderbares Esszimmer, sehr schönes Schlafzimmer in Goldblrke u. creme Schleiflack;
Elegantes Herrenzimmer mit dazu passendem Salon; antikes seltenes Porzellan; Perser-
Teppiche u. Brücken, u.a. Täbris, Mesched, Korasan, Kelim etc. Verschiedene sehr
schöne Ess- u. Kaffeeservice, Kristallservice, Vasen. Eine seltene Kollektion Bilder
alter u. mod. Meister wie v. Brekelenkam, Karel Dujardin, A. Schelfhout, Dupre, etc.
785 Grünes Tochterzimmer. Elektr. Eisschrank "Bosch". Gasherd, Fußbodenbeläge in Plüsch
ü. Linoleum, Gardinen, Tischwäsche, Staubsauger und eine sehr schöne Kollektion
Silber u. Diamanten.
BESICHTIGUNG SAMSTAG, 26. JULI v. 10-5 UHR SONNTAG 27 JUL, v. 10-5 UHR MONTAG, 28.
JULI v. 10-4 UHR Telefon ist noch anwesend 92502 BOTTICELLISTRAAT 20, bei
Olympiaplein.

Brahmsstraat

25 april 1941 Abzugeben bei deutscher Dame 2 schön möbl. Zimmer evtl. für Herrn

- 790 mittl. Alters, oder auch geeignet für 3 damen. Brahmsstraat 12, A'dam Süd, Tel. 20489
13 mei 1941 ERSTKLASSIGE Massschneiderei für Mäntel, Kleider und Änderungen aller
Art. Geschw. RIETZ, Brahmsstr. 12 I, A'dam, Tel. 20489.
6 januari 1944 Huishoudster met meisjes of 2 flinke dienstboden gevr. 1 Febr. in
staat zelfst. huish. te voeren, v.g.g.v. Na 7 uur Schutte, Brahmsstr. 6, A'dam Z. 8-
7778
- 795 19 april 1944 Sonniges, möbl. Wohn- und Schlafzimmer, w.u.k. fliessend Wasser, Bad,
Zentr. H. für 1 oder 2 Pers sofort zu vermieten Snellen Brahmsstraat 16, A'dam-Z.

Breitnerstraat

- 800 **Breughelstraat**
8 december 1943 Zu vermieten: Wohn-Schlafzimmer bei deutscher Dame. Telef. u. Bad
vorh. Breughelstraat 1, Ecke Apollolaan, A'dam.

Chopinstraat

- 805 28 april 1944 Grosser gut erhaltener Haargarn-Teppich, 3½x4.00 m, für f 350.- zu
verkaufen. Bes. tägl. nur zw. 9 bis 11 Uhr. Koch, Chopinstr 4. Amsterdam. Ruf 98202.

Cliostraat

- 810 18 november 1940 Schöne Flatwohnungen zu vermieten. Zentr.-Heizung usw. Miete
äusserst billig. CENTRAAL KANTOOR VOOR VASTE GOEDEREN, Cliostraat 10, A'dam; Tel.
96534.

Corellistraat

- 815 27 oktober 1943 Korsettnäherin kann wieder einige Reparaturen annehmen. Corellistr.
17, Amsterdam.

Courbetstraat

- 820 9 augustus 1940 ELEGANTE MÖBL. 4 ZIMMERWOHNUNG, Küche, Bad und aller Komfort zum 1.
Sept. zu vermieten. Besichtigung zwischen 11-2 Uhr u. 6-8 Uhr. Courbetstraat 28 II,
Amsterdam.
8 maart 1942 Möbl. Zimmer mit fl. w. u. k. Wasser, Zentralh., Tel. in Amsterdam-Süd
sofort zu vermieten. Zu erfragen: Courbetstraat 34 (Huis Ezendam).
7 mei 1943 Luxus-Klinker-Segelboot (Corjaal) Kupfer geschraubt, f 500.-.
Dunkelblauer Herrensportanzug (Wollstoff), gr. Mass, f 175.- zu verkaufen. Verweij,
825 Amsterdam, Courbetstr. 28, tel. 98586.
17 november 1943 Wertvolle Kapitalanlage 2 schöne ungarische Bilder von Tottin, sehr
selten, äusserster Preis f 1000. Walt Verwey, Courbetstr. 28 III, Amsterdam, tel.
98586.
19 januari 1944 Schwarzer Kalb-Pelzmantel, gr 40-42, und brauner Biber-Lamm-
830 Pelzmantel, Gr. 42-44 zu verkaufen. v. d. Schaar, Courbetstr. 28 II, Tel. 96341 (zw.
12-14 Uhr), Amsterdam.
5 april 1944 Für 12jähriges Mädchen Mantel zu kaufen gesucht. Lutz, Courbetstr 17,
Tel. 98805, Amsterdam.
28 juni 1944 Fotoapparat verloren zwischen Huizen, Laren en Blaricum. Abzugeben
835 gegen hohe Belohnung bei Kluger, Amsterdam, Courbetstr. 18.

Diepenbrockstraat

- 840 29 augustus 1941 KARL KIRCHLECHNER DEUTSCHER ACCOUNTANT AMSTERDAM DIEPENBROCKSTRAAT
17 TELEFON 29522
25 maart 1942 Freundliche Bitte! Rüde, schwarzer Rücken, braune Pfoten, glatter
Schwanz (einem Airedale-Terrier ähnlich), vermisst. Hund ist Liebling der Kinder.
Wlederbringer erhält Belohnung. Diepenbrockstr. 28, A'dam, Tel. 27133.
17 november 1943 Hausgehilfin (älteres Fräulein bevorzugt) für kleinen, deutschen
845 Haushalt gesucht. Wenn erwünscht, mit Familienanschluss. Gute Wohnmöglichkeit. Gute
Behandlung selbstverständlich. Amsterdam, Diepenbrockstr. 38. Tel. 25376.

Dijsselhofplantsoen

(geen)

850 Euterpestraat [=Gerrit van der Veenstraat)

- 19 juli 1940 PENSION "EUTERPE" Inh. K. KASTNER Euterpestr. 31. Sehr gut MÖBL.
ZIMMER, jeder Komfort.
25 november 1940 Deutsches MÄDCHEN, 38 J., sucht f. sofort o. später Stelle b.
Reichsdeutschen. Zuschr. erb. an Helene Rein, Euterpestr. 31, Amsterdam.

- 855 29 november 1940 GROSSE ÖFFENT
 LICHE AUKTION Wegen Abreise wird am kommenden Dienstag, dem 2. Dezember, 10 Uhr,
 durch den Notar Herrn Dr. K. L. Piccardt das gesamte Inventar des früheren Bewohners,
 das sich im Hause Euterpestr. 51 (bei der Beethovenstr.) befindet, öffentlich gegen
 860 Barzahlung verkauft. Ausser dem Obigen gelangt nichts anders Versteigerung.
 Besichtigungstage: Sonnabend, den 30. November, Sonntag, den 1. Dezember, von 10-5.
 Uhr, Montag, den 2. Dezember, von 10-2 Uhr. Das Haus ist durch Zentralheizung
 erwärmt. Makler S. OKKER, Rijnstraat 56, Amsterdam, Tel. 26975.
 14 januari 1941 Dame hat sofort zu vermieten 1 ZIMMER Zentralheizung, Bad, Fahrstuhl
 und Telefon. Euterpestr. 76 II, Ecke Beethovenstr.
- 865 3 mei 1941 Bij vonnis der arrondissementsrechtbank te Amsterdam dd. 20 Maart 1941 is
 tusschen Cornelis de Bake, wonende te Bochum (Duitschland), en Elsina Berendina
 Pijlman, wonende te Amsterdam, de echtscheiding uitgesproken.
 Amsterdam, 28 April 1941. Euterpestraat 114. Mr. H. Pfeffer, (1892/7) Procureur.
- 870 9 juni 1941 [...] In den vergangenen Monaten ist der Kulturpreis langsam aber
 ständig gewachsen. Er hat jetzt sein eigenes Büro in Amsterdam (Euterpestraat 161.
 hs., tel. 25314) und verfolgt seine Ziele weiter, wo immer er kann. Diese umfassen
 nicht nur vorbereitende und vermittelnde Aktion auf den verschiedensten Gebieten der
 Kultur, sondern auch die Bearbeitung von Einzelfällen, in denen Rat und Hilfe nötig
 sind.
- 875 9 juli 1941 Verlässliches STUBENMÄDCHEN tagsüber 8-18 Uhr, für erstklassige hiesige
 deutsche Pension gesucht. Amsterdam-Z., Euterpestraat 31.
 11 augustus 1941 Für sofort ZIMMER ZU VERMIETEN mit Bad, Telefon, und
 Zentralheizung. Euterpestraat 45 oben, Amsterdam.
- 880 28 oktober 1941 **Die deutsche Passtelle zieht um**
 Amsterdam. Die Dienststelle des Höheren SS- und Polizeiführers in Amsterdam, die die
 Visen für die Ein- und Ausreise in die besetzten niederländischen Gebiete erteilt,
 wird von der Euterpestraat 99 zur van Eeghenstraat 88 verlegt. Dass Büro ist deshalb
 von Donnerstag, den 30. Oktober bis Montag, den 3. November einschliesslich
 geschlossen. Dringende Visumangelegenheiten werden in der fraglichen Zeit im Haag,
 885 van Ouwenlaan 1 behandelt.
- 9 januari 1942 (en 3, 10 juni 1942) Zu verkaufen: Esservice für 12 Pers., 51 Stück
 Rosenthalporz. f 175.-, Mardercollier, 4 Tiere, f 225.-, Meijers Lexikon, 12 Teile,
 letzte Ausgabe f 91.- Euterpestraat 177, Parterre, Amsterdam.
- 890 3 juli 1942 Tagmädchen oder Putzfrau gesucht. Huize "EUTERPE", Euterpestraat 31,
 A'dam.
- 30 september 1942 (en 24 november 1943) Sofort ze vermieten: drei Wohn-Schlafzimmer
 sehr schön möbliertes mit angrenzendem Badezimmer, Zentr.-Heizung. Tel. 25145. (R.
 Beute) Euterpestraat 76 II, A'dam.
 (tevens 5 januari 1944) Für Augenuntersuchung Zur Übernahme angeboten: Ophthalmoscop
 895 mit Hornhautmikroskop und Höchststärkemesser, Pantoscop usw. von Carl Zeiss.
 Vollständig komplett mit Special-Tischen. Zuschr. an H. Derksen, Euterpestraat 76 II,
 A'dam. Tel. 25145.
 Telefoonboek 1942 25145 Beute, R. Euterpestr. 76, Z.
- 5 september 1943 Entlaufen am 27. Aug., kleiner, leberfarbiger (beige) Bedlington-
 900 Terrier (Schäfchen-Hündin, ist läufig), trägt Erkennungsmünze "grüner Stern mit
 Nummer". Adresse: Rijkswaagweg 171, Wassenaar. Gegen Belohnung zurückzubringen an
 Vles. Euterpestraat 86 hs., A'dam.
- 1 oktober 1943 (en 21 november 1943) Seal-Pelzmantel, Gr. 42-44, fast neu, f 1000.-
 zu verkaufen. v. d. Vegt (V. d. Vegte), Euterpestraat 120 bov., A'dam. (Tel. 28572.)
- 905 25 februari 1944 (en 3 maart 1944) Ein Old Finish Esszimmer, best., aus: Büfett,
 Ausziehtisch, 4 Stühlen, Teetisch, 2 Klubsesseln rundem Tisch, f 1250.-; 2
 prachtvolle moderne Klubsessel, f 400.-; schöner Lehnstuhl f 100 -; prachtvolles
 Ess-Service für 12 Pers. f 500.-; Salongrammophon f 125.-; prachtvolles Gemälde f
 50.-. Tel. 94740, Frau Burgwal, Euterpestraat 132 hs. Amsterdam.
- 910 9 maart 1944 **Falsche Polizeibeamte**
 Widerrechtliche Beschlagnahme von Wertsachen
 DZ Amsterdam, 9. März.
 In letzter Zeit wurde bei der Aussendienststelle der Sicherheitspolizei zu Amsterdam
 fast täglich über das Auftreten falscher Polizeibeamter Anzeige erstattet, die
 915 Wertsachen und Waren "beschlagnahmen" und die Betroffenen mit der Waffe bedrohten.
 In einigen Fällen wurde der Anführer als eine in grauer Soldatenuniform gekleidete
 Person mit einer tiefen Narbe auf der Stirne beschrieben. Diejenigen, die hierüber
 Sachdienliches mitteilen können, werden gebeten, sich an die Aussendienststelle der
 Sicherheitspolizei, Amsterdam, Euterpestraat 99. Zimmer 13 links, zu wenden.
- 920 1 februari 1945 Wir erhielten jetzt die schmerzliche Gewissheit, dass unser

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

innigstgeliebter Sohn und Bruder, Enkel und Neffe. der Pz.-Schtz. Hellmut Loewens im Alter von 19½ Jahren am 8. August 1944 in der Normandie den Heldentod fand. In reiner Gesinnung und gewissenhafter Pflichterfüllung ging er seinen Weg und gab sein Junges Leben für die Freiheit seines Vaterlandes. Er kehrte heim zu Gott, der Ihn uns einst gab Unseren Freunden und Bekannten danken wir aufrichtig für die uns bewiesene herzliche Teilnahme. Im Namen aller Hinterbliebenen in tiefer Trauer: Th. Loewens Martha Loewens geb. Reiss Günther Loewens z.Z. b. d. Wehrmacht Charlotte Reiss Amsterdam, den 31 Januar 1945. Euterpestraat 2
1 april 1945 2 Gemälde. Original Simon Maris, gegen jedes annehmbare Angebot zu verkaufen. Euterpestraat 80, Parterre, Amsterdam.

Holbeinstraat

2 oktober 1941 Opel-Damenfahrrad i. bestem Zustand m. fast neuen Reifen zu verkaufen. FREERKS, Holbeinstraat 1, oben, A'dam.
9 december 1941 HANDEL-MIJ "MEZAWI" N.V. AMSTERDAM Z - TELEFON 29421 - HOLBEINSTRAAT 4 Maschinenmesser, Sägen und Spannwerkzeuge KOMPLETTE VENTILE UND VENTILPLATTEN, FÜR DIESELMOTORE UND KOMPRESSOREN.
6 februari 1942 Zum 1. März in kleiner Familie Alleinmädchen gesucht. Freerks, Holbeinstraat 1 II, A'dam. Tel. 96637.
22 februari 1942 An der Spitze seines Stosstrupps vor den Toren Leningrads gab unser lieber jüngster Sohn, unser guter Bruder, Schwager und Onkel, mein unvergesslicher Bräutigam und unser geliebter Schwiegersohn OTTO MITTWEDE Obersturmführer, Oberleutnant der Wehrmacht am 12. 1. 1942 in heldenmütigem Einsatz sein blühendes, junges Leben für seinen geliebten Führer und die grosse Sache unseres Vaterlandes. In stolzer Trauer: Hermine Mittwede, geb. Janz als Mutter; Ursula Freerks als Braut; H. Freerks u. Frau als Schwiegereltern; Marg. Schulz, geb. Mittwede als Schwester; Fritz Mittwede, Hans Mlttwede, Stabsfeldw. z. Z. im Felde; Wilh. Mittwede, Oberinspektor, Graftschaft Dönhoffstedt, Ulrich Mittwede, Hauptm. z. Z. i. Felde als Brüder; Otto Schulz als Schwager; Herta Mittwede geb. Schlemann, Elsa Mittwede geb. Mlttwede als Schwägerinnen u. alle Verw. Nassenfelde, Elchniederung Ostpr. Amsterdam, Holbeinstr. 1 den 21. Febr. 1942
21 mei 1942 Erstklassiges Atelier für Damenkleider, Mäntel und Kostüme M. WIMMER, Holbeinstr. 2, tel. 25462, Amsterdam Z.
7 april 1943 Für sofort nettes Mädchen in Haushalt f. Tag. od. f. Tag u. Nacht gesucht. Freerks, Holbeinstr. 1, A'dam Telefon 96637.
1 maart 1944 Verlobt: Renée Ursula Freerks W. H. "n Amsterdam Holbeinstr. 1 Beethovenstr 3a 4. März 1944 von 14.30 bis 16.30 Uhr.
Telefoonboek 1942 In Amsterdam woonden verschillende personen met de naam ".
29 augustus 1944 Bisamrücken-Pelsmantel, Gr. 42, für fl. 500,- zu verk. Tel. 24067, Holbeinstr. 4 hs., Amsterdam.
Telefoonboek 1942 24067 Slop, A. C. Holbeinstr. 4, Z.
10 september 1944 Das Schicksal hat es gewollt dass mir mein unvergleichlicher Lebenskamerad, meine liebe, gute Frau Maria Zens, geb. Urvat am 6. ds. Mts. erbarmungslos entrissen wurde. Es war ihr nicht vergönnt auf deutschem Boden zu ruhen Nun bin ich allein, mein Lebensglück ist dahin. Schmerzerfüllt gibt hiervon Kenntnis. Wilhelm Zens. Amsterdam, den 8. September 1944. Holbeinstraat 1. Die Einäscherung findet statt in Westerveld am Dienstag, dem 12. September 1944 nach Ankunft des Zuges 13.59 Abfahrt Haarlem 13.47. Gelegenheit um Abschied zu nehmen besteht Sonnabend, Sonntag und Montag von 17-19 Uhr. Valeriusstraat 137.

Jan van Eijckstraat

3 november 1943 (en 27 oktober 1943) Dienstmädchen für ganze oder halbe Tage gesucht. Lohn nach Übereinkunft. Frau Wolters, Jan v. Eijckstraat 31, Amsterdam. Tel. 97283, Pers. Vorst. tägl. von 11-1 und 19-21 Uhr.
Telefoonboek 1942 35820 Wolters, Mr. K. O. M. Adv. en proc., kant., Rokin 6, C. 97283 Woonh., J. v. Eijckstr. 31, Z. 97659 Wolters, Mevr. J. M. Valeriusstr. 134, Z.

Leonardostraat

(geen)

Memlingstraat

22 januari 1945 Bestrafter Leichtsinn

Merwedeplein

De woning van de familie Frank betreft Merwedeplein 37.

- 990 2 november 1941 Prachtexemplar Breitschwanzpfotenmantel 44er Grösse, neuwertig, aus Privathand abzugeben f 2500.-. Besichtigung von 10-12 u. 2-5, Merwedeplein 47, Bellétage, A'dam.
 21 mei 1942 LAAT ONS Uw LADDERS ophalen! Kousenkliniek "LADDERVAST" E. LÖWENSTEIN Merwedeplein 13 – Telefoon 93709 Gratis afgehaald en thuisbezorgd!
 995 15 november 1942 Grosses, möbliertes WOHN-SCHLAFZIMMER Z.-H. und w. u. k. W., Bad. Merwedeplein 14 IIII.
 5 februari 1943 (en 18 juni 1943) Ungetragener Persianer-Pattes-mantel wegen Sterbefall zu verkaufen, besonderes schönes Stück mit viel Persianer, neuestes Modell, äusserster Preis: fl. 1850.-. Telef. 98327 oder Klugt, Merwedeplein 23, A'dam. (23/I, Tel. 98327) (Preis f 5200.-)
 1000 Telefoonboek 1942 46827 Klugt, Nelly Rob. en mant., Regulierbreestr. 2a, C.
 16 januari 1944 Gardine mit Filetarbeid [...] Merwedeplein 23 II, Amsterdam.
 17 maart 1944 Roller (Autoped) [...] Merwedeplein 23 II, A'dam.

1005 5 maart 1948 Wederom verkrijgbaar: ANNE FRANK: Het Achterhuis 3.90

Uit: verschillende bladen o.a. Nieuw Israelietisch weekblad

Bewoners van het Merwedeplein:

- 24 juli 1942 Proskauer, Leefsma/Lefsma; 1
 27 februari 1942 Leda, Hermann; 1
 1010 2 mei 1947 Rosenthal; 2 hs.
 24307 Rosenthal-Koch, H. Uurw., Merwedep. 2, Z.
 4 juli 1941 Schwarz-Muller; 2
 24970 Toby, L. F. Merwedep. 3, Z.
 20 februari 1942 Heilborn; 3 hs.
 1015 20 juni 1941 dagmeisje; 3,4 hs.
 27391 Pfülzler, Holl. Broodbakkerij v.h. Karl Merwedep. 5, Z.
 92798 Lux, M. Koopm., Merwedep. 5, Z.
 27 augustus 1937 van Stedum, Gompers; 6
 96239 Weile, J. Koopm., Merwedep. 6, Z.
 1020 26482 Blumenau, R. Merwedep. 7, Z.
 92233 Stoll, F. Merwedep. 7. Z.
 95498 Wechsler, S. Koffieh., Merwedep. 8, Z.
 18 juni 1943 Hamburger; 8 hs. (en 22 II)
 18 maart 1949 Loew, Marchand, Moses; 10
 1025 27 juli 1945 Wolff; 12
 14 september 1945 Polak, Rentel; 12 hs.
 40518 Oriental Art. Co, The Imp. v. Chin. handw. art, Gelderschek. 45, C.
 91119 Merwedep. 12, Z (na 18 u.).
 26 november 1937 Freund, Isaak; 13 I
 1030 29114 Labree, L. Merwedep. 13, Z.
 93709 Löwenstein, H. Assur., Merwedep. 13, Z.
 94928 Kramer, Hugo Merwedep. 14, Z.
 31 augustus 1945 Leiffmann; 14 (weggevoerd)
 15 november 1942 Grosses, möbliertes WOHN-SCHLAFZIMMER Z.-H. und w. u. k. W., Bad.
 1035 Merwedeplein 14 IIII.
 90896 Bekkers-Lopes Cardozo, Mevr. E. Merwedep. 16, Z.
 5 december 1941 dagmeisje; 16 II
 17 juli 1942 Bekkers; 16 IIII
 19 maart 1943 meisje; 16
 1040 26738 Fleischmann, Max Lid d. Topy Rubber en Schoenind, Merwedep. 16, Z
 16 mei 1941 Habermann; 17 h
 22 augustus 1941 K. H.; 17 hs.
 9 januari 1942 Kohnstam; 17 hs.
 96069 Kohnstam, H. Agent.- en comm.h, Merwedep. 17, Z.
 1045 22502 Hamburg, J. Merwedep. 18, Z.
 23 juli 1937 orth. gezin; 18
 18 juli 1941 meisje; 18 hs
 13 februari 1942 zit-slaapkamer; 18 huis
 93704 Sternberg, Dr. Merwedep. 19, Z.
 1050 28140 Wankum Jr, C. A. v. Privé, Merwedep. 20
 28457 Ruiters, C. W. Makel, in koffie, ag. v. btl. huiz, Merwedep. 21, Z.
 27105 Hoekstra-v. Amstel, E. C. Merwedep. 21, Z.

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 11 augustus 1950 van Praag, Pije, van Huystee; 21
 95001 Neuer, Dr. Margit Merwedep. 22, Z.
- 1055 7 november 1941 Leuvenstein/Löwenstein; 22
 90115 Löwenstein & Co., F. Hoedenfourn., Merwedep. 22, Z.
 20 juni 1947 Oppenheim, Stern; 23
 90110 E. W. J. Jak, Chef afd. Insp., Merwedep. 23, Z. [Alg. Handelsblad]
- 1060 5 februari 1943 (en 18 juni 1943) Ungetragener Persianer-Pattes-mantel wegen
 Sterbefall zu verkaufen, besonderes schönes Stück mit viel Persianer, neuestes
 Modell, äusserster Preis: fl. 1850.-. Telef. 98327 oder Klugt, Merwedep. 23,
 A'dam. (23/I, Tel. 98327) (Preis f 5200.-)
- 1065 16 januari 1944 Gardine mit Filetarbeid [...] Merwedep. 23 II, Amsterdam.
 17 maart 1944 Roller (Autoped) [...] Merwedep. 23 II, A'dam.
 21 november 1941 de Vries; 24 III
 26139 Cosman, K. Merwedep. 24, Z.
 96948 Vries, R. M. de Kleerm., Merwedep. 24, Z.
 91398 Gründfeld, E. Merwedep. 24 Z.
 29593 Practica, Alg. Kant. v. Praet. Bijstand Merwedep. 25, Z.
- 1070 93602 Michel, H. Merwedep. 26, Z.
 26515 Bedet, A. C. Merwedep. 27, Z.
 23480 Nijssen, P. Exp. en ag., Merwedep. 28, Z (9-17)
 97632 Gassmann, O. Merwedep. 29, Z.
 29623 Laseur, Cees Merwedep. 29, Z.
- 1075 96581 Smuling, R. B. Merwedep. 29, Z.
 12 september 1947 Kern (, Schwank); 30
 96722 Kern, J. Merwedep. 30, Z.
 29 mei 1942 Blumenfeld; 30 III
 22618 Mathol-Noordhoek Hegt Mevr. J. M. Merwedep. 30, Z.
- 1080 26 februari 1937 THE PALESTINE LAND DEVELOPMENT COMPANY Ltd.; 31
 1 augustus 1941 Kleuterklas Beccy de Vries; 31
 30 oktober 1942 Li Wolff; 31
 91972 Breslau, Mevr. S. Merwedep. 31, Z.
 92031 Incona, N.V. Houtimp., Merwedep. 31, Z (ook na kant.t.).
- 1085 27462 Löwy, H. Merwedep. 32, Z.
 22600 Schwarz-Müller, Wed. B. Merwedep. 32, Z.
 5 september 1941 Schwartz-Muller/Schwarz-Müller; 32 II
 23786 Igersheimer, M. Merwedep. 32, Z.
 12 september 1947 Schliesser; 33 hs.
- 1090 22536 Hertog, M. R. A. Merwedep. 34, Z.
 25 september 1935 Velleman, de Jong, Polak, van Thijn; 34
 17 april 1942 dagmeisje; 34 hs.
 28043 Kreveld, M. V. Account, leer. M.O. boekh, Merwedep. 35, Z.
- 1095 27 februari 1941 Voor de talrijke blijken van deelneming, ondervonden bij het
 overlijden van onze lieve Moeder, Mevr. 3375 R. HOLLÄNDER-STERN, betuigen wij onzen
 hartelijken dank. EDITH FRANK-HOLLÄNDER. OTTO FRANK. Amsterdam, Merwedep. 37.
 96042 Rosenthal, P. Merwedep. 36, Z.
 29 januari 1943 Selma Hirsch; 37.
- 1100 brief van Ormed Sally Mayer, Theresienstadt (T. 7) aan: mevr. Selma Hirsch
 en 30 oktober 1939 Selma Hirsch heeft gespeurd naar parallellen met de Adelheld-
 Weisingen-Handlung in Gotz van Berlichingen en de oude volksballade van de Frau zur
 Weissenburg.
 januari 1942 Telefoonboek 94087 Praag, I. v. Merwedep. 37, Z.
- 1105 10 april 1942 zit-slaapk.; 37 I
 90441 Frank, Otto Merwedep. 37, Z.
 94087 Praag, I. V. Merwedep. 37, Z.
 23 oktober 1942 Heertje; 38 II
 2 oktober 1942 kamer; 38 III
 97870 Rosin-Büchenbacher, Mevr. A. Merwedep. 38, Z.
- 1110 94528 Müller, C. Merwedep. 38, Z.
 7 oktober 1936 de Haan, Kanter; 39
 29319 Vettin, Mevr. R. Merwedep. 39, Z.
 10 augustus 1945 Muller (, Drukker); 39 I
 94596 Jansse, J. C. A. Merwedep. 40, Z.
- 1115 16 oktober 1942 kamer; 42 hs.
 24 maart 1950 Lachotzki; 43
 25738 Jacob, R. Merwedep. 43, Z.
 17 oktober 1941 Jacob [Jacobs] (, Kousen); 43 huis

- 5 december 1941 net meisje; 44 hs.
 1120 23 januari 1942 Hes; 44
 11 april 1941 te huur; 45 (II)
 90983 Mittwoch, M. Merwedep. 45, Z.
 28 november 1941 Geiringer; 46 I
 95609 Geiringer, E. Merwedep. 46, Z.
 1125 96281 Chemitrade Chemic.-export, metalen, Merwedep. 46, Z.
 96281 Koppel, H. (in Fa Chemitrade) Merwedep. 46,
 31 mei 1946 Keizer, Stoppelmann; 47
 20751 Markus, H. Merwedep. 47, Z.
 27 juni 1941 verhuur; 47 III
 1130 30 juli 1943 Matthey; 47 III
 5 juni 1942 van Weerden, Schönland; 47 III
 2 november 1941 Prachtexemplar Breitschwanzpfotenmantel 44er Grösse, neuwertig, aus Privathand abzugeben f 2500.-. Besichtigung von 10-12 u. 2-5, Merwedep. 47, Bellétage, A'dam.
 1135 1 september 1950 Jacobi; 47
 23633 Simon Thomas, Mej. Dr. M. Merwedep. 47, Z.
 90197 Duyvensz, A. L. Merwedep. 48, Z.
 91474 Meyer, Louis Merwedep. 48, Z.
 4 september 1942 kamer; 49 huis
 1140 93207 Rosenthal-Katz, S. Merwedep. 49, Z.
 93207 Lewin, Gebr. Mode imp., Merwedep. 49
 23 september 1938 Izaäks/Izaaks, Wessel; 51
 21200 Izaaks-Wessel, D. Gr, fruit en aardapp, Merwedep. 51, Z.
 5 mei 1945 drogisterij de Leeuw; 52
 1145 27416 Schumacher, A. M. Drogist, en foto, Merwedep. 52, Z.
 12 april 1935 S.I. Cardozo; 53
 91489 Strijkinr. Aurora Merwedep. 54, Z.
 3 december 1937 "Aurora"; 54
 27 september 1935 B.E. Cats; 56
 1150 5 maart 1937 Asscher, van Gelder; 57 I
 10 december 1937 Dünner, Levy; 57 I
 10 november 1939 Davids; 57 huis
 4 september 1942 De Verhuurspecialist; 58 I
 27 juni 1941 bijkantoor Nunes Cardozo; 58 I
 1155 92078 Dopheide, Th. A. Merwedep. 58, Z.
 5 juni 1942 Ben-Ali-Libi; 59
 7 augustus 1942 Laub; 60
 3 november 1939 van Mierlo; 61
- Michelangelostraat**
 1160 15 augustus 1941 WIENER MESSE [...] F. SINZIG - MICHELANGELOSTRAAT 28, Tel. 21243
 17 december 1941 (ook 20 september 1942: 2 leere Zimmer) Schöner grosser Spiegel m. franz. Spiegelglas, Grösse 1.90 zu 1.10 m, mit schwerem Eichenholzrahmen, billig zu verkaufen Zu besichtigen: Michelangelostraat 60 I, Amsterdam
 1165 6 november 1942 Gut möbl. Wohn-Schlafzimmer m. Zentr.-Heiz., w. u. k. Was., zu vermieten. Ten Broek, Michelangelostraat 46/II, Amsterdam.
 15 december 1942 100 Gulden Belohnung! Schwarzer Jagdhund entlaufen. Kennzeichen: gelbes Halsband, lange Ohren, Name Ikon. Zurückgabe erbeten an: v. d. Meulen, Michelangelostr. 19, Amsterdam. Spesen werden zusätzlich zurückerstattet.
- Milletstraat**
 1170 Telefoonboek 1940 Pfeffer, H. Engw. 10 2119 [Laren] en Telefoonboek 1942 92765 Pfeffer, Mr. H. Adv. en proc. privé, Milletstr. 27, Z. [=Engweg]
 20 januari 1944 Weisses Malteser Hündchen entlaufen, gegen Belohnung zurückzubesorgen; C. Hekkers, Milletstr. 51, Tel. 93844, Amsterdam.
 1175 17 maart 1944 Klaus-Ulrich und Hans-Martin erhielten gestern ihr Schwesterchen Elisabeth In dankbarere Freude: Aug. Wilh. Schellenberg Mina, Geb. Denzel. Amsterdam-Z., 17. März 1944. Milletstr. 23.
 1180 11 juli 1944 Wir erhielten heute die unfassbare Nachricht, dass unser lieber Sohn und Bruder, der Soldat Albert Schnell am 6. Juni sein junges Leben für sein Vaterland hingegeben hat. In tiefer Trauer: Albert Schnell und Frau Paula geb. Schuster Walter Schnell Paula Schnell Amsterdam, Milletstraat 36, III, 8. Juli 1944

Minervalaan

- 1185 1 juni 1934 Mr. A. B. Nederburgh-van Houten, Amsterdam Z., Minervalaan 21b.
 1 februari 1936 Mevr. E. Kooperberg-Kalf, Minervalaan 32, Amsterdam Z.; HA'ISCHA
 1 juni 1936 Prof. Dr. D. Hazewinkel-Suringa, Amsterdam Z., Minervalaan 20, Telef. 20497.
 A. H. Horsman-Witsenburg, Dra Litt. Ang., Amsterdam, Minervalaan 70.
- 1190 G. C. Horsman, Dra Litt. Germ., Spaansch, Amsterdam Z., Minervalaan 70.
 13 juni 1940 MINERVALAAN, AMSTERDAM-55UID. Möbl. Zimms. mit warm. u. kalt. Wasser, mit oder ohne Pension, abzugeben. Angeb. unter Nr. A 117 an die Deutsche Zeitung i. d. Niederlanden
- 1195 20 juli 1940 Accountants-Büro K. KIRCHLECHNER Amsterdam, Minervalaan 20 Fernspr 29522 Buchsachverständiger-Wirtschaftsprüfer Mitglied der Nat. Gen. v. Acc.
 31 juli 1940 NERZMANTEL (nee) Mass 42-44, sehr preiswert ZU VERKAUFEN. Wagner, Minervalaan 22, Tel. 23982
- 1200 2 januari 1941 Tüchtiges Hausmädchen für deutschen Haushalt sofort in Halbtagsstellung GESUCHT Vorzustellen b. BREDOW. Minervalaan 76 111 Amsterdam Z.
 26 januari 1941 IHRE ADRESSE für Kolonialwaren, Fleischwaren und Delikatessen ist JACQUES KNOFF, Minervalaan 25/27 (Ecke Euterpestr.) – Ruf 2 4641 – Amsterdam.
 26 juni 1941 (en 31 mei 1942) ALLEINMÄDCHEN intern, oder von 8-6 bzw. 8-8 Uhr, in kleinem Etagenhaushalt gesucht, imstande berufstätige Hausfrau zu vertreten. Nur selbständige, zuverlässige und von prima Zeugnissen versehene Kraft melde sich nach 4
- 1205 Uhr bei VAN HEES, Minervalaan 59 part., Amsterdam.
 9 oktober 1941 ZIMMER mit allem Komfort bei Deutschen ZU VERMIETEN. Minervalaan 13 II Amsterdam.
 12 november 1941 Tüchtiges Mädchen nach Wien gesucht. Alter über 20 J., muss gut kochen und arbeiten können und gute Zeugn. besitzen, guter Lohn. Anzumelden bei Frau
- 1210 Smit, Minervalaan 12, Amsterdam Z.
 6 februari 1942 Zum 1. März wird gesucht Mädchen mit guten Kochkenntnissen und allen häusl. Tätigkeiten bekannt. Anmeldung abends zwischen 7-8 Uhr, Minervalaan 82 III.
 12 april 1942 Prächtiger Smyrna-Teppich - 3X4 m zu verkaufen. Zu besichtigen bei v. d. BERG, Minervalaan 58, Amsterdam.
- 1215 20 juni 1942 **Judenmarkt am Minervaplein**
 Amsterdam. Von amtlicher Seite wird gemeldet, dass ab 20. Juni 1942 das Sandgelände am Minervaplein zeitweise zum Hilfsmarkt für jüdische Kaufleute bestimmt ist. Auf diesem Gelände, das durch die Rubensstraat und Minervalaan begrenzt wird, dürfen nur Gemüse und Lebensmittel diesem Markte zugeführt werden, die noch näher bezeichnet
- 1220 werden.
 14 augustus 1942 Tüchtiges, ehrliches Alleinmädchen in 3-Personen-Etagenhaushalt gesucht, das imstande ist, berufstätige Hausfrau zu vertreten. Angenehme, selbständige Stellung. Gute Zeugnisse Bedingung. Vorzustellen bei van Hees, Minervalaan 59, Amsterdam-Süd, tägl. nach 4 Uhr, Sonntag zwischen 11 und 2 Uhr.
- 1225 7 februari 1943 Gute modern möblierte Flatwohnung 5 Zim.. Küche. Bad m. Z.-H. Minervalaan, sof. od. spät, zu vermieten, fl. 230.- p. Mt. Zuschr. unt S.Z.1223 a.d. DZ.i.d.N.
 7 maart 1943 Möbl. Flatwohnung, 5 Zimmer, Küche, Bad. Z.-Heiz., warm W. fl. 250- p. Mt. sof. z. verm. Bes tägl 3-5 Uhr. Hollmann. Minervalaan 24 part., Amsterdam (Tel. 34453 nach 6 Uhr).
- 1230 26 maart 1943 3 moderne Kleider, Gr. 42/44, alte Qualität, f 25.-. f 35.-; 2 Woll-Blusen. Stck. f 15.-, eine reinseid. Bluse, f 25.-, ein P. Damenschuhe, Gr. 40, f 35.- Groenewegen, Amsterdam. Minervalaan 41.
 13 april 1943 **Liquidation**
- 1235 Auf Anordnung des Reichskommissars (Wirtschaftsprüfsteile) Arnhem, wird die Firma A.C.V.I.C. Agentur & Commissiehandel, Minervalaan 76, Amsterdam, durch mich liquidiert. Alle Gläubiger der genannten Firma werden gebeten, Ihre Forderungen bis zum 11. Mai 1943 anzumelden an: A. M Oswald, L. v. Leeuwestijn 15 Voorburg. Später eingehende Anmeldungen werden nicht mehr berücksichtigt. Der Liquidationstrehänder
- 1240 A. M. Oswald, Voorburg.
 Telefoonboek 1942 A.C.V.I.C., Agentuur en Comm.h. v. Ind. Chemicaliën Minerval. 76, Z.
- 1245 7 juni 1943 Verloren ein liebes Andenken. 1 goldenes Kreuz mit Silberkette (eingraviert: Seppel) gegen gute Belohnung abzugeben: Tini Kuiper, Tel. 26816, Minervalaan 1 II, Amsterdam-Zuid.
 Telefoonboek 1942 Geen Kuiper of Cuiper op adres
 23 juni 1943 ALLE FABRIKANTEN VON Haushaltartikeln - Reinigungsbedarfsartikein Galanterien - Lederwaren - Kosmetika markenfremen Lebensmitteln welche regelmässig aus Produktion oder Vorrat liefern können, werden gebeten, Angebotes mit Mustern

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 1250 (welke bar bezahlt werden) zu unterbreiten. Angebote-montags, mittwochs und freitags von 10-12, van Hees, Minervalaan 59, Telefon 94903, Amsterdäm-Z.
Telefoonboek 1942 95108 Hees Advertentie Kantoor, van Minerval. 52, Z.
5 november 1943 Für kleinen deutschen Haushalt mit einem Kind wird per sofort Alleinmädchen gesucht. Anzumelden. Benischek, Minervalaan 87 I, Amsterdam.
- 1255 28 november 1943 Linoleum 5x4 m fl. 250.- Balatum 5.50x3.50 m fl. 125.-. Nach 5 Uhr. Minervalaan 51 II. - Amsterdam. Tel. 98363.
15 december 1943 (en o.a. 1 maart 1944, 12 april 1944) Für deutschen Haushalt mit 1 Kind per sofort oder 1 Jan. 1944 Mädchen, evtl. auch Tagesmädchen gesucht. Gutes Gehalt. Frau Benischek, Minervalaan 78 I. Amsterdam.
- 1260 Telefoonboek 1942 24479 Benischek W. Minerval. 76, Z.
30 december 1943 Heute entschlief nach kurzer, schwerer Krankheit, im Alter von beinahe 10 Monaten, unser einziger Liebling Walter Joachim
Walter Benischek Elma A. Benischek geb. Wilhelm
Amsterdam, den 29. Dezember 1943 Minervalaan 87.
- 1265 4 februari 1944 Seriöse Firma sucht sofort Büroräume im Zentrum der Stadt. Tel. 98300/97800/92762 Fa. Knoke, Minervalaan 7 [of 72??], A'dam-Z.
12 mei 1944 (en 31 mei 1944) Gut möbl. Wohn.- u. Schlafzimmer, m. allem Komfort, an Herrn zu vermieten. Minervalaan, A'dam, Tel. 92725.
14 juli 1944 Gut möblierte Flat-Wohnung Minervalaan Amsterdam-Süd, 5 Zimmer, Küche, Bad und Zentr.-Heiz, auch - als Büroräume geeignet, zum 1.8. zu vermieten. Näheres H. Hollmann, Amstel 128, Amsterdam. Tel. 34453 zwischen 12-2 und 5-7 Uhr.
- 1270 11 augustus 1944 Segeljacht (Type Spaarnekreuzer) fl. 4500.- zu verkaufen.
Jockschies Amsterdam, Minervalaan 32.
50 % Teilhaberschaft von f 8500.- eines Import - Export - Motoren - Automobil-Geschäfts zu verkaufen. Jockschies, A'dam, Minervalaan 32.
- 1275 27 augustus 1944 Wer hat den im Dienstabteil Bussum-Amersfoort stehengebliebenen Koffer in Amersfoort abgegeben? Bitte um Angabe der Adresse. Künzig. Minervalaan 89 hs. Amsterdam
- 1280 1 januari 1942 Naamlijst voor den interlocalen telefoondienst 1942, zie <https://www.delpher.nl/nl/boeken/view?identificer=MMMVC01%3A000000035%3A00001&query=minervalaan+telefoondienst&coll=boeken&page=2&sortfield=date>
29219 Lukkes F. Minervalaan 48, Z.
- 1285 23697 Asscher Jr., L. Minerval. 78, Z.
97354 Bachner, S. Bonth., Minerval. 73, z.
- Uit: Nieuw Israelietisch weekblad: Joodse bewoners van de Minervalaan:**
- 1290 23 september 1938 Streep; 4
8 november 1935 guten Haushalt; 11 hs.
6 november 1936 Testa, van Wijnbergen; 16
1 mei 1936 Koppel; 19
3 december 1937 Flörsheim; 24
26 juli 1940 Neuburger; 24
- 1295 13 september 1935 Konijn, Veerman; 33 hs.
23 september 1949 Wellner, Kessler, Meyer; 34 I
14 mei 1937 Vrijzinnige Democratische Vereniging; 35 hs.
23 januari 1948 Kalker, Konijn; 37
29 augustus 1947 lib. gezin; 38 hs.
- 1300 10 april 1936 Frank, van Coevorden; 41 hs.
3 februari 1939 Frank, Jacobson; 41 hs.
20 oktober 1939 Frank, Brechner; 41
25 maart 1938 Schustermann; 42 hs.
21 januari 1938 Meyers; 43 II
- 1305 16 december 1938 de Vries; 43
30 mei 1947 Bergenthal, Kahn; 44 III
12 juli 1946 van Handel, Cohen; 45 hs.
10 april 1936 Kolthoff, Stork; 49 hs.
16 september 1938 Asscher; 49 I
- 1310 24 november 1950 van Amerongen, Drukker; 50
24 december 1937 van Gelderen; 50
22 september 1939 de Beer, Salomon, Cohn; 50
26 november 1948 Boas, Perel; 52
10 september 1937 de Vries; 52 I
- 1315 5 maart 1948 Langejan, van Dien, pleegzoon; 53 III

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 20 maart 1936 Oudkerk; 55
8 oktober 1937 Klau; 56
15 november 1935 gebr. Wajer; 58 IV
6 december 1946 Nijkerk; 59
1320 25 november 1938 Stern, van Dam, Andries, Muller, Wolff; 60
4 september 1936 Hes; 71
3 september 1937 Chapon; 71
19 april 1940 Pakter, Hes; 71
31 augustus 1949 van den Bergh; 72 III
1325 27 mei 1938 Swaab, Bartels; 72 I
26 april 1935 Leefsma, Speier; 76
26 augustus 1938 gevraagd meisje; 77 hs.
14 oktober 1938 Heimans; 77
7 september 1945 Proskauer; 77 III
1330 5 juni 1936 Bartels, Swaab; 80 I
8 oktober 1937 Jozefsberg; 81
1 juli 1949 Hess, David; 87 I
17 mei 1935 Jacobs, Konijn, 87 III
- 1335 **Minervalaan 72**
9 april 1932 3e FLAT MINERVALAAN 72 f1160.- per jaar. Bez. dagelijks ook Zondags van 11-5 uur.
3 april 1936 [spullen te koop] VAN ZANTEN, Minervalaan 72 II.
24 mei 1938 Ondertrouwd: CHARLES SWAAB en EVELINE BARTELS [...] Minervalaan 72 I
1340 19 december 1938 Mevr. Ricardo-Enthoven, Minervalaan 72, vraagt 1 Februari MEISJE-ALLEEN. Zelfst. kunnende koken en werken.
18 februari 1943 Getrouwd: C. D. VAN DER VLIET en G. CORBA
18 Februari 1943
Overveen, "Vaart en Duin"
1345 Amsterdam, Minervalaan 72
17 oktober 1943 Herbert O. F. Knoke sucht Artikel des täglichen Bedarfs, welche laufend fabriziert werden. Bemusterte Angebote erbeten an: Herbert O. F. Knoke, Amsterdamj-Z., Minervalaan 72.
17 oktober 1943 Herbert O. F. Knoke erbittet möglichst bemusterte Angebote in Spielwaren, Haushaltsartikeln und Marketenderwaren usw. Schriftliche Angebote erbeten an: Herbert O. F. Knoke, Amsterdam-Z., Minervalaan 72.
1350 24 oktober 1943 Deutsche Firma sucht einsatzfreudige Firmen welche sich mit der Herstellung von Zimmerlampen befassen. Zuschriften erbeten an: Herbert O. F. Knoke, Niederländisch-Deutsche Kulturgemeinsctiaft Minervalaan 72, A'dam, Tel. 98300.
1355 25 oktober 1943 Duitsche firma zoekt werkplaatsen, die houten onderdeelen voor kamerlampen fabricceeren, alsmede firma's, die lampekappen vervaardigen. Aanb. aan: Herbert O. F. Knoke, Minervalaan 72 Tel. 98300, A'dam
Duitsche firma zoekt werkplaatsen, die houten onderdeelen voor kamerlampen fabricceeren, alsmede firma's, die lampekappen vervaardigen. Aanb. aan: Herbert O. F.
1360 Knoke, Minervalaan 72 Tel. 98300, A'dam. 49-5720
Duitsche firma zoekt werkplustige firma's, die kamerlampen vervaardigen. Aanb. aan: Herbert O. F. Knoke, Minervalaan 72, Tel. 98300, A'dam. 49-5719
Wellicht is deze Herbert Knoke dezelfde als de Knoke uit Duitsland die verbindingsmiddelen produceert en verkoopt,
1365 zie <http://www.herbert-knoke.de/knoke/de/index.php>
29 oktober 1943 Deutsche Firma sucht: Werkstätten welche Holzteile für Zimmerlampen, sowie Firmen, welche Lampenschirme herstellen. Zuschriften erbeten an: Herbert O. F. Knoke, Minervalaan 72, Amsterdam. Telefon 98300.
19 november 1943 Fabrikanten in Spielwaren-, und Haushaltsartikeln werden um Angebote gebeten. Sofortiger Kaufentscheid. Herbert O. F. Knoke, Niederlassung Amsterdam, Minervalaan 72, Telefon 98.300 und 97 800.
23 november 1943 FABRIKANTEN VAN SPEELGOEDEREN EN HUISHOUELIJKE ARTIKELLEN worden verzocht offert© te maken. Directe beslissing. HERBERT O. F. KNOKE. Filiaal Amsterdam, Minervalaan 72. Telefoon 98300 en 97800.
1375 14 december 1943 Goede werkster 1 x p. w. Hoog loon. Minervalaan 72 hs.
1, 3, 5 maart 1944 Deutsch-holl. Firma sucht preisgenehmigte Artikel in Spielwaren, Haushaltsgegenständen usw.
Angebote erbeten a.d. Firma Herbert O. F. Knoke, Minervalaan 72, Amsterdam, Telefon 98300-97800.
- 1380 12 augustus 1944 Meisje gevr. v. 9-5 u. Zond. en 2 middagen vrij; kl. gezin, prima beh. Mevr. Van Hees. tel. 91677, Minervalaan 72 hs

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

23 juli 1946 Gevr. net meisje v. d. e. n. goed kunnende koken v.g.g.v. Goed loon.
Van Hees, Minervalaan 72 hs.

1385 Minervaplein

8 juni 1943 VERLOREN ein liebes Andenken 1 goldenes Kreuz mit Silberkette
(eingraviert: Seppel). Gegen gute Belohnung abzugeben: Frl. KÜPER, Tel. 26810,
Minervapl. 1 II, Amsterdam-Zuid.

1390 8 juni 1943 Belooning voor het versch van inlicht. of aanw. inzake verloren zilveren
collier met gouden kruisje, ingegraveerd Seppel. aandenken, Mej. T. Cuiper p/a
Minervaplein 1 II, A'dam Telef. 26810. 13-V3802

18 oktober 1943 Hund entlaufen! 4 Mon. alter rotbrauner Langhaardackel aus Auto
entlaufen am 16.10.43. um 17 Uhr. Gegend Minervaplein, Tltiaanstr. A'dam. Belohnung!
Tel. 91304.

1395 8 januari 1944 Weggeloopt bruine Tekkel, groene halsband, luistert naar den naam
"Seppel". Ter bez. tegen bel. Waldenmeier, Michelangelostr. 43 bov., tel. 98340.
13-4469

4 februari 1944 1-pers. divanbed met kapok matra f150, antieke Friesche staartklok f
350. Vóór 12 u. Waldenmeier, Michel Angelostr. 43 I ét. 22-4477

1400 12 mei 1944 Privat-Garage für 1 Pers.-Wagen zu mieten gesucht. Nähe Minervaplein.
A'dam. Freerks, Holbeinstr. 1. Tel. 96637 A'dam.

Uit: Nieuw Israelietisch weekblad: Joodse bewoners van de Minervaplein:

1405 9 april 1937 Pennings, de Groot, Huth; 3

4 juli 1947 Anderson, Haar; 3

3 september 1937 Streep; 4

3 mei 1935 Sluizer, Bloch; 5

17 augustus 1945 de Vries; 6 IV

17 maart 1950 Haimann, van Duym; 14 II

1410 2 februari 1940 De Nederlandsche Handel-Maatschappij N.V.; 18

Mozartkade

6 augustus 1940 Streiglichter vom tage

1415 Murillostraat

(geen)

Olympialaan

(geen)

1420

Olympiaplein

1425 5 oktober 1940 Pferdeomnibus nach Theaterschluss. Die Direktion der Amsterdamer
Stadsschouwburg teilt mit, dass am Sonnabend, dem 5., Dienstag, dem 8., Freitag, dem
11. und Sonntag, dem 13. Oktober nach Schluss der Theateraufführungen neben Pferde-
und Fahrraddroschken auch ein Pferdeomnibus zur Verfügung stehen wird. Der Omnibus
fährt auf folgender Strecke: Stadhouderskade, P. C. Hoofstraat, van Baerlestraat, J.
M. Coenenstraat, Beethovenstraat, Stadionweg und Olympiaplein. Er fasst 16 Personen
und nimmt 50 Cent für eine Beförderung.

1430 27 februari 1944 Mod. Flat (3-4 Zimmer) Z.-H. w Wass., mit Übernahme von mod. Möbeln
am Olympiaplein in A'dam angeboten Zuschr unt G. S. 531 a.d. D.Z. i.d. N. A'dam.

6 maart 1944 In grossen Mengen lieferbar: CHEFANELLE Baby-, Körper-, Gesichtspuder
und Badesalz. DEKADONT für Zahnpflege. Die Artikel sind offiziell geprüft und
genehmigt. Robert Petry, Amsterdam. Olympiaplein 13 Tel 24729

1435 21 mei 1944 (en 4 juni 1944) 2 schöne Zimmer an Ostmärker aus gutem Hause zu
vermieten. Dommering, Olympiaplein 103 III, Tel. 90706. Amsterdam.

Telefoonboek 1942 90705 Czopp-Dommering, C. Olympiapl. 103.

Oranje Nassaulaan [weg?]

1440 13 maart 1943 Der Niederländische Kulturrat

Den Haag. Im Hinblick auf die bevorstehende Übersiedlung des Niederländischen
Kulturrates nach Amsterdam sind die Büros vom 15. bis zum 31. März einschliesslich
geschlossen. Nach dem 1. April lautet die Anschrift des Niederländischen Kulturrats:
Amsterdam, Oranje Nassaulaan 1, Telefonnummer (vorläufig) 26279.

Telefoonboek 1942 26279 Nieraad, J. H. Willemsparkw. 219, Z.

1445 1 mei 1943 Mehrere leere Schlafzimmer m. fl. Wasser in der Oranje-Nassaulaan, A'dam,
ab sofort nur an Deutsche zu vermieten. Vondelstr. 9. Amsterdam. Tel. 85704.
(tevens) Ein grosser u. mehrere kleine Büroräume ab sofort in der Oranje-Nassaulaan.

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- A'dam, zu vermieten. Eilangebote Vondelstr. 9. Amsterdam. Telefon 85704.
Telefoonboek 1942 LUCHTBESCHERMINGSDIENST:
1450 86973 Vakpost 10 Pol. bur., Overtoom 449, W.
85704 Wijkpost 10 A, Corantijnstr. 9, W.
8 juni 1943 Entlaufen am Emmaplein, A'dam, weisser Drahthaar terrier mit braunen Flecken, hört auf den Namen. Piet. Hinkt mit der Unken Vorderpfote. Vor Ankauf wird gewarnt. Bel. bei Zurückbesorgung: Oranje Nassaulaan 8, Tel. 21063.
1455 Telefoonboek 1942 21063 Bierman, A. Henri Ronnerpl. 30, Z.
1 december 1943 Näherin wenigstens einmal p. Woche gesucht. Frau Otto, Or. Nassaulaan 45, A'dam.
16 december 1943 (ook 26 juni 1943) KUNSTVERSTEIGERUNGSHAUS HAN JÜNGELING Oranje Nassaulaan 9 - Ruf 27656 - Amsterdam-Z. Regelmässige Versteigerungen von hochwertigen Gemälden, Skulpturen, alten Möbeln, Orient-Teppichen, Porzellan, Fayence, Glas, Gold-, Silber- und Metallarbeiten. Nächste Möbelauktion: 22. und 23. Dezember. Besichtigung: Samstag, Sonntag und Montag von 10 bis 16 U.
1460 Telefoonboek 1942 27656 Rooy jr., Mr. M. A. Thijml. 63, Heemst.
6 januari 1944 Voor direct gevr. keuken-werkmeisje bij mevr. Kuijt, Oranje Nassaulaan 15, telef. 29904 A'dam 8-4154
1465 Telefoonboek 1942
33884 Kuijt Wzn., J. Archit. kant. Handboogstr. 2, C (9-17½)
29904 Idem (na 17 u.),
29904 O. Nassaul. 15, Z,
1470 33884 Idem (Kant.).
9 februari 1944 (en meer daarvoor) Nettes Arbeitsmädchen van 9 bis 3, bei gutem Lohn und einer warmen Mahlzeit pro Tag gesucht. Otto, Oranje Nassauweg 45, Amsterdam.
- Parnassusweg**
- 1475 1 juli 1940 GEMÜSE, KARTOFFELN, OBST KONSERVEN G. VAN GELDER, Parnassusweg 3, Amsterdam-Z. Fernspr. 28322.
17 november 1940 KLANGTECHNIK Begutachtung Kostenanschlag Ausführungen auf jedem Gebiete Techn. Bur. HAMAKER Parnassusweg 11 - Amsterdam Telefon 29774
11 februari 1942 Monte Carlo in Amsterdam
1480 Die Polizei hob eine luxuriöse Spielhölle aus
Amsterdam. Nicht wenig überrascht war eine Gesellschaft elegant gekleideter Herren, die sich in einem Spielhaus am Parnassusweg eingefunden hatten, als plötzlich die Polizei erschien und ihnen der Befehl "Hände hoch" in die Ohren tönte. Obwohl sich die Wohnung äusserlich durch nichts von ihrer Umgebung unterscheidet, war es der
1485 Kriminalpolizei schon seit geraumer Zeit bekannt, dass hier Gelegenheit zum Roulettespiel gegeben wurde: Montag nachmittag gelang es ihr, durch Eintreten einer Tür in das Haus einzudringen und 25 Spieler dingfest zu machen, die gerade aufmerksam die Bewegungen der weissen Kugel verfolgten. Nur einer der Gäste, der den Weg quer durch eine Fensterscheibe vorzog, sprang in den Garten hinter dem Hause und entkam in
1490 der Dunkelheit.
Noch selten hat die Polizei in einem Spielhaus einen derartigen Luxus angetroffen wie in dieser Wohnung am Parnassusweg. Schwere Teppiche bedeckten den Fussboden, kostbare Perser lagen nur so herum, und die drei durchgehenden Zimmer waren mit Möbeln von einer Pracht ausgestattet, wie man sie nicht alle Tage sieht. Dazu
1495 brannten unzählige kleine Schirmlämpchen und Lichtchen an Decken und Wänden. In einem der Räume hatte man eine Bar eingerichtet, mit erlesenem Kristall und allen nur erdenklichen Getränken wie Weine, Kognak, Champagner, Whiskey und Sherry in Hülle und Fülle. Es wurde sehr hoch gespielt. So gab es Spielmarken, die nur für 500 Gulden das Stück beim Bankhalter zu kaufen waren. Dass jemand an einem Nachmittag an die 2000
1500 Gulden verlor, war keine Seltenheit.
Unter den Besuchern traf die Polizei zahlreiche gute Bekannte, so einige Schwarzhändler und sogar Einbrecher. Sie alle wurden zur Wache abgeführt und einem Verhör unterzogen. Der Bankhalter, ein 34jähriger Kaufmann, sowie ein 40jähriger Pensionsinhaber wurden in Gewahrsam genommen; Unnötig zu sagen, dass die Polizei
1505 Roulette nebst Zubehör beschlagnahmte.
18 augustus 1942 ANNELIESE CHRISTEL und WERNER haben ein Schwesterchen bekommen. In dankbarer Freude: WERNER MICHEL und Frau. Amsterdam, 16. August 1942. Parnassusweg 15
24 februari 1943 Salon-Wohnzimmer zwecks Übernahme angeboten, sehr vornehm, Vorkriegsqualität, komplett Fl. 900.-. Zu besichtigen bei Frau Theysen, Amsterdam.
1510 Parnassusweg 18. Tel. 93488, von 10-12 und Sonntags b. 4 Uhr.
19 mei 1943 (en 3 september 1943) Wohn- und Schlafzimmer f. 1 od. 2 Pers. sehr gut möbl. m. allem Komfort sof. z. verm. (evtl. Küchenbenutzung) Zent.-Heiz. Zu besicht. n. 17 Uhr Parnassusweg 24, part. A'dam. (Mevr. Crince)

1515 16 juli 1943 Pelzmantel Bisamrücken für fl. 750.- zu verkaufen. Mevr. Schrikker, Parnassusweg 23 I, Amsterdam, Telefon 28418.
Telefoonboek 1942 28418 Irmer, E, Emmal. 9, Z.

Quinten Massijsstraat

1520 21 oktober 1941 Zur Beaufsichtigung von 2 Jungen (7 10 Jahre) Fräulein per sofort für die Nachmittagstunden gesucht. Angebote an: Frau LOCHNER, Amsterdam Z, Quinten Massijsstraat 5 I, Telefon 90406.
Telefoonboek 1942 90406 Lochner, A. Holbeinstr. 10, Z.

Raphaelstraat

1525 27 maart 1941 E. LEUPOLD Elegante Damenhüte - auch Veränderungen u. Neuanfertigungen A'dam, Raphaëlstr. 10. Telef. 26305
Telefoonboek 1942 26305 Leupold, L. E. Raphaëlstr. 10, Z.

Raphaelplein

1530 17 juni 1942 (en 3 mei 1944) In komf. Herrenhaus eleg. möbl. Wohn- u. Schlafzim. und Wohn-Schlafzimmer, ohne Pens., zu vermieten. Raphaelplein 7, Amsterdam. (Tel. 98936)
26 november 1943 Deutsche Familie mit 2 Kindern sucht tüchtiges Mädchen für Tag u. Nacht met Kochkenntnissen. Gute Bezahlung. A'dam-Zuid, Raphaëlplein 12, Tel. Nr. 25204.

1535

Richard Wagnerstraat

1540 30 juni 1943 Zu kaufen gesucht: ca. 100 Sektflaschen in verschiedenen Grössen. Angeb. an: Kasper, Richard Wagnerstr. 12, A'dam.
4 juli 1943 Zu kaufen gesucht: ca. 100 Weckgläser in verschiedenen Grössen. Angeh. an: Kasper, Richard Wagnerstr. 12, A'dam.
8 juli 1943 Ca. 100 weckflesschen t. o. gevr. in verschillende maten. Br. Kasper, R. Wagnerstr. 12, A'dam (Z.). 28-5154

Rubensstraat

1545 17 augustus 1944 (en zeer uitgebreid 5 september 1944) KUNST- ANTIQUITÄTEN- UND WOHNUNGSEINRICHTUNG-VERSTEIGERUNG
Der gesamte Gütervorrat ist im Hause der verstorbenen Frau Dijkstra. Rubensstraat 89, Ecke Velasquezstr., A'dam, Anfang September zu besichtigen. Auskünfte und Kataloge sind rechtzeitig bei Weermeyers Adm. K. v. Onr. Goederen. P. C. Hoofstraat 26. Amsterdam erhältlich.

1550

Schubertstraat

1555 30 juni 1944 Entlaufen Cocker-Spaniel schwarz/weiss, hörend auf den Namen "Peter". gegen Belohnung zurückzubesorgen bei Freitag, Schubertstr 33. Amsterdam.

Stadionkade

1560 19 november 1941 Schwarzer Mantel Grösse 44, 'mit reicher Persianer-Garnierung zu verkaufen KLEIS, Stadionkade 71 Amsterdam.
4 maart 1942 Zu verkaufen: SILBERFUCHSMANTEL besteh. aus 7 Füchsen, Mass 40/42, fast neu, Zu besicht. nachm. von 4-7 bei BOS, Stadionkade 159, Amsterdam.
17 mei 1942 Deutsche Familie, Ehepaar mit einem Kind, sucht sofort tüchtiges Mädchen mit gutem Kochkenntnissen, bei guten Bedingungen. Vorzustellen abends zwischen 6 u. 9 Uhr, Stadionkade 10, part., A'dam. Tel. 95886.
1565 7 juni 1942 (en 16 augustus 1942) Schöner Wohnsalon Vorhänge, gutes Gemälde, 2 echte Brücken, komplett f 2000.- und erstklassige Herren u. Damengarderobe zu verkaufen. Stadionkade 131/I, Amsterdam. (Tel. 28340)
17 juni 1942 ZU VERKAUFEN: Klubgarnitur (franz. Velour) runder Tisch, Vitrine (Chippendale), kpl. Fenstervorhänge, deutsche Gemälde, marmor. Goethekopf, u.s.w. Stadionkade 131/II, A'dam, Tel. 28340.
1570 6 september 1942 SCHAUSPIELERIN verkauft wenig getr. elegante Garderobe, Grösse 42/44, Schuhe 36, Silberfuchs etc. Stadionkade 131/III, A'dam.
16 oktober 1942 Antiker runder Ausziehtisch f 150.-, diverse antike Einzeilmöbel, Bilder, zu verkaufen. Stadionkade 131, Warnatsch, Amsterdam.
1575 21 juli 1943 Kapitalanlage. Wunderbare Briefmarken-Sammlung. Niederland und Kolonien. Kat.-Wert fl. 4500.- Preis fl. 3900.- Van de Vlis, Stadionkade 23, A'dam. Tel. 93295. Nach 18 Uhr.
17 oktober 1943 Zu verkaufen: 2 Kühler-Schutzhauben DKW. und 1 Frostschutz-Scheibe DKW. zusammen fl. 60.-. Zu besichtigen abends zw. 7-8 Uhr. Verstegen, Stadionkade

1580 138, Tel. 27293.
10 december 1943 (en 25 februari 1944: Bronze-Ofen, 14 april 1944: Contessa-Nettel Camera) Prima Herren-Jackett, neu, m. gestr. Hose, zu tauschen ges. gegen Strassenanzug, Stadionkade 1 I Etg., A'dam.

1585 Stadionweg

6 februari 1942 Deutsche Familie mit einem Kind sucht zum 1. März nettes Mädchen für Tag und Nacht, das gut kochen kann. Tagesmädchen und Kindermädchen vorhanden. Gute Zeugnisse Vorbedingung. Hoffmann, A'dam-Z., Stadionweg 27, Telefon 94182.
26 april 1944 Verloren Montag, den 24. April 1644, eine sechseckige Damenarmbanduhr in der Zeit von 15.30 bis 17.00 Uhr, in der Gegend Kalverstr., A'dam. Gegen hohe Belohnung abzugeben: Stadionweg 47 I, A'dam

Titiaanstraat

1595 12 juni 1943 Damen-Ledermantel blau/schwarz, gefüttert, Gr. 42. 1.29 m lang etwas tailliert, so gut wie neu, f 175.-. Zu erfragen bei Reekers, A'dam, Titiaanstr. 42 hs. Tel. 96689.
Telefoonboek 1942 HUIZE: 96689 Martha Titiaanstr., 42, Z.

Tintorettostraat

1600 10 december 1943 Schönes Schaukelpferd (mit echtem Pferdehaar), 1 Paar Kunstschlittschuhe mit Schuhe, Gr. 37-38. zu kaufen gesucht. Angebote: Frau de Graaf, Tintorettostr. 17 hs., Amsterdam, Tel.: 27127.
11 augustus 1944 Wohnungstauch Moderne Flatwohnung, m. allem Komfort, i. A'dam-Süd zu tauschen gegen Herrenhaus, m. Garten, i. Utrecht od. Umgeb. Krokowsky, Tintorettostr 15, Tel. 24895.
24895 Klijnkramer, E., Inb. d. en h. kleeding, 1e v. d. Helststr. 46, Z.

Velasquezestraat

1610 6 oktober 1943 Hausgehilfin für Tag oder für Tag und Nacht in kleinen deutschen Haushalt gesucht. Gute Entlohnung und Behandlung selbstverständlich. Vorzustellen Donnerstag von 17 bis 20 Uhr. Dr. Schnadt, Velasquezstr. 17. Tel. 91569.
[Deze Dr. Paul Schnadt is Stellvertretender Hauptschriftleiter van het Verlag dat de Deutsche Zeitung in den Niederlanden uitgeeft. Hij wordt als zodanig vanaf 4 februari 1942 tot en met 6 september 1944 genoemd, maar schreef al eerder artikelen over Economie.
1615 Laatste artikel van 24 juli 1944: MACHT GEGEN MACHT! Kämpfende Volksgemeinschaft, der Weg in die Zukunft]
Telefoonboek 1943 91569 Schnadt, Dr. P. Hauptschriftl. Deutsche Zeitung i. d. N., Velasquezstr. 17, Z.

1620 Veronesestraat

6 januari 1944 Sportieve 3/4 Bontjas, lichtbr. Australisch schaap, a. n. f 300, bruin tricot Skibroek (slobbroek) a. n., maat 42, f 35 t. o. aangeb. Scholten, Veronesestr. 1. Tel. 28541. 23-7914
1625 Telefoonboek 1942 28541 Scholten, Mr. J. W. Veronesestr. 1, Z.

Viottastraat

28 mei 1941 MÖBLIERTE ZIMMER mit allem Komfort m. Pension an Ehepaar o. Herren zu vermieten. J. J. Viottastraat 18 hs., Amsterdam.
1630 10 december 1943 Angeboten: Eine Kollektion antike Bilder von Alt-Amsterdam in Rahmen, antiker Schreibtisch, antiker Kerzen-Kronleuchter, 8 antike Sessel. 1 antiker Kreuzfuss-Tisch, antike Kommode und ein antikes Tischchen mit Marmorplatte. Gesamtpreis fl. 32.500.-. W. Wilders & Co., Viottastraat 42, Amsterdam. Telefon 25691.
1635 7 januari 1944 Herren-Pelzmantel zu verkaufen. Blaues Tuch, Astrachan-Kragen, mit gelbem Bisam gefüttert, für fl. 500.-. Laubersheimer, J. J. Viottastr. 32, Amsterdam.
25 februari 1944 Entlaufen: brauner Spaniel Rüde, auf den Namen "Choko" hörend. Hat an der linken Seite der Schnauze eine etwas kahle Stelle. Hohe Belohnung! Anrufen oder abgeben bei: Schröder, J. J. Viottastraat 15, Amsterdam-Zuid. Telefon 98139.

1640 Watteastraat

Ölgemälde von Van Dorp, "Lüneburger Heide" 60x80, für f 500 zu verkaufen. Weimann Watteastr. III, A'dam.

1645 **Willem Witsenstraat (en Nic. Witsenstraat)**

22 juli 1941 Möbl. Wohn-Schlafz. m. fl. Wasser, o. Pens. zu verm. Nic. [!]
Witsenstr. 14, A'dam.

Telefoonboek 1942 32286 Roodenburg & Stegwee Nic. Witsenstr. 14, C.

1650 5 september 1941 Grosses möbl. Zimmer WOHN=SCHLAFZ. m. a. Komfort ZU VERMIETEN. Nic. [!] Witsenstraat 12, Amsterdam.

Verloren gemelde voorwerpen of dieren

Dop van kinderwagenwiel

1655 Het toch onbeduidende voorwerp als een dop van een kinderwagenwiel komt zeer regelmatig terug in advertenties van verloren of gevonden voorwerpen. Aannemende dan een dergelijke dop niet essentieel is voor het gebruik van een kinderwagen en waarschijnlijk amper 50 cent gekost kan hebben, is het eigenaardig dat dit voorwerp in de Nederlandse kranten verschijnt.

1660 We gaan controleren of er een boodschap van het ondergrondse verzet in verborgen kan zijn. Daarvoor raadplegen we alle Nederlandse kranten, met als trefwoorden *dop kinderwagenwiel*. Deze woorden werden in de oude spelling hetzelfde geschreven als in de huidige spelling. Gebruik wordt gemaakt van de *Uitgebreid zoeken*-functie van www.delpher.nl.

1665 We krijgen 79 krantenartikelen en bovendien 11 externe krantenpagina's. We sorteren ze naar oplopende datum en naar 50 resultaten per pagina.

9 juni 1896 Apeldoornsche courant

1 april 1904 Apeldoornsche courant

19 mei 1906 Apeldoornsche courant

1670 18 september 1926 Haagsche courant

22 mei 1927 Delftsche courant

28 mei 1927 Haagsche courant

26 september 1927 Haagsche courant

25 oktober 1927 Twentsch Nieuws Enschede

1675 8 februari 1929 De Graafschap-bode

28 mei 1929 Twentsch Nieuws Enschede

14 mei 1930 De Zuid-Willemsvaart

12 juli 1930 De Soester

17 april 1931 De Graafschap-bode

1680 12 april 1932 Bredasche courant

3 mei 1933 De Zuid-Willemsvaart

29 februari 1936 Nieuwsblad van het Noorden

19 maart 1936 Vlissingse Courant

16 juli 1936 Haagsche courant

1685 13 april 1937 Provinciale Geldersche en Nijmeegsche courant

3 mei 1937 Middelburgsche Courant

4 mei 1937 De Zeeuw. Christelijk-historisch nieuwsblad voor Zeeland

2 juli 1937 Vlissingse Courant

1 september 1937 De Zuid-Willemsvaart

1690 23 november 1937 De Zuid-Willemsvaart

13 mei 1938 Iereksche en Thoolsche Courant

6 september 1939 Het Vaderland

31 oktober 1938 Alkmaarsche Courant

30 januari 1939 De Zuid-Willemsvaart

1695 28 maart 1939 Zaans volksblad

18 april 1939 Nieuwe Tilburgsche Courant

17 juni 1939 De Zuid-Willemsvaart

18 juli 1939 De Noord-Ooster

1 september 1939 Nieuwe Apeldoornsche courant

1700 4 november 1939 Delftsche courant

11 december 1939 Nieuwe Apeldoornsche courant

22 februari 1940 Vlissingse Courant

4 mei 1940 Nieuwe Apeldoornsche courant

12 juni 1940 De Zuid-Willemsvaart

1705 16 september 1940 Nieuwe Apeldoornsche courant

20 september 1940 Nieuwe Apeldoornsche courant

22 januari 1941 Twentsch dagblad

15 maart 1941 Nieuwe Tilburgsche Courant

10 juni 1941 De Zuid-Willemsvaart

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 1710 2 augustus 1941 Nieuwe Apeldoornsche courant
3 januari 1942 Provinciale Drentsche en Asser courant
9 juni 1942 Dordrechtsche courant
25 september 1942 Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant
27 oktober 1942 Leidsch dagblad
- 1715 31 oktober 1942 Dagblad van het Oosten: Almelo's dagblad
15 december 1942 Dagblad voor Noord-Holland
8 juni 1943 Nieuwe Apeldoornsche courant
16 juli 1943 Delftsche courant
20 juli 1943 Provinciale Zeeuwse Courant
- 1720 21 augustus 1943 Rotterdamsch nieuwsblad, Haagsche courant
2 september 1943 Dordrechtsche courant
27 september 1943 Amersfoortsche Courant
16 oktober 1943 Nieuwsblad van het Noorden
19 oktober 1943 Dordrechtsche courant
- 1725 17 januari 1944 Nieuwe Apeldoornsche courant
16 februari 1944 Drentsch dagblad
22 februari 1944 Provinciale Overijsselsche en Zwolsche courant
17 maart 1944 Dordrechtsche courant
28 maart 1944 Twentsch nieuwsblad
- 1730 4 mei 1944 Nieuwsblad van het Noorden
20 juli 1944 Nieuwe Tilburgsche Courant
10 augustus 1944 Provinciale Zeeuwse Courant
21 december 1944 Eindhovensche dagblad
23 december 1944 Oost-Brabant
- 1735 5 februari 1945 Delftsche courant
16 mei 1945 Provinciale Zeeuwse Courant
24 juli 1945 Veritas
23, 24 juli 1946 Limburgsch dagblad
21 september 1946 De Noord-Ooster
- 1740 25 februari 1947 Nieuwsblad van het Noorden
10 maart 1953 Leeuwarder courant
15 juli 1960 Provinciale Zeeuwse Courant
- 1745 **Verloren collier Seppel**
7 juni 1943 Verloren ein liebes Andenken. 1 goldenes Kreuz mit Silberkette (eingraviert: Seppel) gegen gute Belohnung abzugeben: Tini Kuiper, Tel. 26816, Minervalaan 1 II, Amsterdam-Zuid.
Telefoonboek 1942 Geen Kuiper of Cuiper op adres, maar wel 26816 Goedkoop Dzn., P. Velasquezstr. 10, Z.
- 1750 8 juni 1943 VERLOREN ein liebes Andenken 1 goldenes Kreuz mit Silberkette (eingraviert: Seppel). Gegen gute Belohnung abzugeben: Frl. KÜPER, Tel. 26810, Minervapl. 1 II, Amsterdam-Zuid.
8 juni 1943 Belooning voor het versch van inlicht. of aanw. inzake verloren zilveren collier met gouden kruisje, ingegraveerd Seppel. aandenken, Mej. T. Cuiper p/a Minervaplein 1 II, A'dam Telef. 26810. 13-V3802
Telefoonboek 1942 26810 niet gevonden
- 1755 8 januari 1944 Weggelopen bruine Tekkel, groene halsband, luistert naar den naam "Seppel". Ter bez. tegen bel. Waldenmeier, Michelangelostr. 43 bov., tel. 98340. 13-4469
Telefoonboek 1942 98340 niet gevonden
- 1760 8 maart 1945 VERLOREN Gouden collier, met foto's, aandenken, gaande van Gestelschestr. 64 tot H. Hartkerk Tegen belooning terug te bezorgen Gestelschestr. 64 [Eindhoven]
- 1765 **Verloren diversen**
14 februari 1945 VERLOREN: Een Roode Kruis armband no. 517. Gelieve deze terug te bezorgen of op te geven aan het Repatriëerings O. C. Houtstraat 12. K 3183 [Eindhoven]
- 1770 15 februari 1945 VERLOREN 12 Februari donkerbruine hondenmuilband Tegen ruime belooning terug te bezorgen 2290 Daguerrestraat 2. Wie heeft een andere te koop? [Eindhoven]
15 februari 1945 VERLOREN goudenspeld met 3 pareltjes Tegen belooning terug te bezorgen. Merellaaan 14. [Eindhoven]
- 1775 16 februari 1945 BRIL verloren omgeving stad, nikkelen montuur, gaarne terug te

- bezorgen tegen belooning. Zeer gedupeerd. Olmenlaan 13. [Eindhoven]
 19 februari 1945 VERLOREN: Woensdagavond op Hoogstraat dubbele bruine fietstasch, inhoudende o.a. regenpijpen 1 p. wollen handschoenen, leeren kaphandschoenen, fietspompje. Betrokkene is évacuée en is zeer gedupeerd. Tegen bel. terug bezorgen
 1780 Hoogstr. 15. [Eindhoven]
 22 februari 1945 DOOR evacuee, bril verloren, nikkel montuur, bol glazen, in stalen groene koker, zeer ontriefd, tegen belooning terug bezorgen Schroth, Luipaardstraat 25 Tivoli. K 3244 [Eindhoven]
 26 februari 1945 VERLOREN van Woensel naar Gestel over Gagelstr. roode cocoslooper. tegen bel. terug te bezorgen Guido Gezellestr. 2. K 3264 [Eindhoven]
 1785 26 februari 1945 VERLOREN op 20 Febr. 'n snoer kralen (aandenken) gaande van Boschdijk van Kinsbergenstr., Hemelrijken tot overweg. Tegen belooning terug bezorgen Hemelrijken 13, Eindhoven. K 3258
 28 februari 1945 VERLOREN: Zaterdag n.m. 2.30 uur, gaande Tollenslaan naar Nieuwstr. dubbele fietstasch, waarin handtasch. Tegen zeer hoge belooning terug te bezorgen: v. Weenen, Tollenslaan 5. K 3268 [Eindhoven]
 1790 28 februari 1945 VERLOREN van Poirterslaan naar Aalsterweg, 'n rood kindertaschje, inh. f 5.50, broodbonnen, kam en haarlint. Tegen belooning terug te bezorgen: Biesterweg 48. K 3267 [Eindhoven]
 1795 1 maart 1945 VERLOREN: een bos sleutels, Zaterdagavond, gaande Rechtestraat. Stratumseind, Geldropscheweg, Tongelreschestr. 15. Tegen goede belooning terug te bezorgen: Tongelreschesitstraat 15 [Eindhoven]
 2 maart 1945 VERLOREN 's-Woensdags 2 bonkaarten door klein gezin op de weg Plaggenstraat, Eikenstraat, Bezemstraat, Kreugelstraat. De eeriijke vinder wordt verzocht, dit tegen belooning terug te bezorgen op Zutphenstraat 32. K 3279 [Eindhoven]
 1800 5 maart 1945 VERLOREN Vrijdagmorgen omgeving Woenselsche overweg een dubbele fietstasch Tegen belooning terug te bezorgen 3002 Parklaan 26 [Eindhoven]
 5 maart 1945 VERLOREN door Engelse soldaat een gebit, gaande v. Fellenoord naar Kruisstraat. Tegen belooning terug te bezorgen Politiebureau Groote Berg [Eindhoven]
 1805 9 maart 1945 VERLOREN op Vrijdag 2 Maart 1.1. gaande van Wilhelminastraat, Goudbergstraat, Ekenrooi, Leenderfietspad, dubbele linnen fietstasch, inhoudende een lederen riem en juttenzak. Tasch was geleend. Tegen belooning terug te bezorgen Wilhelminastraat 51, Aalst-Waalre. K 3320
 1810 9 maart 1945 VERLOREN 4 Maart een rekenboekje omgeving Korianderstraat, zeer gedupeerd. Tegen belooning terug te bezorgen Neushoornstraat 49. K 3315 [Eindhoven]
 10 maart 1945 Weggevlagen een koerduif van jongen in Duitschland. Tegen belooning terug bezorgen Zonneroosstraat 49. K 3323 [Eindhoven]

1815 Verloren honden

- 3 september 1940 STRUPP! Am 29. 8. am Rembrandtplein mittelgrosser weisser FOXTERRIER ENTLAUFEN, der auf den Namen Strupp hört. Abzugeben gegen Belohnung Hotel des Pays Bas.
 Telefoonboek 1942 94017 Strupp-Haas, Em. v. Breestr. 76, Z.
 1820 29 december 1940 BRAUNER DACKEL weggelaufen. Adresse: Koningin Emmaplein 2, Rotterdam. Belohnung.
 18 maart 1941 Sehr hohe Belohnung Entlaufen AIREDALE-TERRIER, braun m. schwarzem Rücken, 65 cm. hoch (Janko). v. Eeghenstr. 103, Tel. 97875.
 Telefoonboek 1942 97875 Staub, A. v. Eeghenstr. 103, Z.
 1825 19 april 1941 Sehr hohe Belohnung beim Zurückbringen meines Hundes, schwarzer Pudel, blaues Halsband. Name: Pascha, FOTO ELLEN, Mr. Bardeslaan 15 AMSTELVEEN Telefon 02970 3361
 17 mei 1941 Schwarz-weisser Drahthaarterrier entlaufen Gegen hohe Belohnung abzugeben Pieter Aertzstr. 112, Amsterdam.
 1830 17 oktober 1941 f 50.- Belohnung bei Wiederbringung v. einem weissen, schwarzgefl., kurzhaar. FOX-TERRIER, Weibchen, auf den Namen "Kitty" hörend. Trägt weiss-rotes Halsband. Haag, Waalsdorperweg 107, Tel. 776468.
 18 oktober 1941 Gestern zuletzt in der Nähe vom Friedenspalast gesehen.
 Telefoonboek 1942 776468 Mauser, E. Waalsdorperw. 107
 1835 26 november 1941 Hund entlaufen Dienstagmorgen, 25. 11., gegen 10 Uhr in der Umgebung - Haagsche Bosch-Bezuidenhout AIREDALE-TERRIER Hündin, 2½ Jahre alt. 60 cm hoch, magere Erscheinung, grauschwarzer Rücken, schmaler Kopf, kupierter Schwanz, auf den Namen "Babby" hörend, entlaufen. Es wird eine Belohnung von fl. 250.- für denjenigen ausgesetzt, der eine Auskunft, die zur Zurückbesorgung der Hündin führt, erteilen kann. Die Hündin hat keinen Stammbaum und keinen Handelswert, aber die Familie hängt sehr daran. Zurückzubringen oder Auskunft erbeten an HANNESSEN,
 1840

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- BEZUIDENHOUT 223, Den Haag, Fern. ruf 771368.
Telefoonboek 1942 771368 Hannessen, Iny Tandarts, Bezuidenhoutschew. 223 (beh. v. afspr.)
- 1845 3 december 1941 ENTLAUFEN. Umgebung 's Hertogenbosch-Hintham, drahthaarige, rostbraune belgische Schäferhündin, auf den Namen Astrid hörend, weisses Gesicht, Gegen Belohnung abzugeben bei H. van der Zijde, Mange Nol in 't Bosch, Renkum.
Telefoonboek 1942 323 Hotel Nol in 't Bosch.
27 januari 1942 Wo ist Poppi?
- 1850 Amsterdam. Am Sonnabend, dem 17. Januar, ist in Amsterdam einem Soldaten einer Wehrmachtsdienststelle ein weisser Spitz entlaufen. Das Tier ist ein Jahr alt und hört auf den Namen Poppi. Es trug ein Zweiteiliges Halsband. An dem genannten Tage ist der Hund am Süden des Vondelparks einem anderen Soldaten in die Dienststelle seines Amsterdamer Truppenteils gefolgt, aber wieder entlaufen. Wer hat den Spitz gesehen oder weiss etwas von seinem augenblicklichen Aufenthaltsort? Nachrichten werden telefonisch unter der Nummer 29587 erbeten.
- 1855 8 februari 1942 Entlaufen Drahthaar-Foxterrier, Rüde, linksseitige braune und schwarze Rückenzeichnung, 9 Monate alt, hört auf den Namen "Strolch". Finder werden gebeten, sich mit Hauptbannführer H. J. Stadler, Den Haag, Benoordenhoutscheweg 268, Tel. 775929 oder G. Vansbotter, Den Haag, L. v. Meerdervoort 1214, Tel. 396727, in Verbindung zu setzen.
Telefoonboek 1942 775929 Stadler, Th. Benoordenhoutschew. 268.
396727 Vansbotter, G. R. L. v. Meerderv. 1214.
- 1860 13 februari 1942 Entlaufen am 9. 2. 42 langhaariger Schäferhund (hellbraun). Gegen Belohnung abzugeben. Den Haag, Scheveningscheweg 64.
25 maart 1942 Freundliche Bitte! Rüde, schwarzer Rücken
29 mei 1942 Cocker-Spaniel 1 Jahr alt, bildschön, sehr wachsam, zu verkaufen oder gegen kl. Vorstehhund zu tauschen. Kerkhoff, Plein 1813 Nr, 4, Den Haag, Tel. 115782
3 juni 1942 (en 20 september 1942) Entlaufen WEISSER FOXTERRIER mit braunem Kopf und Feldpost-Nr. auf rotem Halsband, auf den Namen "Jonny" hörend. gegen Belohnung abzugeben: Scheveningen, Oranje Hotel.
- 1865 29 juli 1942 Hohe Belohnung demjenigen, der gelbbraunen, rauhaarigen Hund, irischer Terrier, Bastard, Hündin, grünes Halsband, langen Schwanz, hört auf den Namen Teddy, zurückbringt oder Anweisung geben kann, die zur Ermittlung führt. Vermisst seit Montag, 20. Juli. Scheffer, Renssenstraat 13, Arnhem. Tel. 23012.
Telefoonboek 1942 23012 Looijen, A. J. L. Ambt. Ned. Heide Mij., Stationspl. 13. [Arnhem]
- 1870 11 september 1942 ENTLAUFEN mein junger, deutscher kurzhaar, Jagdhund, Brauntiger mit gelbem Fleck am Rücken, auf den Namen "Treff" hörend. Vor Ankauf wird gewarnt. Wiederbringer erhält f 20.- Belohnung. A. Kip, Apeldoorn, Marktpl. 15.
Telefoonboek 1942 3871 Kip, A. J. Hotel-café Kip, Markt 15. [Apeldoorn]
- 1875 8 november 1942 Finnischer Spitz Hund, fuchsfarben, etwa 35-40 cm hoch, am Halsband Hundemarke mit Aufschrift "Perleberg Nr. 193", hört auf "Nalle", am 29. 10. 42 abends entlaufen. Wiederbringer erhält Belohnung Gördes, Duinweg 35, Scheveningen.
- 1880 18 november 1942 Entlaufen im Aug. 1942 in Warmond: Sealyham-Terrier, weisse Hündin mit Namen Micky, Kinderfreund. Zurückbringer erhält hohe Belohnung. Zuschr. unter Nr. 120, Boekh. Boucher, Noordeinde 39a, Den Haag.
Telefoonboek 1942 117744 Boucher, L. J. C. Boek- en kunsth., uitgev., Noordeinde 39. [Den Haag]
- 1885 9 december 1942 Belohnung für Auskünfte oder Anweisungen betreffs in Zandvoort-Z., entlaufenen hasenfarbigen, drahthaarigen Dackels (Hündin) trägt Marke: Tommy Grindermann, Friedrichshagen Bodensee, Santestr. 22 Zurückzubringen: Tel. 22257 oder 91304, A'dam.
Telefoonboek 1942 91304 bestaat niet en 22257 niet in Amsterdam
- 1890 22257 Scheltema, H. Tabaksh., Midden Duin- en Daalschew. 3, Bloemend.
11 december 1942 Schwarzer Setter, trägt Halsband ohne Eingravierung mit abgerissener Hundepeitsche, in einem Urlauberszug am am 6.12.42 [moet zijn 42] abhanden gekommen. Abgabe gegen hohe Belohnung, besw. zweckdienliche Angaben unter Z. 3114 an die Deutsche Zeitung i. d. N.
- 1895 15 december 1942 100 Gulden Belohnung!
31 december 1942 Belohnung! Kleiner schwarzer langhaariger Hund, die Pfötchen und Brustansatz braun und über jedem Auge ein kleiner brauner Fleck, entlaufen. Zurückbesorgung: Sprack, A'dam, Nic. Maesstr. 91. Belohnung bis zu Fl. 50.-.
15 januari 1943 Entlaufen Afghanischer Windhund, auf den Namen "Ivo" hörend.
- 1900 Rückgabe gegen Belohnung an 2. v. d. Boschstr. 20, Haag Tel. 771685/App. 13.
Telefoonboek 1942 771685 Midavaine D.kapper, de Carpentierstr. 75.
- 1905 24 januari 1943 f 150.- Belohnung wer mir den seit dem 5. Januar vermissten

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 1910 Drahthaar-Terrier, ganz weiss mit braun gezeichnetem Kopf, Gesundem Gebiss, auf den Namen Bobbie hörend, (Hündin) zurückbringt. Schouwweg 48, Wassenaar. Tel. Den Haag 114262 von 9-5 Uhr.
10 februari 1943 Entlaufen kleine schwarze Teckelhündin gegen Belohnung abzugeben: Wassenaar. Kasteel Oud-Wassenaar.
Telefoonboek 1942 -- Kasteel Oud-Wassenaar Wassenaar, aanvr.: Wassenaar 9045.
- 1915 19 februari 1943 Vermisst! Hund, Spaniel ("Robbi"), weiss mit braunen Flecken, lange braune Ohren. Am 22. Januar in Soestdijk entlaufen. Gegen gute Belohnung abzugeben Prosman, Pelikaanweg 4, Soestdijk, Tel. 2560 oder Nieuwpoort, Heemraadsplein 16a, Rotterdam. Tel. 34751
Telefoonboek 1942
2560 Prosman, H. Verlosk. Pelikaanw. 4, Soestdijk.
- 1920 34751 Zijden, G. v. d. Banketb. en kok, Rozengr. 9, C.
19 februari 1943 Entlaufen junger Hund Kennzeichen: Spaniel 6 Mon. alt, weiss und braun gezeichnet (Rüde). Gegen Belohnung abzugeben: Plein 1813 Na. 3, Haag.
21 februari 1943 Entlaufen junger Hund Kennzeichen: Spaniel, 6 Mon. alt, weiss und braun gezeichnet (Rüde). Gegen Belohnung abzugeben. Plein 1813 Nr. 3, Haag.
- 1925 25 februari 1943 Entlaufen Schäferhund, hellbraune Farbe, schwarze Schnauze und unter dem linken Auge eine kleine Narbe, an einem Hinterfuss (Innenseite) kleine Wunde, auf den Namen WOLF hörend. Wiederbringer erhält hohe Belohnung. Joh. Verhulststraat 104, A'dam.
17 april 1943 Entlaufen vor einiger Tagen aus dem Besitz einer deutschen Familie grosser, brauner, deutscher Schäferhund. Hört auf den Namen Lex. Muss sich in der Umgebung von Overveen herumtreiben. Es wird dringend gebeten, den Hund gegebenenfalls zurückzubringen, oder falls er gesehen worden ist, dies zu melden Bijweglaan 31, Bennebroek, Tel. K2502-631.
Telefoonboek 1942 Bennebroek K2502-632 t/m 638 en 231 Veen, F. J. v. Vleeschhouw.
- 1935 7 mei 1943 Entlaufen am Sonntagabend kleiner, weisser Hund. Gegen Belohnung abzugeben Frau F. Tietjen, Adam, v. Baerlestr. 123 bv.
Telefoonboek 1942 27083 Tietjen, E. Pension, v. Baerlestr. 127, Z.
24 mei 1943 Braun-weisser Spaniel-Hund (neu geschoren Männchen), auf den Namen Lump oder Lumpi hörend, entlaufen. Abzugeben gegen Belohnung. Joh. Vermeerstr. 37, A'dam.
- 1940 8 juni 1943 Entlaufen am Emmaplein, A'dam, weisser Drahthaar-terrier mit braunem Flecken, hört auf den Namen Piet. Hinkt mit der linken Vorderpfote. Vor Ankauf wird gewarnt. Bel. bei Zurückbesorgung: Oranje Nassaulaan 8, Tel. 21063
Telefoonboek 1942 21063 Bierman A. Henri Ronnerpl. 30, Z. [Amsterdam]
- 1945 2 juli 1943 Scotch-Terrier (Rüde) entlaufen! genannt "Stropp", ist am 30. Juni im Vondelpark, Amsterdam, entlaufen. Der Finder wird ersucht, den Hund gegen Hohe Belohnung an die Adresse: Dr. A. Bosch, 1e Constantijn Huygensstr. 105, Amsterdamn-West, Telefon 68670, abzugeben.
Telefoonboek 1942 86670 Bosch, Fa. Dr. A. 1e Const. Huygensstr. 105, W. [Amsterdam]
- 1950 14 juli 1943 HUND, Entlaufen kleiner Terrier aus Maassluis, schwarz und weiss; hört auf den Namen "Keuwepy". Wiederbrenge erhält Belohnung, 's Gravenzande, Sandambachtstraat 23. 239
Telefoonboek 1942 122 Alblas, A. Bode op den Haag, Sand-Ambachtstr. 132. en enkele meer
- 1955 5 september 1943 Entlaufen am 27. Aug.
15 september 1943 f 20.- Belohnung für Zurückbringung eines jungen Schnauzers (kleiner brauner Hund) der am Sonntagvormittag entlaufen ist. A. Nilles, Arnhem Velperweg 91, Telefon 23859.
Telefoonboek 1942 23859 Nilles, A. M. Velperw. 91. [Arnhem]
- 1960 29 september 1943 Irische Setter (männl.) entlaufen. gegen Belohnung zurückzubringen. Zandpad 7 b/h Leidscheb., Amsterdam, Tel. 83595.
Telefoonboek 1942 onbekend nummer
- 18 oktober 1943 Hund entlaufen!
14 november 1943 Terrier entlaufen, schwarzer Rücken, brauner Kopf, weisse Pfoten, rotes Halsband. Gegen hohe Belohnung abzugeben: Amsterdam. Koningslaan 24.
- 1965 17 november 1943 Hund entlaufen Deutscher Schäferhund, 1½ Jahre alt, auf den Namen "Rola" hörend. Gegen Belohnung abzugeben: Zuider Amstellaan 242 hs., Amsterdam.
6 januari 1944 Belooning. Weggel. lage zwarte gladhar. hond (reu), naam Tim. Draagt geen halsband. Teg. bel. ter. te bezorgen Prinsengracht 514. 13-8864
- 1970 14 januari 1944 Entlaufen Waalsdorperweg. Den Haag, Drahthaar-Fox-Terrier (Rüde), weiss mit braunem Kopf und schwarzem runden Fleck an der rechten Seite, hinkt mit linker Hinterpfote. Gegen sehr hohe Belohnung zurückzubringen: Waalsdorperweg 22, Den Haag.
15 januari 1944 Entlaufen Deutscher Schäferhund, blau/schwarz gezeichnet. 8 Jahre,

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- auf den Namen "Hex" hörend. Abzugeben: De Bilt (Utr.), Blauw Kapelscheweg 21.
- 1975 Telefoonboek 1942 Blauwkapelschew.
15 januari 1944 Entlaufen Brauner Jagdhund, weisse Vorderhand u. kopierter Schweif, Spaniel, am 9. Jan. 1944. Gegen Belohnung abzugeben: Middelburg, Molenwater 61.
Telefoonboek 1942 2283 Vroom, C. H. J. Molenwater 61.
- 1980 20 januari 1944 Weisses Malteser Hündchen entlaufen.
26 januari 1944 Vermisst "Sasja" kl. deutscher Schäferhund, Sonntagmittag beim Bijenkorf entlaufen. Hohe Belohnung. Westzeedijk 20, Rotterdam, Telephon 21576.
Telefoonboek 1942 21576 Eijk & Co., F. v. Schoonm. v. Schepen en stoomketels, W. de Withstr. 46b, C
- 1985 29 januari 1944 Entlaufen am 26. Januar 1944 junger Schäferhund, "Greif" grau/schwarz, vernickeltes Halsband. Abzugeben gegen hohe Belohnung: Nassaulaan 23, Den Haag.
2 februari 1944 f 50.- Belohnung Entlaufen am Dienstag, 4. januar, ein kleiner, weisser Spitzhund, Tony. (Es fehlt ihm ein Zahn im Oberkiefer) Derjenige, der ihn wiederbringt, erhält obenstehende Belohnung. H. Janse, Haarlemmerstraat 129, Leiden.
- 1990 Tel. 21808.
Telefoonboek 1942 21808 Janse, N.V. H. Gereedsch., ijzerw., triplex, Haarlemmerstr. 129.
- 1995 4 februari 1944 2de Oproep. Wil degene, die ruwh. fox-terrier, bruinen kop en zwarte vlekken op wit lijf, naam Peter, de 24-1-'44 gevonden heeft, teg bel. terugbez. daar ik hem in bewaring had en niet van mij was. Zend briefk. Th Vierling, Pinkstr. 27. Schev.
- 2000 4 februari 1944 Gute Belohnung Kleiner Drahthaarterrier entlaufen. Hellbrauner Kopf, grauer Rücken und weisse Pfoten, kein Halsband, ca. 30 cm hoch. Ist bereits seit dem 15. Januar vermisst. Hört auf den Namen Peter. Wir hängen sehr an dem Tier und bitten daher jeden; der Anweisungen geben könnte, dringend, sich zu melden. Frau Henny Dammermann, Burgemeester Meineszplein 37 a, Telefon 32601, Rotterdam.
Telefoonboek
41264 Wensveen, Gebr. v. [...]
42600 Idem,
2005 32601 B. Meineszl. 35b, W.
5417 Dammermann-Kramer, Mevr. Vest 96. [Dordrecht]
- 2010 16 februari 1944 Schwarzer Scotsch-Terrier [Scotch] m. weisser Brust, entlaufen. Auf den Namen Saxy hörend. Nach 7 Uhr: Gotmann, Kon. Emmaplein 12, Rotterdam.
Telefoonboek 1942
44006 Gottmann, Carl Stadhoudersl. 10, H'berg.
32656 Gottmann's Handelsmij., N.V. Carl Mathenessel. 196a, C.
39362 Idem.
- 2015 25 februari 1944 Entlaufen: brauner Spaniel Rüde
15 maart 1944 Drahthaar-Fox mit weiss-braunem Kopf in Arnheim entlaufen. Gegend Schelmschebrug. Rückgabe gegen Belohnung Hommelscheweg 418, Arnheim.
Telefoonboek 1942 Hommelschew.
- 2020 12 april 1944 Entlaufen Chow-Chow-Hündin beige. Rufname Sen-Yen, gegen hohe Belohnung abzugeben: Wassenaar, Santhorstlaan 57.
16 april 1944 (en 23 april 1944) Entlaufen ist Mitte März in Bilthoven bei Utrecht ein Drahthaar-Terrier (Rüde), weiss-brauner Kopf, Körper ganz weiss bis auf einen schwarzen Fleck a. d. Schwanzwurzel. Abgabe oder Mitteilung über Verbleib gegen hohe Belohnung an: Amsinck, Jan Steenlaan 16, Bilthoven.
- 2025 23 april 1944 Kleiner Hund entlaufen, schwarz mit weisser Brust, Rüde, auf den Namen "Puppe" hörend. Abzugeben gegen Belohnung: Floris Grijpstraat 21, Den Haag, Tel. 775419.
Telefoonboek 1942 onbekend telefoonnummer
- 2030 25 april 1944 Entlaufen Am Sonntag, dem 16. April um 20 Uhr in Leidschendam, brauner Zwergdackel, auf den Namen Seppl hörend Gegen hohe Belohnung abzugeben: Veursche Straatweg 116, Leidschendam.
- 2035 Telefoonboek 1942 Veurschestr.w.
25 april 1944 Entlaufen Im Haag Sonntag, 7jähriger, weisser Foxterrier, braune Ohren grünes Halsband. Zuletzt gesehen: Café Dortmunder Hof, Veenkade. Hört auf den Namen "Stropp". Gegen hohe Belohnung abzugeben bei: Vansbotter, Laan van Meerdervoort 1214 Tel. 396727, Den Haag.

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 2040 20 juni 1941 Grosskundgebung der NSDAP.
Rotterdam. Am Sonntag, 29. Juni, vormittags 11 Uhr veranstaltet die Ortsgruppe Rotterdam im Arbeitsbereich der NSDAP, in den Niederlanden im Luxor Theater, West Kruiskade eine Grosskundgebung, zu der Hauptbannführer Stadler, Den Haag, das Wort ergreifen wird.
- 2045 Telefoonboek 1942 396727 Vansbotter, G. R. L. v. Meerderv. 1214.]
26 april 1944 Hohe Belohnung für die Wiederbeschaffung eines rauhaarigen Foxterrier. Rüde, weiss-schwarz. Am 8 April in A'dam Umgeb. Utrechtschedwardsstr entlaufen. Seitenteile des Kopfes braun, oben zw den Ohren schwarz in 2 kl. Bogen auf dem Nacken auslaufend: ein gr schw. Fleck von rechts bis auf den Rücken ausl. schw Fleck am Rückenende und Schwanzteil. Vor sechs Wochen "getrimd". Haar an Vorderpf. u. Schnauze lang. Name "Tonnie" Adresse: J Hartkamp v Baerlestr 152, A'dam. Tel. 93157
- 2050 Telefoonboek 1942
95972 Hartkamp, J. W. F. Nic. Maesstr. 49, Z. [Amsterdam]
93157 Hekking, W. Handelsag., v. Baerlestr. 152, Z. [Amsterdam]
- 2055 [Zie tevens 31 december 1942 Belohnung! Kleiner schwarzer langhaariger Hund, die Pfötchen und Brustansatz braun und über jedem Auge ein kleiner brauner Fleck, entlaufen. Zurückbesorgung: Sprack, A'dam, Nic. Maesstr. 91. Belohnung bis zu Fl. 50.-.]
16 mei 1944 Entlaufen Schwarzer Dackel, auf den Namen Peter hörend! Zurückzubes.: Schweiger, Van Alkemadelaan 850, Den Haag.
- 2060 9 juni 1944 Montag abend entlaufen Deutscher Schäferhund
18 juni 1944 Entlaufen, weiss, langh. Hund, mit schw. Schnauze und braunen Flecken am Kopf. Auf dem Namen "Lotti" hörend. Gegen gute Belohnung abzugeben bei: Fam. Daniels, Waubach/Limb., Marktstr. 17.
- 2065 28 juni 1944 Foxterrier Hündin, weiss-schwarz gez., bes. Kennz.: Grosse Wunde auf dem Rücken, entlaufen seit 20. Mai. Gegen hohe Belohnung zurückzubringen an Wilhelm, Amsterdamscheweg 252, Amsterdam.
28 juni 1944 Fotoapparat verloren zwischen Huizen, Laren u. Blaricum.
30 juni 1944 Entlaufen Cocker-Spaniel
- 2070 16 augustus 1944 Kl., geel-bruinh. hond, naam Basto, weggeloopt omg. Munt. Flinke belooning Funk, Prinsengr. 1083 III 41-7622
17 augustus 1944 (en 20 augustus 1944) HUND ENTLAUFEN gelblich-braun, weisses Halsband, ca. 40 cm hoch, hört auf den Namen "Basto". Abzugeben gegen Belohnung: Amsterdam-C., Prinsengracht 1083, bei Funk oder Utrecht, Telefon 14227.
- 2075 Telefoonboek 1942 14427 Werkkloozenzorg Gem. vakcurs. v. werkl., Handels- en kant.bed., Abstederd. 32. [Utrecht]
22 augustus 1944 Am Donnerstag dem 10. Aug. deutscher Schäferhand entlaufen. Schwarzer Rücken [Rücken], gelber Bauch. Gegen Belohnung zurückzubringen bei Hazenbroek, Rietvinkstr. 6A, Rotterdam.
- 2080 27 augustus 1944 Entlaufen Drahthaar-Fox, hört auf den Namen "Hoppe". Rechte Kopfhälfte und Ohren braun, an Schwanzwurzel kreisrunden, schwarzen Fleck, ebenso auf linker Körpermitte, Hündin. gegen Belohnung abzugeben: Bloemcampaan 72, Wassenaar.
10 oktober 1944 WEGGELOOPEN een kleine Sealhham terrier, witte vacht zwarte vlek op rug. Tegen bel. terugbezorgen Burghstraat 12. [Eindhoven]
- 2085 28 oktober 1944 WEGGELOOPEN: Woensdagmiddag, een HERDERSHOND gekruist ras, geel-bruin dek, iets golvend, donkerbruin half opstaande ooren, genaamd: "Doesje". Inlichtingen of terugbezorgen tegen goede belooning, Mook Barriereweg 234. 1130
4 november 1944 HOOGE BELOONING voor inlichtingen over mijn Hazen-Windhond, naam Burletta, beige gestroomd, 4 witte teenen, witte borst, grijs masker, staart m. wit
- 2090 oontje. P. van Grootel, Guido Gezellest. 39. Eindhoven. 1290
4 november 1944 WEGGELOOPEN een jonge hond (Spaniel) luistert naar de naam Mekkie, in bewaring genomen van een Engelschman. Tegen goede belooning terug te bezorgen Vuurdoornstraat 1, Eindhoven. K 1611
- 2095 11 november 1944 WEGGELOOPEN zw. spaniel, naam "Luuk". Tegen belooning terug te bezorgen Boschdijk 526. [Eindhoven] K 2323
15 november 1944 WEGGELOOPEN zwartbruin hondje, luisterende naar de naam Nelly. Eigenaar is een jongetje dat al 10 maanden ziek op bed ligt en nu veel verdriet heeft. Zutphenstraat 16. [Eindhoven] K 2707
- 2100 15 november 1944 WEGGELOOPEN gladharige foxterrier (teef) wit m. bruine ooren en bruine staart. Tegen belooning terug te bezorgen bij Aapkes, Fred. v. Pruisenweg 35. [Eindhoven] K 2693
16 november 1944 WEGGELOOPEN Duitse Herder, teef, 8 mnd oud, zw. dek, luisterend naar den naam Beta. Tegen belooning terugbezorgen T. Hazenberg, Schoolstraat 1, Meerveldhoven.
- 2105 17 november 1944 WEGGELOOPEN Cox Spaniel, 'n zwarte hond met lange ooren. Tegen

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- beloening terug te bezorgen Edisonstraat 95, Eindhoven. K 2993
28 november 1944 Weggelopen: jonge Holl. Herder, luistert naar den naam "Prins";
pl.m 7 maanden, donker gestroomd – Tegen flinke beloening terug te bezorgen FR.
TECKLENBURG Vestdijk 2F of woonhuis Ruysdaelbaan 20 (Tongelre) [Eindhoven] 2321
2110 28 november 1944 WEGGELOOPEN Hollandsche herder, beige met zwart op den rug. Naam
Duc. Tegen beloening terug te bezorgen Poelhekkelaan 15. [Eindhoven] K 4599
5 december 1944 (en 11 december 1944) WEGGELOOPEN fox-terrier, luistert naar de naam
Tommy. Tegen beloening terug te bezorgen: St. Jorisstraat 32. [Eindhoven]
2115 8 december 1944 WEGGELOOPEN: Whippet, reu, "", reekleurig, grijs vlekje op de rug.
Tegen goede beloening terug te bezorgen City-Magazijn Rechtestraat 5. [Eindhoven]
11 december 1944 WEGGELOOPEN gekruiste foxterrier luistert naar den naam Johnie.
Tegen beloening terug te bezorgen Nic. Beetstraat 14. [Eindhoven]
14 december 1944 HOND weggelopen zwart wit, Fox met groen halsband tegen beloening
terugbezorgen Rollenberg, Pinkstr. 7. [Eindhoven] K 6899
2120 14 december 1944 VAN geëvacueerden jongen weggelopen, laatste bezit, Spaniel, zwart
met grijs. Tegen beloening terug te bezorgen bil Zwartendijk, Goorstraat 2.
[Eindhoven]
29 december 1944 WEGGELOOPEN een Bouvier, luistert naar de naam Max, tegen goede
beloening terug te bezorgen Dwarsstr. 7, Geldrop.
2125 30 december 1944 WEGGELOOPEN klein zwart hondje, zoogen. Tippy (teef) 6 mnd. oud
luisterende naar de naam Frits. Tegen goede beloening terug te bezorgen A.
Waterschoot Markt 20 Valkenswaard.
30 december 1944 FLINKE BELONING! Voor diegene die m'n hondje terugbezorgd,
2130 luisterend naar de naam "Spottie". Weggelopen op de eerste Kerstdag tussen vier uur
en half vijf 's-middags. Signalement: Ruw harige Foxterrier. teefje, tien weken oud,
zwart plekje achter op de rug, rechter helft van kopje zwart met bruin, linkerkant
wit, binnenkant van oortjes licht bruin, de rest van het lichaam is wit. Ben hierdoor
zeer verdrietig daar het een St Nicolaas cadeau is. 3951 ADRES TONGELRESCHESTAAT 66.
[Eindhoven]
2135 30 december 1944 WEGGELOOPEN Blauwgrijze hazewindhond flinke beloening voor
inlichtingen en of terugbezorging bij SLAGERIJ v. d. VELDEN Boschdijk 286.
[Eindhoven]
3 januari 1945 WEGGELOOPEN: IERSCHE SETTER (Teef). Tegen groote beloening terug te
bezorgen of berichten: Oranje-Manége, Leeuwenstraat 158, Eindh. (Tivoli). 58
2140 3 januari 1945 WEGGELOOPEN 29 December j.l. BOXER goudgeel, witte borst, 4 witte
teenen. Tegen goede beloening terug te bezorgen de Genestetlaan 20. [Eindhoven]
4 januari 1944 WEGGELOOPEN gladharige fox op Nieuwjaarsmorgen. Tegen beloening terug
te bezorgen Plataanlaan 50, Strijp. [Eindhoven] K 190
2145 4 januari 1945 VERLOREN Zaterdagavond 30 Dec. damespolshorloge "Anker" gaande van
Strijpschestraat Willemstraat tegen beloening terug bezorgen op Strijpsehestraat 218.
Aan hetzelfde adres weggelopen bruin witte fox hond luisterend naar de naam Robbie.
K 183 [Eindhoven]
9 januari 1945 WEGGELOOPEN 2 Jan., jonge Fox, teef, kop geteekend zwart met bruin,
op de rug 2 kleine plekjes (zw.), naam Louki; weggelopen omtrek Alard du Hamelstr.
2150 Tegen beloening terug te bezorgen: Keldermanstr. 80. [Eindhoven] K 426
10 januari 1945 WEGGELOOPEN. muisgrijze Whippet, met witte vlek op de borst.
Luistert naar de naam Punch. Tegen goede beloening terug te bezorgen bij Keunen,
Poirterslaan 48. [Eindhoven] K 593
2155 10 januari 1945 Weggelopen, hondje, wit dwergkeesje. Tegen bel. terug bez. St.
Petrusstraat 10. [Eindhoven] K 590
15 januari 1945 Weggelopen Iersche Setter, witte borst luistert naar naam Freddy;
Flinke beloening, ook voor inlichtingen. 707 HEMMES W. de Zwijgerstraat 53.
[Eindhoven]
22 januari 1945 VERMIST mijn jachthond, soort Heidewachter, kleur wit-bruin gevlekt,
2160 naam Wirly. Inlichtingen of terug bezorging van mijn hond ontvangt een beloening van
50 gulden. Adres J. PRINS Dommelscheweg 98 Valkenswaard
22 januari 1945 WEGGELOOPEN groote zwarte jachthond Labrador luisterende naar den
naam "Bruce". Tegen flinke beloening terug te bezorgen 1025 Burgemeester Leende
2165 23 januari 1945 WEGGELOOPEN WHIPPET (Kleine Hazewindhond) reu, frisch gebouwd, grig
snuet, overige kleur van huid grijs beige. Tegen flinke beloening terug bezorgen bij
MARTIN 1076 Rechtestraat 18 [Eindhoven]
27 januari 1945 VERMIST 23 Jan. omgeving Aalsterweg, Eikenburg, ruwharige
Hollandsche Herdershond (teef) f 25.- beloening voor inlichtingen die leiden tot
terugvinden. Heezerweg 93. [Eindhoven] K 2344
2170 1 februari 1945 WEGGELOOPEN klein zw bruin hondje (Teckel) luistert naar de naam
Teddie. Tegen beloening terug te bezorgen Jan Hollanderstr. 26 Gestel. K 2813

[Eindhoven]

- 7 februari 1945 WEGGELOOPEN een Fox tegen bel. terugbezorgen: Keldermanstr. 47. K 1925 [Eindhoven]
- 2175 9 februari 1945 WEGGELOOPEN: zwart pinchertje bruine vlekken boven de oogen, luisterend naar de naam Tippy. Tegen belooning terug te bezorgen Kreugelstr. 25. Strijp. K 3143 [Eindhoven]
- 13 februari 1945 WEGGELOOPEN Vrijdagnamiddag 5.30 uur naar richting Woensel Herdershond (teef) luisterend naar de naam Bobby. Terugbezorging of inlichtingen tegen belooning Hotel Suisse, Stationsplein 8. [Eindhoven]
- 2180 21 februari 1945 WEGGELOOPEN bruine Takshond met lidteeken aan hals en voorhoofd. Tegen belooning terug te bezorgen Willem de Zwijgerstraat 42. K 3230 [Eindhoven]
- 23 februari 1945 SPOED. WEGGELOOPEN BELG. HERDER (Teef) luisterend naar de naam Corry. Terug te bezorgen tegen goede belooning bij P. v. d. Ven. A. 456,, Bergeijk. 2694
- 2185 22 februari 1945 VERMIST. Jonge Belgische Herder, ?? 5 mnd. oud, luisterend naar de naam Lassy. Hebben hond in bewaring gekregen van Engelsch soldaat. Tegen belooning terug bezorgen Tuinstraat 17. K 3238 [Eindhoven]
- 23 februari 1945 WEGGELOOPEN. Bedlington terriër hond (grijs schaapshondje) reu, luisterend naar den naam "Spanny". Terug bezorgen Botstr. 4, Gestel. K 3254 [Eindhoven]
- 2190 24 februari 1945 Weggelopen RUSSISCHE HAZEWIND (zgn. Swift) langharig, wit met roestbruin gevlekt plm. 70 cm. hoog, reu, luisterend naar den naam IWAN. 2714 Tegen hoge belooning terug te bezorgen of inlichtingen omtrent verblijfplaats van deze hond aan K. F. WALLRATH AALSTERWEG 300 [Eindhoven]
- 2195 26 februari 1945 WEGGELOOPEN 22 Februari een reekleurig PINCHERTJE Leenderweg, reu, tegen belooning terug te bezorgen. 2762 Leenderweg 89. [Eindhoven]
- 2 maart 1945 Weggelopen twee bruin-grijze JACHTHONDJES Tegen ruime belooning terug te bezorgen bij KENNEL "DE HOEF" K. Mollenstraat 84 Valkenswaard 2948
- 2200 5 maart 1945 WEGGELOOPEN draadharige fox-terrier, wit, zw. vlek op rug, 1 bruin oor, juist getrimd, luistert naar de naam "Hans", Woensdagavond 28-2, ca. 10½ u. Rodenbachlaan 13. Hooge belooning voor inl. of terugbezorging. K 3288 [Eindhoven]
- 6 maart 1945 WEGGELOOPEN op Zaterdag 3 Maart jong Japansch pinchertje, bruin, met witte borst. Tegen flinke belooning terugbezorgen Stratumsche Dijk 10; K 3298 [Eindhoven]
- 2205 7 maart 1945 Weggelopen Zondagmorgen witte KEESHOND terugbezorging tegen belooning 3101 C. AERTSE Kamillestraat 52. [Eindhoven]
- 8 maart 1945 HOND VERMIST sinds Vrijdagavond 2 Mrt. gladharig zwart met bruingeel aan pootjes, witte borst, kop zwart met bruin geel en grijs witte baard, wit aan staart. Lengte ± 50 cm. Luistert naar de naam Tommy. Inlichtingen leidende tot terugvinding dood of levend worden beloond. Tongelreschestr. 195 [Eindhoven]
- 2210 10 maart 1945 WEGGELOOPEN een Fox, ook luisterend naar dien naam, kop weerskanten bruin geteekend. Tegen belooning terug te bezorgen Pastoor Wijnhoven, Theresiaplein 2, Strijp. K 3222 [Eindhoven]
- 2215 12 maart 1945 WEGGELOOPEN Zaterdag 'n bruin-witte ruwharig jachthondje, luisterend naar de naam "Loeki". Tegen belooning terug te bezorgen 2de Akkermuntstraat 22. K 3325 [Eindhoven]
- 14 april 1945 VERMIST. Airedale terrier naam Bartje. Terug bezorgen s.v.p. Boschdijk 525. K 4208 [Eindhoven]
- 2220

Verloren horloges

- 19 december 1944 VERLOREN van Willemstraat naar Schootschestr. dameshorloge, beige bandje vierkant klokje met gouden wijzers en zw. plaatje. Terug te bezorgen tegen beloning Schootschestr. 98. K 7494 [Eindhoven]
- 2225 9 februari 1945 VERLOREN op 30 Jan. gouden dameszakhorloge (aandenken) langs kerkhof Boschdijk, terug bezorgen tegen belooning Boschdijk 354, K 384 [Eindhoven]
- 16 februari 1945 VERLOREN: Dinsdagavond in café Rozenstein of gaande van Aalsterweg naar Rodenbachlaan, een gouden dameshorloge m. Anker, met donkerbruin leren bandje. Tegen belooning terug te bezorgen Rodenbachlaan 17. K 3197 [Eindhoven]
- 2230 17 februari 1945 VERLOREN 11 Februari wapentjes-armbandje, omgeving St. Gerarduskerk. Tegen goede belooning terug te bezorgen Orchideeënstr. 62. K 3207 [Eindhoven]
- 19 februari 1945 VERLOREN: d. horloge met rood 1. bandje. Tegen bel. terugbezorgen Roostenlaan 6. K 3208 [Eindhoven]
- 2235 19 februari 1945 VERLOREN: Donderdag 15 Febr. Zilveren wapentjes-armband, gaande van Parklaan-Tramstraat. Tegen belooning terug te bezorgen Tongelreschestr. 124. K 3210 [Eindhoven]

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 2240 21 februari 1945 Verloren j.l. Vrijdag DAMESARMBANDHORLOGE met grijs leren bandje. Gaande van Woenselschestraat naar Fellenoord. Tegen goede belooning terug te bezorgen 2560 Boschdijk 10 [Eindhoven]
- 2245 21 februari 1945 VERLOREN: verchromd damespolshorloge gaande van hotel Schimmelpenninck via Markt naar Rechtestraat en via Hooghuisstraat, Keizergracht naar Willemstraat. Gaarne bericht van ev. vinder aan Mevr. van 't Noordende Willemstraat 22. [Eindhoven]
- 2245 24 februari 1945 VERLOREN gouden damesarmbandhorloge, met rood-wit gevlochten bandje. Tegen groote belooning terug te bezorgen Mevr. Keunen-Nollen Poirterslaan 48 [Eindhoven]
- 2250 2 maart 1945 VERLOREN op Dinsdag 20 Februari n.m. 'n heerenpolshorloge met zw. bandje gaande van Kattestraat, Frankrijkstraat, Marconilaan, Beukenlaan, Zwaanstr., Schootschestr., Strijpschestr., Lang Donkenstr., Hubertastr. Tegen belooning terug te bezorgen Kattestraat 2, K 3280 [Eindhoven]
- 2255 7 maart 1945 SPOED! Verloren door Amerikaansch militair een ARMBAND HORLOGE van roestvrij staal met naam en nummer 33446634 aan achterkant. Vermoedelijk in de Elzent Zaterdagavond omstreeks tien uur. Terug te bezorgen aan het bureau van dit blad onder No. 3107 tegen belooning in geld of natura [Eindhoven]
- 2255 13 maart 1945 VERLOREN: Zaterdagavond, gaande van Best naar Eindhoven, een gouden dames-armbandhorloge Tegen hooge belooning terug te bezorgen: Boschdijk 694. K 3328 [Eindhoven]
- 2260 **Verloren katten**
- 21 januari 1944 Fl. 50.- Belohnung Entlaufen junge graue Katze, Umgebung Muiderpoort. Kramer, Alexanderkade 5, Amsterdam, Tel. 56870.
- 2265 8 maart 1945 VERMIST grijze poes met angora vlekken, luisterend naar de naam Tibet. Omgeving Bilderdijkl., Elzent. Terugbezorging s.v.p. Bilderdijklaan 1e. K 3301 [Eindhoven]
- Verloren kledingstukken**
- 2270 9 februari 1945 VERLOREN: Een linksche gebreide want uit twee kleuren grijs-bruin, gaande van Stratomsche kerk naar Tuindorp. Tegen belooning terug te bezorgen Hoogstraat 429. K 3166 [Eindhoven]
- 9 februari 1945 VERLOREN glacé handschoen van Leenderweg naar Heggenroosstr. Terug bezorgen tegen kleine belooning Heggenroosstr. 6 [Eindhoven]
- 2275 9 februari 1945 VERLOREN op Vrijdag 3 Febr. 's avonds, 1 rechtsche heerenhandschoen peau de suede, grijs, vlak bij huis. Willemstr. 43a. [Eindhoven]
- 9 februari 1945 VERLOREN Maandagmorgen op weg van Eindhoven naar Heeze, een bruine linker heeren schoen, vermoedelijk tusschen Fr. van Edenplein en fietspad naar Zes-Gehuchten. Terug te bezorgen tegen belooning Hugo Verrleststraat 28 of Kapelstraat 42 Heeze. Verliezer is zeer gedupeerd! [Eindhoven]
- 2280 10 februari 1945 VERLOREN op Dinsdag 6 Februari, vermoedelijk in het witte dorp 2066 EEN PAAR GEELE LAMBONTWANTEN Terug te bezorgen tegen goede belooning St. Odastraat 9 2 x bellen. [Eindhoven]
- 2285 15 februari 1945 Op 13 Februari verloren op Strat.dijk een paar LICHT GELE HANDSCHOENEN en kolenbon (bewijs) van v. d. Rijt. Gaarne terugbezorging tegen belooning. WELTEN Stratomschedijk 1. 2279 [Eindhoven]
- 17 februari 1945 VERLOREN kinderpantoffeltje, kameelhaar m. rood neusje. Tegen belooning bericht aan dit blad. K 3201 [Eindhoven]
- 17 februari 1945 VERLOREN in Willem de Zwijgerstraat, linker varkenslederen handschoen Tegen belooning terugbezorgen W. de Zwijgerstr. 4 [Eindhoven]
- 2290 20 februari 1945 VERLOREN: kindermuts groen met bruine streep, van Anna v. Engelandstr. naar Ploegstraat. Tegen bel. terugbezorgen: Anna van Engelandstr. 11. k 3218 [Eindhoven]
- 2295 21 februari 1945 VERLOREN: Zaterdag 20 Januari groote, vierkante, zijden shawl (bont gebloemd - aandenken!) gaande van Joh. v. Eindhovenstr. naar Poirterslaan. Tegen belooning terug te bezorgen Johannes v. Eindhovenstr. 6. K 3222 [Eindhoven]
- 21 februari 1945 VERLOREN Zondagmorgen, Cinema Parisien, loge, in de voorstelling van 11.30 uur licht beige rechter dameshandschoen. Tegen belooning terugbezorgen 2572 Stationsplein 10. [Eindhoven]
- 2300 21 februari 1945 VERLOREN Vrijdagmiddag wollen gebreide das donker blauw met witte strepen, gaande van Sint Catharinastraat via Hoogstraat Edenstraat naar Helmerslaan. Tegen belooning terug te bezorgen Olivier v. Mearlantlaan 2 (hoek Helmerslaan). [Eindhoven]
- 22 februari 1945 VERLOREN bruin lederen kinderschoentje van Heeze naar Geldrop, tegen belooning terug te bezorgen Goorstraat 35, Geldrop, van evacuee, zeer

- gedupeerd. K 3237
- 2305 22 februari 1945 VERLOREN een rechter heerschoen, gaande Philipsdorp naar Drentschdorp. Terug te bezorgen Kootwijkstraat 27. K 3233 [Eindhoven]
26 februari 1945 VERLOREN: linker handschoen gemerkt A. K. gaande van Markt naar Rechtestraat. Tegen beloning terug te bezorgen C. Verbeek, Lakerstraat 15. [Eindhoven]
- 2310 26 februari 1945 VERLOREN donker blauw met rose want, gaande van Gestelschestr., Hoogstraat. Terug te bezorgen tegen beloning; H. Geeststraat 20. K 3257 [Eindhoven]
28 februari 1945 VERLOREN: 26-2-'45 bruine want, bont gevoerd, omtrek Wilhelminaplein. Tegen beloning terug te bezorgen Boschdijk 435. [Eindhoven]
- 2315 2 maart 1945 VERLOREN op 25 Febr. tusschen 5 en 7 uur, rechter bruine lage heerschoen, gaande van E. D. Keizersgracht naar Floralaan 161. K 3282 [Eindhoven]
2 maart 1945 VERLOREN Zondagavond in Willemstraat roode leeren damesportefeuille, inh. geld, textielkaart, enz. 2908 Tevens op Stationsplein verloren een zwarte wildleeren dameshandschoen. Tegen beloning terug te bezorgen Dommelstraat 27. [Eindhoven]
- 2320 2 maart 1945 VERLOREN: groene wollen want in Parklaan, Vrijdag 23 Febr. Tegen beloning terug: Frankrijkstraat 122. K 3278 [Eindhoven]
5 maart 1945 VERLOREN Donderdagmiddag op de Boschdijk linker bruine nappa handschoen. Tegen beloning terug te bezorgen Slagerij Stratumseind 73. K 3289 [Eindhoven]
- 2325 5 maart 1945 VERLOREN: van Iepenl. via Mathildelaan, Broekscheweg tot algemeene begraafplaats, glacé dameshandschoen. Terug te bezorgen Iepenlaan 67. [Eindhoven]
6 maart 1945 VERLOREN Rechter bruine jongensschoen gaande Sonseheweg, Broekscheweg, Bogert, Nieuwstraat, Vrijstraat, Hoogstr., Edenstr., Potgieterstr., Rodenbachl. Terugbez. tegen bel. Rodenbachl. 15. K 3296 [Eindhoven]
- 2330 8 maart 1945 VERLOREN Zaterdag 3 Maart 2 boorden van Paul Krugerlaan langs Voorteweg naar Stratum. Tegen beloning terug bezorgen Mathildelaan 27. 1 x bellen [Eindhoven]
10 maart 1945 VERLOREN 4 Maart een want, Noorsch patroon, terra met geel, op den Boschdijk, gaande van de Houtstr. naar Fellenoord. Tegen beloning terug te bezorgen Parklaan 95 A. [Eindhoven]
- 2335 12 maart 1945 VERLOREN Woensdagavond door Oorlogsgetroffene bruine damesvilthoed, gaande van Nassaustraet naar Willemstraat. Tegen beloning terugbezorgen, Nassaustr. 7. K 3327 [Eindhoven]
12 maart 1945 VERLOREN 8 dezer, centuur van lichte regenjas, gaande van Tongelre langs IJzeren Man naar Pastoriestraat. Tegen beloning terug te bezorgen of bericht te zenden Pastoriestraat 29. K 3326 [Eindhoven]

Verloren koffers, tassen, e.d.

- 2345 11 december 1942 150.- Gulden Belohnung Verloren im Zug Haag-Haarlem am 8.12.42 ab Haag um 9.54 Uhr im Abteil 1. Klasse braune lederne Aktentasche mit Geschäftspapieren. Beim Portier vom Hotel "Twee Steden". Den Haag, abzugeben.
11 december 1942 Belohnung Grosse, gelbe Aktentasche mit Inhalt verloren. Gegen hohe Belohnung abzugeben: Den Haag, Plein 1. III. Stock, Zimmer 74.
- 2350 4 februari 1944 Hohe Belohnung Sonntagmorgen nach Ankunft des D.Zuges wurde am Bahnhof Oldenzaal, 2. Perron, ein brauner Koffer verwechselt. Gegen Belohnung umzutauschen: Mensink, Asselschestraat 65, Apeldoorn od. Paketadresse: Frau Kawelis, Hotel "Roeterdink", Loolaan 25, Apeldoorn Holland.
Telefoonboek 1942
3911 Pension Roeterink Banketb., choc. enz. (Eig. K. Haytink), Lool. 25. [Apeldoorn]
- 2355 3194 Mensink, G. J. Broodb. Asselschestr. 65. [Apeldoorn]
(en tevens) Bügeleisen am 29. Januar abhanden gekommen in Beethovenstr. 107. Gegen Belohnung abzugeben: Rendsko Beethovenstr. 51, A'dam
- 2360 9 mei 1944 Vermisst in Den Haag oder Umgebung deutscher Vorstehhund (Drahthaar, Rüde), gross, braun mit grauer Schnauze und grauen Pfoten. Erbitte Mitwirkung bei der Wiederbeschaffung. Mr. J. S. Korteweg, Papengracht 22, Leiden.
Telefoonboek 1942 geen Korteweg gevonden
- 11 mei 1944 Wer hat Koffer vertauscht am 4. April 1944 im Zuge D 134 Den Haag/Dresden, bei Verzollung in Bentheim? Näheres zu erfragen bei: Bodes Rijswijk, Geestbrugweg 120, Tel. 119046.
- 2365 Telefoonboek 1942 119046 Garnade, D. Boekh., Haagw. 140, Rijsw.
17 juni 1944 Verloren Wer weiss irgend etwas von dem Verbleib der beiden Koffer, die am 15. Juni 1944 im deutschen Dienstabteil in dem Zug 10.40 Uhr Den Haag-Utrecht versehentlich mitgegangen sind? Wo ist die Person, der ich die beiden Koffer anvertraute? Da in dem Koffer für mich wichtige Schriftstücke enthalten sind, bitte

- 2370 ich gegen hohe Belohnung um umgehende Nachricht nach Den Haag, Willemstraat 50. Tel. 113402.
Telefoonboek 1942 113402 Blokland, C. Pension, Willemstr. 50. ['s Gravenhage K 1700]
28 juni 1944 Fotoapparaat verloren zwischen Huizen, Laren en Blaricum. Abzugeben gegen hohe Belohnung bei Kluger, Amsterdam, Courbetstr. 18.
- 2375 27 augustus 1944 Freitag, 25. Aug., wurde im Zuge Oberhausen-Arnheim kl. dunkelbl. Koffer mit 2 H.-Anzügen, 1 P. Schuhen, 1 Oberhemd, vergessen. Gegen hohe Bel. abzugeben bei Kommers, Achillesstr. 53, A'dam.
27 augustus 1944 Wer hat den im Dienstabteil Bussum-Amersfoort stehengebliebenen Koffer in Amersfoort abgegeben? Bitte um Angabe der Adresse. Künzig. Minervalaan 89
- 2380 hs.. Amsterdam
Telefoonboek 1942 96681 Künzig, Dr. Jur. Bernh. Minerval. 89, Z.
15 februari 1945 VERLOREN: boekentasch in J. Smitzlaan, Elzentlaan Aalsterweg. Ben zeer gedupeerd door verlies van den inhoud. Gelieve tegen belooning terug te bezorgen Primulastr. 3. K 3190 [Eindhoven]
- 2385 15 februari 1945 VERLOREN: tusschen Eindhoven-Geldrop (Hout) fietstasch met witte broek en shirt. Tegen belooning terug te bezorgen Kerkstraat 3 Geldrop. K 3187
17 februari 1945 VERLOREN. Wil degene die gistermiddag op Boschdijk (halfweg) mijn tasch met inhoud o.a. distributiebescheiden, tevens f 200.- opraapte, deze terug bezorgen tegen goede belooning. Evacuee, zeer gedupeerd. Waalstr. 7, Acht.
- 2390 [Eindhoven]
17 februari 1945 VERLOREN door évacuée alles kwijt, blauwe damestasch inh. kerkboek Tegen flinke belooning terug te bezorgen Roostenlaan 27, Eindhoven
20 februari 1945 VERLOREN: Woensdagavond omstreeks 7.30 dubbele actetasch, gaande van Geldropschew. naar Stratumseind. Inhoud kan nauwkeurig opgegeven worden. Vinder wordt beloond. Bleekstr. 36. K 3219 [Eindhoven]
- 2395 28 februari 1945 VERLOREN: op Woensdag 21 Februari, fietsende van Schijndel via St. Oedenrode, Son naar Eindhoven, zwart lederen actetas met kostbare inhoud. Eerlijke vinder krijgt als belooning de geheele inhoud. Bericht aan A. Wouters Hoofdstraat 179, Schijndel K 3269
- 2400
- Verloren portefeuille of portemonnee**
- 9 februari 1945 VERLOREN lederen portemonnaie, inh. geld, P. B. bewijs Naaf. Teg. bel. terug bezorgen Eindhovenscheweg 77, Geldrop,
12 februari 1945 VERLOREN: Gaande van Schootschestr. naar Woensel, blauwe
- 2405 damesportemonnaie m. inhoud. Geldbedrag en ring met blauwe steen. Tegen goede belooning terugbezorgen op Strijpschestraat 164. [Eindhoven]
12 februari 1945 VERLOREN 9 Febr. j.l. op Emmasingel, een zwarte portefeuille met f 205, persoonsbewijs en photo's en toewijzing voor groenten. Gaarne terugbezorgen tegen hoge belooning Anemonenstraat 41. K 3169 [Eindhoven]
- 2410 13 februari 1945 VERLOREN Donderdag 8 Febr. 3% uur in de Rechtestraat b.h. City magazijn wijnrood lederen portemonnaie met treksluiting. Eigenaresse zeer gedupeerd omdat het familiesouvenir bevat. Vriendelijk verzoek terug te bezorgen bij Spoelstra, Musschenbroekstr. 60. K 3175 [Eindhoven]
16 februari 1945 VERLOREN: Zaterdag 10 Febr. waarschijnlijk bij loket Cinema
- 2415 Parisien kleine portefeuille, inhoudende bijna f 200.-, textielkaarten en jongensfoto Tegen goede belooning terug te bezorgen op Gagelstraat 93. K 3195 [Eindhoven]
16 februari 1945 VERLOREN een damesportefeuille inhoud ongev. f 60.-, foto's en een textielkaart. Tegen belooning terug te bezorgen Gelderlandplein 25. K 3198 [Eindhoven]
- 2420 16 februari 1945 VERLOREN: portemonnaie op Gasfabriek 13-2, inhoud kolenbon, f 12.- en gasmuntjes. Terugbezorgen tegen belooning: Tulpstr. 18. K 3193 [Eindhoven]
19 februari 1945 VERLOREN: portemonnaie met inhoud tusschen Edisonstraat-Marconilaan Terug te bezorgen tegen belooning Edisonstr. 145. [Eindhoven]
- 2425 20 februari F 100.- BELOONING. Verloren tusschen Vredesplein en Boschdijk tot Acht een portemonnaie, inhoud foto en geld. Terug te bezorgen W. de Withstraat 9 [Eindhoven]
23 februari 1945 VERLOREN donker bruin lederen portemonnaie, inhoud geld en 4 distributiebonnen, gaande van Edisonstraat 145 naar Marconilaan 20. Tegen belooning terug te bezorgen Edisonstraat 145. Woensel. [Eindhoven]
- 2430 26 februari 1945 VERLOREN een rood lederen portefeuille, inhoud f 12.- en 5 bonnen visch, omgeving Pastoor v. Arskerk. Tegen belooning terug te bezorgen Barrierweg 240. K 3265 [Eindhoven]
28 februari 1945 VERLOREN: Maandagmiddag op Biesterweg, Aalsterweg, bruin lederen portemonnaie, inhoud 6 suikerbonnen 6 peulvruchtenbonnen, 3 biscuitbonnen en 3
- 2435 gulden. Tegen belooning terug te bezorgen Biesterweg 48. K 3272 [Eindhoven]

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 2 maart 1945 VERLOREN blauw lederen taschje, inhoudende huissleutel en nagelvijs, Zondag avond 25 Febr., gaande v. Vroom en Dreesman, Rechtestraat, Aalsterweg naar St. Josephziekenhuis. Tegen belooning van f 25 terug te bezorgen i. d. Cantine V. en D. K 3281 [Eindhoven]
- 2440 2 maart 1945 VERLOREN Zondagavond in Willemstraat roode leeren damesportefeuille, inh. geld, textielkaart, enz. 2908 Tevens op Stationsplein verloren een zwarte wildleeren dameshandschoen. Tegen belooning terug te bezorgen Dommelstraat 27. [Eindhoven]
- 2445 6 maart 1945 VERLOREN: portefeuille inh. f 19.50, foto's en persoonsbewijs. Tegen belooning terug te bezorgen Lijmbeekstr. 387. K 3293 [Eindhoven]
- 9 maart 1945 GROOTE BELOONING Verloren 'n portefeuille met inhoud, geld, photo's, persoonsbewijs enz. Terug te bezorgen Brugstr. 49. [Eindhoven]

Verloren ring

- 2450 9 mei 1944 GOLDENER SIEGELRING am 8. Mai 1944 auf der Fahrt zwischen Arnheim und Den Haag in deutschem Dienstabteil verloren. Wiederbringer erhält hohe Belohnung. Schriftl. Mitteilungen unter H.S. 1717 a. d. D.Z. i. d. Niederl., Bezuidenhout 5a, Den Haag.
- 2455 23 februari 1945 VERLOREN door Engelsch Sergeant, Woensdag 14-2-'45, omstreeks 6 uur n.m. vóór huisdeur Gestelschestr. 49, Zilveren heerenrlng met initialen J1. Aan binnenzijde gegraveerd: Fam. Lippens 5-12-'44. Tegen belooning terug te bezorgen bij Lippens. Gestelschestr. 49. [Eindhoven]
- 2460 23 februari 1945 VERLOREN: Gouden trouwring, gaande van Zeelsterstraat naar St. Theresiakerk. Initialen de Klijn-Willems 16-10-22. Tegen belooning terug te bezorgen Zeelsterstr. 213. [Eindhoven]
- 8 maart 1945 VERLOREN gouden ring vermoedelijk omgeving Boschdijk. Tegen belooning terug te bezorgen Past. v. Arspein 15. K 3308 [Eindhoven]
- 2465 14 april 1945 VERLOREN: gladde gouden ring m. inscriptie, in 't bosch ten Z. van de Floralaan. Tegen belooning terug te bezorgen Margrietstr, 48. K 4198 [Eindhoven]

Verloren rozenkrans

- 4 november 1941 VERLOREN waarschijnlijk omg. St. Janstr. of Boschstr. zilveren rozenkrans met dito dopje, waarop afb. H. Antonius. Tegen belooning terug te bezorgen Nieuwe Boschstr. 18, Breda 5488 [huidige postcode 4811 CX]
- 2470 11 november 1941 VERLOREN Zondagmorgen zilveren rozenkrans in zakje. Kruisje gemerkt M. B. Omgeving: Dijklaan, St. Annakerk. - Tegen belooning terug te bezorgen Dijklaan 48, Breda. 5806
[29 april 1943 daar woonde de familie Bodde/Boddé.] [huidige postcode 4814 CD]
- 2475 3 maart 1942 VERLOREN Verloren: zilveren rozenkrans, met zwaar zilveren kruis, waarin reliqui gesloten. Is gedachtenis van dierbare overledene. Terug te bezorgen Sadee Ceintuurlaan 78, Breda. 4311
- 2480 26 maart 1942 Verloren gaande v. Koninginnestr. naar Sacramentskerk zilveren Rozenkrans m. zilveren zakje. terug te bez. souvenir Koninginnestr. 62, Breda 5621
[26 februari 1944 wordt een R.K. dienstbode gevraagd] [huidige postcode 4818 HD]
- 14 mei 1942 DIVERSEN Verloren bruin lederen étui met kleine zilveren rozenkrans (gedachtenis). Terug te bez. J. Talboom, Huyb.-str. 2, Bergen op Zoom. 8934
- 2485 17 juli 1942 VERLOREN Verloren, gaande Markt, Ridderstr., Ginnekenstr. Breda, roode dameshandtasch inh. 4 stamkaarten met inlegvel, 3 textielkaarten, persoonsbewijs, zilveren rozenkrans. - roode portemonnaie met inh. enz. gaarne inlichtingen ond. no. 5610.
- 2490 24 november 1942 VERLOREN Verloren bruine rozenkrans met klein missiekruisje. Zaterdag 30 Oct. l.l. gaande v. Paterskerk naar Sluissingel 54. Tel. bel. ter. te bez. Sluissingel 54, Breda. 1340 [huidige postcode 2 t/m 20 is 4811 TA]
- 5 maart 1943 Handelsregister.
- 2495 Bij het Handelsregister der Kamer van Koophandel en Fabrieken v. Noordbrabant te Breda, Westerlaan 1, hadden gedurende Februari de navolgende inschrijvingen plaats: Fa. B. H. Schelling's Oliehandel (F.) Breda, Ceintuurlaan 78. Import van en handel in oliën en vetten. Beh. fil.: C. E. M. H. Sadée.
- 12 mei 1943 Gevonden op de Ulvenhoutschelaan zwarte rozenkrans. ter. te bek. Ceintuurlaan 78, Breda.
- 25 mei 1943 VERLOREN Donkerblauwe rozenkrans (herinnering Eerste H. Comm.) vermoedel. omg. Sacramentskerk. Teg. bel. ter.bez. de Roy van Zuidewijnlaan 58, Breda. 5012
- 2500 5 juli 1943 Verloren, zilv. rozenkrans, g. van St. Ign. ziekenhuis n. Cart. van Disselstr. Teg. bel. ter bez. Cart. v. Disselstr. 8, Breda. [huidige postcode 4835 KD]

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 7 augustus 1943 VERLOREN Zilv. rozenkrans in br. zakje op 2 of 3 Aug. kom. uit St. Ant.k. n. Cath.str. 32. Ter bel. aldaar terug bezorgen. 1699
- 2505 11 augustus 1943 VERLOREN Zilv. rozenkrans in led. étui, teg. bel. ter.bez. bij J. Bartels, Tenedijk 180, Ulvenhout. 1787
- 6 november 1943 Zilv. rozenkrans in groen etui Teg. bel. ter. te bez. Dick Boom Burg. Buysenstr. 43, Breda. 5268
- 2510 12 november 1943 Zilv. rozenkrans ged. v. overl. moeder. Gaande v. Sacramentskerk, B. Buysenstr., Bavelshel. Teg. bel. ter.bez. J. A. C. de Kanter, Burg. Buysenstr. 13.
- 9 december 1943 VERLOREN Rozenkrans, aand. communie g. Willemstr.-Paterskerk, gegrav. A. v. M. M. 25.7.43. Teg. bel. ter. bez. Willemstr. 22 Breda. 1183 [huidige postcode 4811 AL]
- 2515 23 december 1943 VERLOREN Rozenkrans aandenken communie, g. Willemstr. Paterskerk Kruisje gemerkt A. v. M. M. 25. 7. 43 Teg. bel. te bez. Willemstr. 22 Breda. 1798
- 29 december 1943 26 Dec. zilveren rozenkrans m. grijs etui. Teg. bel. ter. te bez. Mej. J. v. d. Heide, Nwe Boschstr. 30a, Breda. 1959
- 2520 23 februari 1944 VERLOREN Zondagmorg. i. d. Mis v. 9¼ u. in de 2e bank links zilv. Rozenkrans. teg. bel. ter. bez. C. v. d. Mee, Weerijssingel 15, Breda. [huidige postcode 4814 EP]
- 1 mei 1944 Hedenmorgen laten liggen H. Mis v. half acht Hasseltschekerk zilv. rozenkrans, (aandenken) Teg. bel. ter. te bez. de Ruijterstr. 4 0185 [huidige postcode 4819 AD]
- 2525 3 juli 1944 VERLOREN Gev. 21 Juni jl. rozenkrans. Weerenssingel [=Weerijssingel]. Teg. adv.k. ter. te bek. Gen. v. Hamsingel 13, Breda. 4992 [huidige postcode 4811 RA]
- 29 augustus 1944 VERLOREN Bril gev. in v. Meterenstr. Ter. te bek. teg. adv. kosten Bodde, Dijklaan 48, Breda. 1291
- 2530 9 november 1944 Verloren Zaterdagmorgen 28 Oct in de kerk parochie Bred.weg een zilveren rozenkrans, eerlijke vinder ontvangt flinke belooning daar 't een aandenken v. overleden Moeder is. Terug te bez. bij: Somers, Korenbloemstr. 12
- 10 november 1944 Verloren: Zilveren rozenkrans uit het lof v. drie u. op Allerh. uit de kerk Gasth.str., Ph. Vingboonstr., L. de Keystr. 17, eerlijke vinder goede bel.
- 2535 29 november 1944 Verloren br. saff. leeren damestas inh. zilveren rozenkrans, eenig geld en persoonsbewijs. teg. g. bel. ter. te bez. Molenbochtstraat 2 [te Tilburg]
- Telefoongids 1942 [9 treffers] waaronder
- 5494 Klessens-v. Oers, J. Autoverk. Molenbochtstr. 4.
- 2540 6 december 1944 Verloren een bruine krokodillen leeren tas met inh. zilveren rozenkrans, bewijs van Nederlandschap, een ring, flesch eau de cologne, brieven, ter. bez. teg. bel. Ringbaan Oost 27.
- 2540 23 december 1944 Verloren: eenigen tijd gel. in Sacramentsk doub. Rozenkrans in blauw d. Teg. bel. terug te bez. J.P. Coenstr. 25. k58
- 2 januari 1945 Verloren op Zaterdag of Zondag j.l. een Zilveren Rozenkrans m. p d'amour kralen. Het is een nagedachtenis v. overl. moeder Tegn goede bel. terug te bez. op Biss. Zwijsenstr. 43, Tilburg k106
- 2545 23 februari 1945 Verloren, vrijdag 16 Febr., gaande Hemelrijken 187, Kruisstr., Pastoor Peetersstr., Broekscheweg naar Kersenstr. zilveren rozenkrans in bruinleeren zakje (souvenir). Tegen belooning s.v.p. terugbezorgen Hemelrijken 187. [Eindhoven]
- 2550 19 maart 1945 VERLOREN op Vrijdag 9 Maart in de kerk Bredase weg ZILVEREN ROZENKRANS (souvenir) Vinder wordt vriendelijk verzocht deze terug te bezorgen bij de koster van de kerk of op Spoorlaan 44, tegen goede belooning. [Tilburg]
- 13 juni 1945 Gev. zilv. rozenkrans. v Dijk, Uoolscheweg 118a, Breda. 3332
- 4 januari 1946 Verloren Woensdagavond gaande van Besterdstraat naar Dionysiusstraat een zilveren Rozenkrans en bril. Is door den bril erg gedupeerd. Tegen goede bel. ter. te bezorgen Besterdstraat 47. k25 [Tilburg]
- 2555 7 maart 1945 VERLOREN Zilveren rozenkrans van Pauluskerk naar Frankrijkstr. - Rust Roest. - Tegen belooning terug te bezorgen Kaneelstraat 2A. K 3800 [Eindhoven]
- 14 april 1945 VERLOREN. Aandenken overledene. Zilveren Broche met bloedkoraal gaande van Prins Hendrikstr., Willemstr., Strijpschestr., Bootenl. naar Bredalaan. Teruggegaan St Catharinastr., Kleine Berg. S.v.p. tegen goede belooning terug
- 2560 bezorgen Prins Hendrikstr. 53. K 4209 [Eindhoven]
- 16 april 1946 Verloren Vrijdagavond, verm. in kerk Noordhoek of gaande hiervan door Dionysiustr., naar Boomstraat, zilveren rozenkrans (aandenken). Terug te bez. teg. bel. Boomstr. 35 k339 [Tilburg]
- 2565 18 juli 1946 Verloren: zilveren rozenkrans tegen beloning terug te bezorgen Heuvelstraat 51 k547 [Tilburg]
- 28 september 1946 Gevonden Zilveren Rozenkrans Tegen adv. kosten terug te bekomen: Helle Schoorstraat 61. k860 [Tilburg]

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 2570 5 november 1946 Verloren op Allerzielendag in bank 11 Heuvelsche kerk, stuk van zilveren rozenkrans. Gedachtenis E. H. Communie. Tegen belooning terug bezorgen: Spoorlaan 22. k164
- 5 december 1946 Verloren: rood étui inhoud zilveren rozenkrans en donkerblauwe regenjas met capuchon. Tegen fl. bel. terug te bez.: Boxtelsebaan B 185, Oisterwijk. k989
- 2575 **Verloren vulpen**
- 25 november 1944 VERLOREN: Dinsdagmiddag VIERKLEURENPOTLOOD Hooge belooning. Boerhaavelaan 23. 2195 [Eindhoven]
- 22 februari 1945 VERLOREN: étui inhoudende o.a. Parker vulpen, vulpotlood en zakmesje. Tegen belooning terug te bezorgen Sperwerlaan 4. [Eindhoven]
- 2580 6 maart 1945 VERLOREN: Woensdagmiddag 28 Febr. Vierkleurenpotlood gaande van St. Jorislaan, Rechtestraat, Fellenoord, Kruisstr. Zeer gedupeerd. Tegen belooning terug te bezorgen Verwerstr. 107. K 3297 [Eindhoven]
- 7 maart 1945 VERLOREN Vrijavond vulpen mat étui, omgeving stad, gemerkt T. v. Lanen. Tegen belooning terug te bezorgen Zeelsterstr. 78. [Eindhoven]
- 2585 7 maart 1945 VERLOREN: roodgevlamde vulpenhouder, gaande van Kruisstr., Past. Petersstraat, Broekscheweg. Tegen bel. terug te bezorgen op Broekschew. 189 [Eindhoven]
- 8 maart 1945 BELOONING voor vinder van op 5 Maart verloren vulpenhouder. Sophia van Wurtemberglaan 56. [Eindhoven]
- 2590 14 maart 1945 Verloren 11 Maart een ZWAKTE VULPEN merk Union tusschen Eindhoven en Bergeijk. Tegen belooning terug te bezorgen 3334 Frater Heurkens CC.sp. Aalsterweg 2. [Eindhoven]

Diversen

- 2595 8 mei 1942 Voor 2 broertjes van 7 en 10 j. en voor eenige andere niet-Nederl. Isr. kinderen, zoeken wij PLEEGGEZINNEN tegen nader overeen te komen vergoeding. Br. Contrôlecommissie Joodsche Raad. Oude Schans 74. [herhaald 21 mei 1942]
- Telefoonboek 1942 26274 Joodsche Raad v. Amsterdam J. v. Eijckstr.15, Z. [Amsterdam]
- 25 november 1944 H. H. ONDERDUIKERS.
- 2600 De onderduikers die werden geholpen door de Eerw. heer kapelaan Verhagen, den heer H. van Gestel (ofwel De Leeren Jas), den heer J. Heurkens gelieve zich vóór 1 Dec. te melden te Hulst 85, Geldrop. 2225
- 2605 8 december 1944 Illegale werkers Bij de afwikkeling en repatriëering der onderduikers lijkt herhaalde malen, dat deze personen tijdens hun duikperiode, geholpen of verzorgd zijn door illegale werkers, die niet in een organisatie waren opgenomen. Om te komen tot een vlotte en goede afwerking der loopende zaken, verzoeken wij alle zelfstandige illegale werkers zich schriftelijk te melden, voor 25 December 1944 op het BUREAU LANDELIJK HERSTEL, WILLEMSTRAAT 26. EINDHOVEN of op een der plaatselijke bureaux. Gelieve te vermelden zoo mogelijk, wie door U geholpen zijn en hoe, tevens de plaats waar U werkte, alsmede onder welke naam U daar bekend staat. 2824
- 24 juli 1945 [betreft Delft]
- 2615 Gevonden voorwerpen - Iederen werkdag behalve des Zaterdags tusschen 15 en 16 uur zal voor het publiek gelegenheid bestaan inlichtingen te bekomen over de volgende gevonden voorwerpen: bl. ceint., kinderjasje, bril in étui, stropdasje, zw. handtaschje, dop van kinderwagenwiel, capuchon, br. rozenkrans, bl. hoedje, rozenkrans, slotje, rieten schoen, kinderklomp, 1. actetasch, bril in koker, zakmes met sleutel, bl. handschoen, babykleertjes.
- 2620 Verder te bevragen: een kindersokje, v. Hallstr. 23; medaille, C. de Wittstr. 38; bl. ceintuur, L. v. Altena 21; 1. heerenschoen. Patr.str. 21; fietssl., Oosteinde 162; handsch., Crommelinlaan 25; bril, Genestetstr. 21; paraplu, v. Stolbergstr. 11; portem., Haagweg 53; g. horloge, Oude Delft 4; huissl., Gistfabr.; zak met inh., Patr.str. 23; levensm.kaart, Delfg.weg 25; armb. met wapentjes, v. Houtenstr. 1; d. port., Kok, Gezichtslaan 25, Bilthoven; bril, Paardenmarkt 3; m. regenjas, Gasthutslaan 31c; huissl., Zukierstr. 176; bankb., Hoornschekade 2; bril v. Leeuwenhoeks. 10; distr. kaarten, Schimmelp.str. 3; rubb. zadeldek, O. Delft 26; step, Verwersd. 10; MGkaart P. Helnstr. 14; huissl. en rijw.sl., O. Delft 145; gr. hond. St. Aldeg.str. 24; bril, Gistfabr.; z. armb., Fabr.str. 28; handd. met badp., Buitenw.sl. 83; zllverb., Heemskerkstr. 13; port., Dr. Schaepmanstr. 3; bl.
- 2630 meisjesjasje, Paardenm. 39; sleutel, Raamstr. 9; 2 armb., Cellebroerstr. 37; polsh., Adolphusstr. 22; port., Patr.str. 4; d. port. Billitonstr. 36; bon v. inlegvel, Burgwal 27; bril, Sum.str. 27; k. port., Singelstr. 5; 4 MGkaarten, A. Duyckstr. 27;

d. horl., H. van Delftlaan 65; scheerkw., Schimmelp.str. 18; vulpen, Bronckhorststraat 1.

2635

De familie Frank in Amsterdam

Telefoonboek 1942 1942 90441 Frank, Otto Merwedep.l. 37, Z. [Amsterdam]

2640

Annelies Marie (Anne) Frank (Frankfurt am Main, 12 juni 1929-Bergen-Belsen, (waarschijnlijk) februari 1945) was een uit Duitsland afkomstig Joods meisje dat bekend is geworden door het dagboek dat ze schreef tijdens de Tweede Wereldoorlog, toen ze ondergedoken zat in Amsterdam. Zij stierf aan uitputting en/of vlektyfus in het concentratiekamp Bergen-Belsen. Haar dagboek is postuum gepubliceerd en een van de meest gelezen boeken ter wereld. Anne Frank is opgenomen in de Canon van Nederland als een van de vijftig thema's van de Nederlandse geschiedenis.

2645

Van Duitsland naar Amsterdam

2650

Annes vader Otto verhuisde in juli 1933 van het Duitse Frankfurt am Main, waar Anne was geboren, naar Amsterdam om aan vervolging door de nazi's te ontkomen. Annes moeder Edith Frank, haar oudere zus Margot en Anne zelf volgden begin 1934. Het gezin ging wonen aan het Merwedeplein, in een Amsterdamse nieuwbouwwijk. Margot en Anne gingen naar het Joods Lyceum toen het voor Joden verboden was om naar niet-Joodse scholen te gaan.

2655

Telefoonboek 1938

Opekta Mij. N.V. Ned. Centr., Singel 400 37059 [Amsterdam]

Opekta-Mij., Ned. Depôt, C. v. Neckl. 59, Rijsw. 119492

Schimmel, B. Ag. spiritusverk. kant. Delft en Calvé Delft, N.V. Ned. Opekta Mij, A'dam, Utr.w. 347, de Bilt 28465

2660

Telefoonboek 1942

37059 Opekta Mij., N.V. Ned. Prinsengracht 263, C. [Amsterdam]

119492 Opekta-Mij. Ned. Depôt, C. v. Neckl. 59, Rijsw.

Telefoonboek 1950

2665

2146 Schimmel, B. Ag. Spirit. verk.kant. Delft, Kandijfabr. Gebr. v. Gilse, Ned. Opekta Mij., O. Nassaul. 30 [Zeist]

2670

Anne was net dertien jaar oud toen ze in juli 1942 onderdook in een achterhuis achter het bedrijf Opekta van haar vader Otto Frank aan de Prinsengracht 263. De deur tussen voorhuis en achterhuis zat verstopt achter een boekenkast. In het voorhuis en in het magazijn werkte personeel, waarvan enkelen op de hoogte waren van de onderduikers. Anne Frank en haar familie verloren in 1941 hun Duitse nationaliteit vanwege een Duitse wet. De familie werd op dat moment stateloos. Door haar overlijden kon ze de Duitse nationaliteit na de oorlog niet meer terugkrijgen, voor zover ze dat had gewild. De Nederlandse nationaliteit heeft ze nooit gekregen daar die alleen aan levende personen wordt toegekend. Haar vader weigerde na de oorlog de Duitse nationaliteit en werd in 1949 Nederlander.

2675

Wonen in het achterhuis

2680

Anne Frank woonde met haar ouders en zus in het achterhuis van 6 juli 1942 tot 4 augustus 1944. Daar zaten in totaal acht mensen ondergedoken: de familie Frank, Hermann, Auguste en hun zoon Peter van Pels (die model stonden voor de familie Van Daan in het dagboek) en naderhand ook Fritz Pfeffer, een Joodse tandarts (die model stond voor het dagboekpersonage Dussel).

2685

In deze jaren hield Anne een dagboek bij, waarin ze onder andere schreef over de angst van het hoofdpersonage 'Anne' tijdens het onderduiken, haar ontluikende gevoelens voor Peter, de ruzies met haar ouders en haar ambities om schrijfster te worden. Het enige stukje natuur dat het hoofdpersonage in het boek kon zien vanaf de zolderkamer was de top van een kastanjeboom. Decennia later zou deze boom als Anne Frankboom bestempeld worden. Anne schreef een aantal schriften vol. Na een oproep op radio Oranje in Londen om dagboeken te verzamelen die na de oorlog konden worden gepubliceerd, herschreef ze een groot gedeelte. In tien weken schreef ze 324 vellen vol, maar ze kon het boek niet meer voltooien.

2690

Het Achterhuis hoort tot de Nederlandse literatuur, het is een bewerking van de werkelijkheid. Zo komen in het boek gebeurtenissen voor die de schrijfster niet zelf kan hebben meegemaakt, zoals razzia's op de Prinsengracht.

2695

Ontdekking

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

2700 Na meer dan twee jaar werden de onderduikers ontdekt. Ze werden op 4 augustus 1944 door de Grüne Polizei en Nederlandse politieagenten gearresteerd. Lange tijd werd gedacht dat de onderduikers verraden waren, al was niet bekend door wie. In 2016 publiceerde de Anne Frank Stichting de resultaten van een nieuw onderzoek, waaruit blijkt dat de onderduikers misschien bij toeval werden ontdekt.

2705 Het dagboek werd later gevonden door twee personeelsleden in het voorhuis die tot de helpers van de onderduikers behoorden: Miep Gies en Bep Voskuijl (die model stond voor Elly Vossen in het dagboek).

2710 Nadat zij waren gearresteerd werden de onderduikers en twee andere helpers, Victor Kugler en Johannes Kleiman, naar het hoofdkwartier van de Gestapo in Amsterdam-Zuid gereden. Na enige tijd in een kamer met andere gevangenen te hebben gezeten, werden Kugler en Kleiman naar een andere cel gebracht. Het was de laatste keer dat ze hun vrienden zagen.

Telefoonboek 1942

93326 Kugler, L. Koopman, Rijnstr. 127, Z. [Amsterdam]

95285 Kleinman, H. A. Rijnstr. 108, Z. [Amsterdam]

2715 Deportatie

2720 De volgende dag werden de onderduikers naar de gevangenis aan het Kleine-Gartmanplantsoen gebracht, waar zij twee dagen verbleven. Op 8 augustus 1944 werden ze naar het Centraal Station van Amsterdam gebracht. Zodra de passagiers in de trein waren, gingen de deuren op slot. 's Middags kwam de trein op zijn bestemming aan in kamp Westerbork.

2725 Omdat ze zich niet vrijwillig voor 'tewerkstelling in Duitsland' (in werkelijkheid: voor massavernietiging) hadden gemeld maar waren ondergedoken werden ze in de strafbarak gezet. Gevangenen in de strafbarak kregen minder eten en moesten harder werken dan andere gevangenen. Hun werk bestond uit de demontage van afgedankte batterijen in de werkbarakken.

2730 Zondagochtend 3 september 1944 werden omstreeks duizend mensen per trein naar het oosten gebracht. Een selectieleider kwam de avond tevoren naar de strafbarak, waar hij de namen op zijn lijst voorlas. Ook de onderduikers uit het achterhuis hoorden daarbij. Het was de laatste trein die vanuit Westerbork naar Auschwitz zou vertrekken.

2735 Op 5 september, terwijl het in Nederland Dolle Dinsdag was, arriveerde de trein in het vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau. De acht onderduikers doorstonden de beruchte selectie voor de gaskamers. Vervolgens werden de mannen van de vrouwen gescheiden. Otto Frank, Hermann van Pels, Peter van Pels en Fritz Pfeffer werden naar het nabijgelegen kamp Auschwitz I weggevoerd. Anne, Margot, moeder Edith en Auguste van Pels bleven achter in het vrouwenkamp van Birkenau. Na enige tijd kreeg Anne schurft. Ze werd in het zogenaamde Krätzeblock (schurftblok) ondergebracht dat door een hoge muur gescheiden was van de rest van het kamp. Margot ging met haar mee.

2740 Dood

2745 Op 28 oktober 1944 vertrok een transport met 1308 vrouwen uit Birkenau naar het concentratiekamp Bergen-Belsen. Waarschijnlijk maakten ook Anne en Margot daar onderdeel van uit. Edith bleef achter en stierf op 6 januari 1945. In februari of maart 1945 overleed Margot. Enkele dagen later overleed ook Anne, waarschijnlijk aan de gevolgen van vlektyfus. In die periode lieten naar schatting 17.000 gevangenen het leven in Bergen-Belsen. Van een kamp-administratie was toen geen sprake meer, zodat de exacte overlijdensdata van Anne en Margot niet meer te achterhalen zijn. Het Rode Kruis nam destijds aan dat het 'ergens tussen 1 en 31 maart' geweest moest zijn. De officiële overlijdensakte vermeldt 31 maart 1945 als overlijdensdatum. Later onderzoek wees uit dat een sterfdatum in februari waarschijnlijker is.

2755 **Victor Kugler** (Hohenelbe (thans Vrchlabí), 5 of 6 juni 1900-Toronto, 14 december 1981), in het dagboek van Anne Frank Harry Kraler genoemd, was een uit het Duitssprekende deel van Tsjechië (destijds onder Oostenrijk-Hongarije vallend) afkomstige elektricien en handelaar. Hij is voornamelijk bekend geworden als beschermer van de familie Frank toen zij tijdens de Tweede Wereldoorlog ondergedoken zaten.

2760 Victor Kugler, die na 1920 Victor Gustav heette, bleek een buitenechtelijk kind te zijn. De vader van Kugler is onbekend, zijn moeder, Emilie Kugler, was naaister in Hohenelbe. In 1917 tijdens de Eerste Wereldoorlog wordt Kugler matroos in de Oostenrijkse marine. Na de oorlog gaat Kugler terug naar Duitsland waar hij werkt als elektricien bij een mijn in Gladbeck. Voor de Deutsche Maschinenfabrik moet Kugler een klus opknappen in Utrecht alwaar hij de Nederlandse Laura Maria Buntentbach

2765 ontmoet. Ook vindt hij er werk en haalt in 1923 zijn diploma Nederlandse
Handelscorrespondentie.
Met dit diploma op zak gaat hij werken voor de firma Van Angeren die Pomosin
(pectine) aan jamfabrieken verkoopt. Daar ontmoet hij Otto Frank, die als commissaris
aan deze firma verbonden was. In 1933 wordt hij een van de eerste medewerkers in Otto
2770 Franks Opekta. In mei 1938 laat Kugler zich tot Nederlander naturaliseren. Na zijn
naturalisatie gaat hij in Hilversum wonen. De Duitse bezetting in mei 1940 zorgt
ervoor, dat joden geen bedrijf meer mogen leiden. Daarom draagt Otto Frank de leiding
van Opekta over aan zijn niet-Joodse medewerkers. Kugler wordt hierdoor directeur van
de specerijenfirma Gies & Co.
2775 Vanaf juli 1942 kwam Kugler bijna elke dag langs bij de onderduikers in het
Achterhuis. Hij bracht kranten, tijdschriften, voedsel etc. Om de sfeer goed te
houden gaf hij alleen goede berichten door. Door in het geheim specerijen te verkopen
op de zwarte markt, beschikte hij over extra zwart geld voor bijvoorbeeld
voedselbonnen. Op 4 augustus 1944 worden Kugler, Johannes Kleiman en de onderduikers
na verraad gearresteerd. Na naar het hoofdkwartier van de Gestapo in de Euterpestraat
2780 gebracht te zijn, werden ze allen ondervraagd. Hierop werden Kugler en Kleiman naar
het Huis van Bewaring II aan de Amstelveenseweg gebracht. Op 7 september werden
Kleiman en hij overgebracht naar het Huis van Bewaring I aan de Weteringschans.
Op 11 september werd Kugler overgebracht naar het concentratiekamp Kamp Amersfoort.
2785 Hier zou hij op transport naar Duitsland worden gezet, maar door een luchtaanval
tijdens de Slag om Arnhem wordt station Amersfoort vernield. In plaats van naar
Duitsland gaat Victor Kugler op 26 september met 1100 anderen tankgrachten graven in
Zwolle. Op 30 december 1944 werden de gevangenen van Zwolle overgebracht naar
Wageningen om ook daar grondwerk te verrichten. Dit duurde tot 28 maart 1945. Op 28
2790 maart marcheerden 600 gevangen, waaronder Kugler, via Renkum, Heelsum, Oosterbeek,
Arnhem, Westervoort naar Zevenaar om daar de grens over te steken. In Zevenaar werd
de groep door Engelse Spitfires aangevallen en beschoten. Hierbij ontsnapte hij, en
dook onder bij een boer. Enkele dagen later vertrok hij per fiets naar de IJssel.
Na ondergedoken te hebben gezeten in Lathum en ontsnapt te zijn aan een razzia in
2795 Barneveld, kwam Victor Kugler op Goede Vrijdag weer thuis in Hilversum. Na de oorlog
keert hij terug bij de firma Gies & Co. In december 1952 sterft zijn vrouw. Later
ontmoet hij Lucie (Loes) van Langen in de specerijenwinkel. Met haar trouwt hij op 7
juni 1955. In datzelfde jaar emigreert hij naar Canada, waar een deel van Lucies
familie al woont. Kugler en zijn vrouw hebben het er moeilijk. Hij werkt er als
2800 ondernemer in specerijen, elektricien en verzekeringsagent. Door toedoen van Otto
Frank ontvangen de vier helpers in april 1971 de eretitel 'Rechtvaardige onder de
Volkeren' van Jad Wasjem in Israël. In 1977 krijgt hij van de Canadese Anti-
Defamation League een prijs ter waarde van € 10.000,-.
Na een lijdensweg met de ziekte van Alzheimer overleed Victor Kugler op 81-jarige
2805 leeftijd.

Prinsengracht 263

2810 1 april 1891 Pharmaceutische Handelsvereniging, VOORHEEN A. D'ALLY & ZONEN en
MASTENBROEK & GALLENKAMP, AMSTERDAM. Algemeene Vergadering van Aandeelhouders op
WOENSDAG 15 APRIL e. k., namiddags 3 uur, in het Lokaal *Krasnapolsky*, Warmoesstraat,
Amsterdam.
Punten van behandeling:
1. Verslag over 1890 van 1 Juni tot ultimo December.
2. Goedkeuring der Balans en Winst- en Verliesrekening.
2815 3. Voorstel tot vergroting van het Kapitaal, met het oog op de uitbreiding der Zaak.
4. Vaststellen van een rooster voor het aftreden van Commissarissen.
5. Hetgeen verder ter tafel mocht worden gebracht.
De Aandeelhouders hebben toegang op vertoon hunner Aandeelen. Van af heden liggen het
Verslag, de Balans en Winst- en Verliesrekening ter visie voor de Aandeelhouders ten
2820 Kantore der Vennootschap, Prinsengracht 263. DE DIRECTIE. Amsterdam, 1 April 1891.
2 mei 1892 De zaak in Zeep, Zout en Soda van DROS en GEBR. TIELEMAM, is VERPLAATST
van HEERENGRACHT 117 naar PRINSENGRACHT 263, tusschen LELIEGRACHT e* WESTERMARKT.
Onder aanbeveling, Achtend, J. C. GÜTT, Depôtbouder.
2825 27 augustus 1901 De veiling van bet Koopmanshuis Prinsengracht 263 b d Westermarkt,
groot 1 Are 43 Centiaren, met voor den handel zeer gunstig gelegen ruim ONDERSTUK,
vindt plaats den 16en September a. s., in het lokaal *Frascati*. Te bezichtigen Dinsdag
en Donderdag, 2-4 uur, waarvoor Toegangsbewijzen zijn te verkrijgen bij de Makelaars
J. BULK CZN. H. W. NOUT, e. a. (21919)

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 2830 17 september 1901 13. Koopmanshuis, Prinsengracht 263. f 14,000.f 500. F. W. Tijmann. -
- 2835 21 januari 1902 en van A. F. J. Pieron, betreffende het oprichten van een smederij in het perceel Prinsengracht 263. Aan die beslissingen staat binnen 14 dagen beroep open bij H. M. de Koningin.
27 mei 1902 Magazijn en Werkplaats van de Firma MEIJLINK & PIERON zijn verplaatst van Rozengracht 10, NAAR (14928) PRINSENGRACHT 263 bij de Westermarkt.
- 2840 28 april 1903 AMSTERDAM, 4 April. Wie Zaterdag l.l. de Prinsengracht tusschen de Westermarkt en Leliegracht langs wandelde, is getuige geweest van een aangrijpend tooneel. Zooals bekend is, is de quaestie van dezen tijd, ook aanhangig gemaakt onder de burgersmeden. Arbeidsloon van 23 voor ieder, welke de leeftijd van 23 jaren heeft bereikt, onder de jongeren een opklimming van loon, niet naar bekwaamheid, maar naar ouderdom, zijn de gestelde eischen. De patroon der huis- en fabrieksmederij, Prinsengracht 263, heeft echter gemeend op de eisch, loon naar leeftijd, niet te mogen, niet te kunnen ingaan. De gezellen, krachtens besluit hunner vereeniging "Patrimonium", vast besloten, door te blijven werken, werden reeds in den vroegen morgen, eerst gescholden, later gedreigd, het bijltje er bij neer te leggen. Heel den dag hebben stakende smidsgezellen, aangroeiend tot een getal van p.m. 60 man, met dreigementen beproefd hen over te halen.
- 2845 2850 Het toppunt werd bereikt, toen een kar, beladen met bestelde goederen, door een der arbeiders moest vervoerd worden. Gekomen op de Leliegracht, gevolgd door heel den troep, plaatste zich een gedeelte voor den kar, terwijl anderen de spaken der wielen grepen, en weer anderen onder het geroep: in de gracht met hem, en de kar, onderkruipers enz. het verder gaan onmogelijk maakte.
- 2855 Op de verdere tocht ging het schandelijk toe, en het is alleen aan het optreden der politie te danken, dat voertuig en geleider behouden terug kwamen. De gezellen handtastelijkheden vreezende, ergerlijke dingen verwachtende, schandelijkheden voorkomende, besloten nood gedwongen den arbeid neder te leggen. Ook hier bleek dus weer overtuigend, dat, wie in de praktijk van den arbeid geplaatst, dergelijke dingen ziet, en mede moet doorworstelen, de dag zal zegenen, waarop de St. Ct. de afkondiging der vrijheidswetten publiceert.
- 2860 2865 31 oktober 1911 PUBLIEKE VERKOOPINGEN. AFLOOP DER VEILINGEN VAN VASTE GOEDEREN TE AMSTERDAM.
Op 30 October.
1. Huis, Prinsengracht 263, opbod f 9900, afslag f 100, makelaar E. J. Heijer.
- 2870 30 december 1912 Gemeentetelefoon.
In de week van 23 tot en met 28 December 1912 zijn bij het Gemeente-Telefoonnet aangesloten:
N 9008 Meijlink & Pieron, fa, Prinsengracht 263.
- 2875 28 juni 1930 KAMER MET PENSION f 13, 2 pers. f 25 p. w. Prinsengracht 263, boven, A'dam.
- 2880 17 augustus 1931 Met dit nummer worden verzonden afdrucken van de akten betreffende de Naamlooze Vennootschappen:
N°. 2174. Naamlooze Vennootschap Maatschappij Pallas Athene I, te Amsterdam.
- 2885 15 september 1931 2174. Mij. Pallas Athene I, Amsterdam. Dir.: J. v. Ravenswaay. Comm.: Mr. Dr. M. Visser, G. H. Leemann, F. M. G. Driessen, Dr. C. Huysman, Mr. Dr. P. H. W. G. v. den Helm. Exploiteeren, financieren en administreeren van instellingen op het gebied van wetenschap en onderwijs. 50.000. 10.000. At. 500.
- 2890 15 juni 1932 N.V. MIJ. PALLAS ATHENE I. Alg. Vergadering van Aandeelhouders op Woensdag 29 Juni 1933 te 3è uur, Prinsengracht 263, Adam. Punten van behandeling: 1. Verslag der directie over boekjaar 1931. 2. Balans, Verl.- en Winstrekening. 3. Verkiezing Commissarissen. DE DIRECTIE.
- 2895 21 september 1932 N. INSTITUUT GROOT NEDERLAND
10 februari 1934 VERGADERINGEN
Zaterdag 10 Februari.

Naspeuringen van Paul Theelen: Ondergrondse communicatielijnen van het verzet

- 3 u. N.V Mij. Pallas Athene I, Prinsengracht 263 (alg.)
20 februari 1934 Bij besluit van de algemeene vergadering van aandeelhouders der N.V. Maatschappij Pallas Athene I, gevestigd en kantoor houdend te Amsterdam, Prinsengracht 263, gehouden 10 Februari 1934, is genoemde vennootschap ontbonden en getreden in liquidatie. Tot liquidateuren zijn benoemd de heeren mr. dr. M. Visser, Nieuwe weg 10, Amsterdam, mr. dr. C. Huysman, van Hogenhoutklaan 68, 's Gravenhage, en J. van Ravenswaay, Floraplein 68, Haarlem. (759/10)
17 februari 1936 FAILLISSEMENTEN. Uitgesproken. N. V. Mij. Pallas Athene I in liquidatie, Heerengracht 209, Amsterdam; arr.-rechtb. Amsterdam, 12 Februari 1936; rechtercomm. mr. M. D. K. S. van Lier; cur. mr. J. P. Janssen, Vondelstraat 45, Amsterdam.
4 juli 1936 Opgeheven. N. V. Mij. Pallas Athene I in liquidatie, Heerengracht 209, Amsterdam; arr.-rechtb. Amsterdam,
- 25 juli 1936 Verloofd: NELLY KLUGT en FRITS BROERSE.
Amsterdam, Prinsengracht 263.
Johannesburg (Z.-Afrika), Longstreet 64, Jeppe. 5879
- 15 februari 1938 Voorts is men door opensluiting, door verbreking van een raam en via een ladder een fabriek, gevestigd Prinsengracht 263, binnengekomen. Hier werd slechts de inhoud van den electriciteitsmeter gestolen.
- 27 mei 1938 6°. Viktor Kugler, geboren te Hohenelbe (Tsjecho-Slowakijë) den 6 Juni 1900, bureauchef, wonende te Hilversum, provincie Noordholland;
- 17 november 1938 Zoo goed als n. bakfiets te koop. Inl. Prinsengracht 263 Telef. 48227. 20-J6430
- 12 juli 1940 Vrijwillige Verkoop J. RAPPANGE c.s., Makelaars, zullen op Maandag 29 juli 1940, na zes uur, in "Frascati", ten overstaan van Notaris W. H. LUBBERS, in veiling brengen: Een GROOT KOOPMANSHUIS, best. uit ruim Onderstuk, Achterhuis, 3 verdiepingen en zolders, aan de PRINSENGRACHT 263 Kad. Sectie E. no. 3694, groot 1.43 Are. Geheel bebouwd. Er is een goedgekeurde tekening voor den verbouw van het perceel in modern onderstuk en 3 afz.. te verh. bovenhuizen. Bezichtiging Dinsdags, Donderdags en Verkoopdag van 2-4 uur.
[Deze advertentie werd opgenomen in de Telegraaf en Algemeen Handelsblad. Op 30 juli 1940 wordt in de lijst Veiling van vaste goederen. Frascati - 29 Juli - 6 uur genoemd als Opgehouden. Bij Opbod is (klaarblijkelijk) f 10000 geboden maar bij de Afsl. was er geen bod.]
- 28 augustus 1941 La Synthèse N.V. in opr., Hilversum, Eemnesserweg 56, fabricage van en handel in chemische producten, thans: N.V. Handelsvereniging Ges [=Gies] en Co. Staatscrt. d.d. 13-8-'41 No. 156. Dir.: V. G. Kugler. Comm.: J. A. Gies. Maatsch. kap. f10.000.-, waarvan geplaatst en gestort f 2000.-.
- 5 november 1941 N.V. Handelsvereniging Gies en Co. Hilversum, Eemnesserweg 56. Fabr. van en hand. in chem. prod. Kantoor verplaatst naar Amsterdam, Prinsengracht 263.
- 6 februari 1943 PLAUBEL MAKINA met gekoppelde afstandmeter, liefst met tasch en kleinbeeldchassis. Gies, Prinsengracht 263, Amsterdam C. (tel. 40152)
- 1 augustus 1945 MARGOT FRANK (19 j.) en ANNA FRANK (16 j.) in Jan. op transp. vanuit Bergen-Belzen. O. Frank, Prinsengracht 263, tel. 37059.
- 30 juni 1952 JONGEN gevr. voor loop- en magazijnwerk. Leeftijd ca 18 j. Gies & Co., Prinsengracht 263. P4-97220
9 juli 1952 idem: N.V. Handelsver. Gies & Co.
4 september 1954 Gevr. ca 200m2 BEDRIJFS annex enige KANTOORRUIMTE. Evtl. koop. Gies & Co., Prinsengracht 263. Tel. 40152. P6b-7547
- 17 januari 1956 **Waar Anne Frank haar dagboek schreef**
"Het Achterhuis" wordt niet afgebroken
Eigenaresse vraagt "Amstelodamum" om nieuwe bestemming
(Van een verslaggever) liet oude pand Prinsengracht '463 bij de Westermarkt in Amsterdam zal niet worden gesloopt. De eigenaresse, de confectiefabriek N.V. Berghaus, die het voornemen had om ter plaatse, na het amoveren van nog een aantal

2965 panden, een nieuwe vleugel van haar bedrijf te stichten, heeft van dit plan afgezien. Het bleek, dat vestiging van ateliers en magazijnen aan de smalle gracht onoverkomelijke verkeersproblemen met zich zou brengen. Een aanbod van de gemeente voor vestiging van een belangrijke uitbreiding aan de rand van de stad is daarom

2970 19 januari 1956 **'HET ACHTERHUIS' (voorlopig) GERED**

(Van een onzer verslaggevers)

2975 Het Achterhuis zal voorlopig niet worden afgebroken. Er zal een nieuwe beslissing worden genomen over het oude perceel Prinsengracht 263 nabij de Westerkoren te Amsterdam waar Anna Frank in de oorlog was ondergedoken, en waar zij haar beroemd geworden dagboek 'Hét Achterhuis' schreef. Vorig jaar was het huis aangekocht door de confectiefabriek N.V. Berghaus, met enkele aangrenzende panden. Het was de bedoeling, dat deze oude, deels verzakte huizen zouden worden afgebroken, om plaats te maken voor een nieuwe vleugel van de confectiefabriek. [...]

2980 19 juli 1957 **"Het Achterhuis" wordt gedenkplaats**

(Van onze verslaggever)

2985 Het perceel Prinsengracht 263, waartoe behoort het daarachter gelegen "Achterhuis", waarover Arme Frank in haar beroemd geworden dagboek schreef, is door de eigenaresse, de fa. Berghaus geschonken aan de "Arme Frank Stichting". Men stelt zich ten doel het "Achterhuis" te herstellen en als een gedenkplaats in te richten, die voor het publiek toegankelijk zal zijn. In het voorhuis zal vermoedelijk een internationaal jeugdcentrum worden ingericht, nadat het geheel is gerestaureerd. De kosten van de restauratie en inrichting van het geheel zullen minstens een half miljoen bedragen. De stichting hoopt daarvoor de nodige bijdragen uit binnen- en buitenland te ontvangen. (Gem. giro Amsterdam nr. A 888).

2990 **Prinsengracht 263**

2995 is samen met Prinsengracht 265 in 1635 gebouwd door Dirk van Delft, de eigenaar van verschillende percelen in de buurt. Van ±1740 tot 1764 woonde er de schatrijke drogerijen-handelaar Isaäc van Vleuten. Hij verbouwde in 1740 het pand; o.a. werd de voorgevel vernieuwd en een achterhuis gebouwd. In ±1840 vond opnieuw een verbouwing plaats. Toen werd de topgevel vervangen door een eenvoudige rechte kroonlijst, een lijstgeveltype waarvan er vele zijn. In de tweede helft van de 19de eeuw hield de firma A. d'Ailly in chemicaliën hier kantoor.

3000 In 1940 bracht Otto Frank er zijn specerijenhandel onder. Hiermee maakte hij het pand - onbedoeld en ongewild - wereldberoemd, want in 1942 zouden hij en zijn gezin en later ook de familie Van Pels in het bovenste deel van het achterhuis onderduiken. In haar dagboek legde zijn jongste dochter Anne, die nog maar net dertien was bij haar intrek in het achterhuis, de onderduikjaren 1942/44 op indringende wijze vast. Het na haar dood (in Bergen-Belsen) verschenen dagboek, "Het Achterhuis" (1947), vormt een scherpe aanklacht tegen de Jodenvervolgning. Van het dagboek zijn inmiddels 25 miljoen exemplaren verkocht in zestig talen. Prinsengracht 263 staat in de hele wereld bekend als het Anne Frank Huis.

3010 Prinsengracht 263 werd na de oorlog bijna afgebroken. Toen de toenmalige eigenaar NV Berghaus (een mantelfabriek) het pand wilde slopen, was de publieke verontwaardiging zo groot dat hij besloot het te schenken. Op 3 mei 1957 werd de Anne Frank Stichting opgericht met het doel het pand te herstellen. De buurpanden Prinsengracht 265 t/m 275 en Westermarkt 16 t/m 20 werden aangekocht. Prinsengracht 263 en 265 werden gerestaureerd; 263 werd het Anne Frank Museum, terwijl in 265 een internationaal jeugdcentrum werd gehuisvest. De andere panden werden gesloopt om plaats te maken voor een studentenhuus waarin in de zomer deelnemers van zomercursussen konden worden gehuisvest.

3020 Omdat het huis met de smalle trappen niet berekend was op de honderdduizenden bezoekers werden er in 1987 plannen gemaakt voor de uitbreiding van het museum. Na eerdere afgewezen plannen kreeg het museum in 1990 toestemming om te bouwen. In 1997 werd de in 1962 gebouwde studentenflat rechts van het Anne Frank Museum, op de hoek van de Prinsengracht en de Westermarkt, gesloopt en vervangen door een moderne nieuwbouwvleugel van het museum, ontworpen door architectenbureau Benthem Crouwel (waarin 20 eenpersoons-wooneenheden zijn opgenomen).

3025 Door de sloop van de studentenflat kreeg men korte tijd een uniek zicht op de zijgevel van Prinsengracht 263 en 265. Goed te zien was de structuur van deze standaard-grachtenpanden, bestaande uit een voor- en een achterhuis. Ook was opeens de 150 jaar oude kastanjeboom te zien in de tuin achter het Anne Frank Huis. Anne

heeft over de boom geschreven in haar dagboek. De boom heeft wegens ziekte inmiddels het veld moeten ruimen.

3030 Nadat alle museale voorzieningen (in- en uitgangen, toiletten, informatiebalie, educatieve ruimtes, mediatheek, boekhandel en café) naar de nieuwbouw waren verplaatst, kon het interieur van Prinsengracht 263 worden gereconstrueerd zoals het was in Annes tijd. Het voorhuis is in de oorspronkelijke staat teruggebracht. Het magazijn van Opekta, het bedrijf van Otto Frank, is weer terug, de vloer is weer van
3035 klinkers en ook de muren zijn in de oude staat teruggebracht. De matglazen toegangsdeur met loket die toegang gaf tot het voorkantoor van Miep Gies is terug. Het privékantoor van Otto Frank in het achterhuis heeft nog de originele meubels, zoals de brandkast en de archiefkasten. Het ernaast gelegen keukentje met het granieten aanrechtje is gereconstrueerd. De plaatjes die Anne op de muren in haar
3040 kamertje in het achterhuis plakten, zijn gerestaureerd en achter glas te zien. Ook de vertrekken van de familie Van Pels op de derde verdieping zijn geconserveerd. Het Anne Frank Huis geeft nu een goed beeld van een eenvoudig vooroorlogs interieur van een bedrijfs- en woonpand. De hele operatie, de bouw van de nieuwbouw, de verplaatsing van het museum en reconstructie en restauratie van het Anne Frank Huis,
3045 heeft 23 miljoen gulden gekost en is uitgevoerd door Aannemingbedrijf J. Kneppers BV . Op 28 september 1999 werd het vernieuwde museum door Koningin Beatrix geopend.

Het voorhuis werd in 1999 in de staat van 1940 gereconstrueerd. De indeling van het voorhuis van vóór het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog was bekend. Er zijn
3050 tekeningen en foto's die een bron van informatie vormden en waaruit vorm, detaillering en aankleding zijn herleid. Veel originele deurknoppen, handgrepen, lichtknoppen en elektrabuizen, draadglas, lampen etc. waren in de naoorlogse periode verdwenen. Een speurtocht heeft tal van bruikbare exemplaren opgeleverd. Mede daardoor zijn bijna al deze onderdelen origineel. Hierdoor krijgt de bezoeker een
3055 goed tijdsbeeld.

De behangsels van het voorhuis zijn aangebracht op jute bespanning. De behangselfabriek Rath en Doodehefer heeft behang herdrukt naar voorbeeld van het behang van de "groeistrepjes", zoals te zien is in de kamer van de familie Frank. Al het schilderwerk is uitgevoerd in lijnolieverf. Hierdoor ontstaat weer het streperige effect in de afwerking. De kleurtoepassing is tot stand gekomen op aanwijzing van
3060 Miep Gies en in combinatie met de grijswaarde die de foto's aangeven.

De werkplaats beslaat de gehele begane grond. De oorspronkelijke uitbouw is aan de achtergevel teruggebracht en voorzien van een lichtkap. Zo ook de overkapping van de binnenplaats. Tegen de binnenplaats is een kleine berging gemaakt van schotwerk. De
3065 gehele vloer van de begane grond is belegd met klinkertjes. De afwerking is afgestemd op gebruik van de ruimte als werkplaats, opslagruimte en berging.

De originele indeling in de voorgevelpui is hersteld. Hierin bevindt zich ook de deur naar de ruimten van de eerste en tweede verdieping. Alle ramen van de voorgevelpui zijn voorzien van vooroorlogs draadglas en zijn afkomstig van een Monnickendamse
3070 glaskap.

De niet-oorspronkelijke doorgangen zijn uitgevoerd in onbehandeld gegalvaniseerd staal.

Het privékantoor van Otto Frank, de keuken en het toilet op de eerste verdieping zijn nog in hun oorspronkelijke staat. Alleen in de keuken is het aanrecht met de
3075 pannenplank teruggebracht. De hal en de keukenvloer zijn belegd met zeil afkomstig uit het Van Brienenhofje, waar het vanaf 1936 onder een dik tapijt lag. Bijzonder hieraan is dat het nooit gelijkmd was en geheel gaaf was gebleven.

De indeling in het voorhuis, het voorkantoor, de alkoof en het kantoor van Kugler en Kleiman is weer teruggebracht. Vanuit de gang is de trap naar de boekenkastkamer bereikbaar gemaakt en ter hoogte van het plafond afgesloten door een glazen
3080 vloerplaat.

Op de tweede verdieping is de indeling van het voorhuis in grote lijnen dezelfde als op de eerste verdieping. In de voorkamer ligt de originele houten vloer. Omdat dit vertrek als specerijkamer dienst deed heeft dit vertrek een ander kleurstelling. De
3085 directe trap naar de zolder van het voorhuis is bewaard gebleven.

De voorzolder is nu een grote open ruimte. In het verleden was dat anders, te zien aan de sporen op de spanten. Deze sporen zijn niet weggehaald maar bewaard. Ook de plaatsen waar dakkapellen hebben gezeten zijn nog zichtbaar.

Ook in het achterhuis zijn in 1999 ingrijpende werkzaamheden verricht, die zowel inwendig als uitwendig de oorspronkelijke staat niet mochten veranderen. Er is veel techniek aangebracht om te voldoen aan de moderne eisen: brandbeveiliging, constructieverzwaren, vluchtwegen, klimaatbeheersing, branddetectie, alarm- en oproepinstallatie zijn onzichtbaar aangebracht aangevuld met de techniek voor de

nieuwe tentoonstellingsinrichting.

3095 De wanden zijn behangen met het R&D behang. Aan het schilderwerk zijn plaatselijk kleurcorrecties aangebracht. Deze kleurcorrecties zijn voortgevloeid uit kleuronderzoek in combinatie met de beschrijvingen uit het dagboek of het verhalenboek.

3100 De plaatjeswand in de kamer van Anne en de groeistreepjes van de kinderen en de landkaartjes in de kamer van de familie Frank, zijn geconserveerd en opnieuw achter glas geplaatst. Tal van kleine details van de oorspronkelijke situatie zijn aangebracht, zoals de spiegel van de waskamer, de verduisteringsschermen, de lichtknoppen en de armaturen. Ook de kamers van de familie Van Pels zijn geconserveerd.

3105

De achternaam Pfeffer in de Randstad en daarbuiten

3110 Anne Frank woonde met haar ouders en zus in het achterhuis van 6 juli 1942 tot 4 augustus 1944. Daar zaten in totaal acht mensen ondergedoken: de familie Frank, Hermann, Auguste en hun zoon Peter van Pels (die model stonden voor de familie Van Daan in het dagboek) en naderhand ook **Fritz Pfeffer, een Joodse tandarts** (die model stond voor het dagboekpersonage Dussel).

Karl Heinz Pfeffer

3115 20 augustus 1932 Ondertrouwd: JET DE LEEUW HEINZ PFEFFER. Laren (N.-H.), "d'Leewrik". Düsseldorf. Huweliksvoltrekking 12 Sept. te Laren (N.-H.)
26 augustus 1932 Gemeente LAREN. Ondertrouwd: Karl Heinz en Henriëtte de Leeuw.
12 september 1932 Getrouwd: HEINZ PFEFFER, Rechtsanwalt, en HENRIETTE DE LEEUW. De Heer en Mevrouw PFEFFER-DE LEEUW danken hartelik voor de vele blijken van belangstelling bij hun huwelijk ondervonden. Laren (N.-H.), 12 Sept. 1932. Toekomstig
3120 adres: Düsseldorf, Achenstrasse 34
18 december 1933 Burgerlijke Stand GEVESTIGDEN: K. Pfeffer, 2 pers. Laren.
4 mei 1934 De Heer en Mevrouw PFEFFER-DE LEEUW geven kennis van de geboorte van hun Zoon JAN PETER. Amsterdam Z. Amstellaan 40. Tijd. Ned. Herv. Diak. Inrichting. Overtoom 283.
3125 25 november 1936 BEVALLEN: mevr. Pfeffer-de Leeuw, z. A'dam;
8 oktober 1937 Tegen brandstoffenhandelaar 4 maanden geëischt.
Op 27 April j.1. had in Nederhorst den Berg een hevige ontploffing plaats in het schuurtje van den brandstoffenhandelaar C. L., een ontploffing, tengevolge waarvan de
3130 kleeren van het 12-jarig meisje W. van Huisstede vlam vatten. Het kind liep hoogst ernstige brandwonden op, zij werd naar de rijkskliniek te Utrecht vervoerd, waar zij thans nog steeds wordt verpleegd. De brandstoffenhandelaar was gewoon petroleum te verkopen in oude smeerolievaten. De leege vaten kocht hij op ; om ze te reinigen goot hij door het gat in het deksel eenige liters petroleum. Vervolgens zette hij het
3135 petroleum. Wanneer het vat een poosje op het vuur had gestaan, goot hij de petroleum er uit en vulde daarna de schoongemaakte vaten. Op den nootlottigen dag stond er een tamelijk sterke wind en de brandstoffenhandelaar, een 24-jarige man, meende goed te doen om het vuurtje en het vat een scherm te plaatsen, iets, wat hij anders niet deed. De gassen die zich in het vat ontwikkelden, ontsnapten dan. Nu er echter geen
3140 voldoende trekking was, zakten de gassen langs de buitenzijde van het vat en plotseling volgde een hevige ontploffing. Het deksel van het vat werd de lucht ingeslingerd en kwam tegen het hoofd van den brandstoffenhandelaar terecht. Hij werd niet ernstig gewond. Erger was het meisje, dat achter hem stond, er aan toe. Haar
3145 kleeren hadden vlam gevat. Van alle kanten snelde hulp toe en weldra waren de vlammen gedoofd, de brandwonden van het meisje bleken ernstig te zijn. Nadat de plaatselijke geneesheer het kind had verbonden, moest zij naar Utrecht worden vervoerd. Gisteren stond de brandstoffenhandelaar terecht voor de vijfde kamer der rechtbank te Amsterdam, verdacht van veroorzaken van zwaar lichamelijk letsel door schuld. Hij gaf de feiten toe – zoo voegde hij er tot zijn verontschuldiging aan toe – ik reinigde
3150 die vaten al twee jaar op die wijze en er is nooit iemand geweest, die me vertelde dat dat gevaar op kon leveren. De officier van Justitie, mr. Bosch, requireerde tegen den brandstoffenhandelaar een gevangenisstraf van vier maanden. Deze verdachte, aldus oordeelde hij, heeft hoogst roekeloos en onvoorzichtig gehandeld/ Door zijn
3155 onverstandige handelwijze is het meisje zwaar gewond, zij wordt nu reeds ruim vijf maanden verpleegd. De verdediger, mr. H. P. Pfeffer uit Laren pleitte vrijspraak, subsidiair drong hij aan op een clemente straf. De rechtbank zal 21 October vonnis wijzen.
9 maart 1939 Heden overleed onze beste Broeder, Zwager en Oom, SIMON DE LEEUW, in

- den ouderdom van 67 Jaar.
- 3160 Laren, N.H.: J. DE LEEUW. E. DE LEEUW—HERZBERG HENK DE LEEUW en kinderen.
Amsterdam: H. PFEFFER—DE LEEUW. Mr. H. PFEFFER en kinderen.
Parijs: KTTTTY DE LEEUW.
Amsterdam, 9 Maart 1939. "Huize Martha", Anna Vondelstraat 12.
De teraardebestelling zal plaats hebben Zaterdag 11 Maart te 10.30 uur op de
- 3165 begraafplaats Zorgvlied. Vertrek van het sterfhuis te 10 u.
(en bovendien) Heden overleed onze beste Zwager en Oom, SIMON DE LEEUW, A. C. DE
LEEUW—DE LIEME. C. DE LEEUW—MINKENHOFF. FELIX P. ABRAHAMSON. Neven en Nichten.
Amsterdam, 9 Maart 1939.
- 3170 29 januari 1940 Opgeheven L. M. B. van Lieshout, loodgieter, gewoond hebbende
Prinsengracht 788I, thans wonende Amstelkade 33 II, Amsterdam; arr.-rechtb.
Amsterdam, 25 Januari 1940; cur. mr. H. Pfeffer, Leidschegracht 3, Amsterdam; wegens
gebrek aan baten.
24 februari 1940 en later verschillende echtscheidingen, procureur H. Pfeffer.
29 juli 1940 artikel Het begrip "Stof" in de Octrooiwet ... Mr. H. Pfeffer.
- 3175 22 augustus 1940 **De Auteurswet**
tevens op 16 december 1940 Merk en Handelsnaam
Bij de Eerven F. Bohn te Haarlem verscheen "Kort commentaar op de Auteurswet 1912"
door mr. H. Pfeffer, advocaat te Amsterdam.
Deze commentaar is uitsluitend voor de practijk bestemd en beoogt een documentatie,
3180 die op alle belangrijke punten naar volledigheid streeft. Theoretische beschouwingen
zijn achterwege gelaten en slechts bij uitzondering werden critische aanmerkingen
ingelascht. In het algemeen volgt de samensteller de wet op den voet.
Aan het hoofd van elk artikel wordt verwezen naar de geschiedenis der wet en de
3185 behandeling van het betrokken onderwerp in de handboeken van De Beaufort, Van Praag
en Wijnstroom-Peremans...
Tevens wordt aan het hoofd van een artikel verwezen naar de belangrijkste
monografieën. Tenslotte is, hoewel het recht der Conventie van Bern in het algemeen
buiten beschouwing werd gelaten, aan het hoofd van elk artikel de overeenkomstige
3190 bepaling van deze Conventie aangehaald, terwijl de verwijzing naar de trefwoorden der
encyclopaedie "World Copyright" den lezer in staat stelt niet alleen het
Nederlandsche, maar ook het buitenlandsche recht, naar trefwoorden gerangschikt, te
raadplegen.
8 augustus 1941 Algemeen Handelsblad
Eenige en algemeene kennisgeving.
- 3195 Heden overleed onze lieve Man, Vader, Behuwd- en Grootvader, Broeder Behuwdbroeder en
Oom, de Heer S. PFEFFER, in den ouderdom van 68 jaar.
Laren (N.H.),
A. PFEFFER—MARUM.
Mr. H. PFEFFER.
- 3200 H. PFEFFER—DE LEEUW en kinderen.
E. PFEFFER.
Bilthoven,
G. HOFMANN—PFEFFER en kinderen.
Laren (N.H.), 6 Sept. 1942.
- 3205 Legrasweg No. 12.
Geen bezoek.
De begrafenis zal plaats hebben Dinsdag 9 September a.s. tegen twaalf uur op de
Algemeene Begraafplaats te Laren (N.H.).
- 3210 15 september 1956 Heden is rustig van ons heengegaan onze lieve moeder, behuwd-,
groot- en overgrootmoeder Elisabeth Henriëtte Dupuy weduwe van Jean Daniël Landré in
de ouderdom van 87 jaar. Laren N.H.: J. D. Landré M. Landré—Wuthrich J. Landré 's-
Gravenhage: Ir. L. H. Landré H. L. Landré—Bakker kleinkinderen en achterkleinkind.
Laren N.H., 14 sept. 1956. Legrasweg 12. De overledene is opgebaard in de rouwkapel
3215 van de ziekenverpleging St. Jan te Laren. De teraardebestelling zal plaats vinden
dinsdag, 18 september a.s. om 11.30 uur op de Algemene Begraafplaats te Laren.
Vertrek van Legrasweg 12 om 11.00 uur.
- 3220 Telefoonboek 1934 Pfeffer, H. Zuid, Z. Amstell. 40 92172 [Amsterdam]
Telefoonboek 1940 Pfeffer, H. Engw. 10 2119 [Laren]
Telefoonboek 1942 92765 Pfeffer, Mr. H. Adv. en proc. privé, Milletstr. 27, Z.
[Amsterdam]

Selectie van enige andere personen met de naam Pfeffer.

- 3225 19 december 1933 Getrouwd: Dr. Inr. G. W. O. R. PFEFFER en M. F. RUEB die, mede namens hunne wederzijdsche Ouders, hunnen hartelijken dank betuigen voor de vele bliken van belangstelling, bij hun huwelijk ondervonden. Den Haag. 19 Dec. 1933.
- 3230 11 april 1940 HEERLEN Opgaven van 3-9 April 1940
 GEBOORTEN: Pfeffer-Missalla, d.;
 25 april 1940 Burgerlijke Stand van Wassenaar,
 GETROUWD: - A. J. Beijersbergen en E. Pfeffer.
 20 juni 1940 Burgerlijke Stand [van Rotterdam] Huwelijken 19 Juni 1940.
 F. W. Pfeffer, jm. 24 en C. van der Geld, jd. 19 j.;
- 3235 4 september 1940 Overleden. 1 Sept.: K. L. Pfeffer m. geh. 65 j., 's-Hage; [elders genoemd Pfeiffer]
 3 mei 1941 Bij vonnis der arrondissementsrechtbank te Amsterdam dd. 20 Maart 1941 is tusschen Cornelis de Bake, wonende te Bochum (Duitschland), en Elsina Berendina Pijlman, wonende te Amsterdam, de echtscheiding uitgesproken.
- 3240 Amsterdam, 28 April 1941. Euterpestraat 114. Mr. H. Pfeffer, (1892/7) Procureur.
 13 mei 1941 BURGERLIJKE STAND. [van VENLO]
 A. M. A. Gommans-Pfeffer 2 dochters;
 31 januari 1943 Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek [betreft de invoer van peper!]
- 3245 26 februari 1943 Het joodsche weekblad: uitgave van den Joodschen Raad voor Amsterdam FAMILIEAANKONDIGINGEN
 Ondertrouwd: P. E. Pfeffer en Lilian H. Katz Joodsche Raad. 8460 Westerbork, 18 Febr.
- 3250 13 april 1943 In treuer, soldatischer Pflichterfüllung starb den Heldentod Friedrich Pfeffer Obergefreiter in einem Infanterie-Regiment, geboren am 18 Dez. 1915
 Er fiel am 8. März 194? und ruht auf einem Helden Friedhof im Osten.
 Bis zu seiner Einberufung war er DAF-Kamerad der Ortsgruppe Rotterdam-Kralingen. Sein vorbildlicher Einsatz bleibt für uns Verpflichtung
 Ortsgruppe der NSDAP, Rotterdam-Krälingen Clausius Rotterdam, 13 April 1943.
- 3255 Gemeinchaftsleiter
 11 november 1943 Algem. kennisgeving. Heden overleed plotseling geheel onverwachts onze innig geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader JELLE KNIJFT, Weduwn. van Anna Christine Pfeffer, in den ouderdom van 59 jaar en 10 maanden. Enschede, 10 Nov. 1943. De diepbedroefde fam.
- 3260 Akkerwoude: P. A. Knijft. N. Knijft-van der Stelt.
 Enschede: G. Zwarteveen. E. H. Zwarteveen-Knijft. N. ter Heide. J. Y. ter Heide-Knijft. en Kleinkinderen.
 Zij die den overledene de laatste eer wenschen te bewijzen worden verzocht a.s. Zaterdag n.m. half twee aan het Sterfhuis Slankweg 39 aanwezig te willen zijn.
- 3265 Vertrek twee uur naar de Oosterbegraafplaats
 19 mei 1944 Burgerlijke Stand GEMEENTE ARNHEM 12 t/m. 18 Mei 1944.
 Overleden: M. H. Soeters, 50 j., echtgenoot van M. Pfeffer;
 24 juni 1986 Overledenen aangegeven op 20 juni 1986: Martha C Kaletta wv F Pfeffer
- 3270 7 november 1987 **Brieven onderduiker Achterhuis gevonden**
 Door onze redacteur ANNEKE VISSER
 AMSTERDAM, 7 nov. - Een medewerkster van de Anne Frankstichting, J. Kniesmeyer, heeft op het Waterlooplein en in een winkel in Amsterdam bij toeval een deel van de nalatenschap gevonden van Albert Dussel, de joodse tandarts die van 16 november 1942 tot 4 augustus 1944 met de families Frank en Van Daan zat ondergedoken in Het Achterhuis. Over Dussel, wiens werkelijke naam Fritz Pfeffer was, was tot nu toe niet meer bekend dan de beschrijvingen uit het dagboek van Anne Frank. Er bestond één foto van hem. Tussen de spullen bevond zich de afscheidsbrief die Pfeffer op 15 november 1942 schreef aan Charlotte Kaletta, zijn niet-joodse vrouw met wie hij eind jaren dertig uit Duitsland naar Nederland is gevlucht. Ook zijn twee foto-albums gevonden, een uit 1936 en een uit 1939. De spullen zijn afkomstig uit de inboedel van Kaletta, die twee jaar geleden in Amsterdam is overleden. Op de Waterloopleinmarkt vond Kniesmeyer op 17 oktober bij de Amsterdamse opkoper E. Diemer een kartonnen bonbondoos met tientallen foto's van Kaletta. Tussen deze foto's ontdekte Kniesmeyer een portret-foto van Pfeffer. Ook lagen er twee woordenboekjes met de naam Ch. Kaletta, een straatnamenboekje uit 1933, een pak vergeelde kranteknipsels die allemaal over Het Achterhuis gingen, en een schoolschrift dat, zo bleek Kniesmeyer later, van Pfeffer moet zijn geweest. Behalve de afscheidsbrief van 1942 zijn in de winkel van Diemer in Amsterdam-Zuid brieven gevonden die Pfeffer in 1939 schreef aan

3290 Kaletta. Begin oktober van dit jaar werd de opkoper Diemer gebeld door Kaletta's benedenbuurman die hem vroeg of hij de woning wilde komen leeghalen. Diemer: "Ze had heel veel bewaard. De foto's die ik zag vond ik meteen bijzonder, maar ik had geen idee van de mensen die erop stonden." Anne Frank schreef op 19 november 1942, drie dagen nadat Pfeffer (Dussel) in Het Achterhuis kwam: "Zoals we allemaal wel
3295 veronderstelden is Pf. een erg aardig mens. Hij vond het natuurlijk goed om het kamertje met me te delen". Pfeffer is op onbekende datum omgekomen in het kamp Neuengamme. Binnenkort wordt in Het Achterhuis in Amsterdam een kleine tentoonstelling ingericht van de nalatenschap van Pfeffer.
3300 Fritz Pfeffer tijdens een uitstapje naar Zuid-Tirol in 1936, een foto uit het gevonden album.

Zie ook <https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=kaletta&coll=ddd&page=2&sortfield=date&identificer=KBNRC01%3A000028968%3Ampg21%3Aa0163&resultsidentificer=KBNRC01%3A000028968%3Ampg21%3Aa0163>

3305 Telefoonboek 1943 3118 Pfeffer, F. De Hessellestr. 95 Heerlen

Fritz Pfeffer (Gießen, 30 april 1889–Neuengamme, 20 december 1944)

was een Duitse tandarts, die bekend werd doordat hij in de Tweede Wereldoorlog samen met de familie Frank in Amsterdam ondergedoken zat. In Anne Franks dagboek Het
3310 Achterhuis wordt hij met de naam Dussel geduid, dat het Duitse woord is voor stommerik of leeghoofd.

Biografie

3315 Fritz Pfeffer werd op 30 april 1889 in Giessen (Duitsland) geboren. Zijn ouders waren joods en hadden een kledingzaak in het centrum van de stad. Na zijn middelbare school studeerde hij voor tandarts in Berlijn en na zijn studie startte hij daar een tandartspraktijk.

In 1921 trouwde hij met de veel jongere Vera Bythiner. Op 3 april 1927 werd hun
3320 zoontje Werner geboren (1927–1995). Het huwelijk van Fritz en Vera liep in 1933 uit op een scheiding. Fritz Pfeffer kreeg de voogdij over Werner toegewezen. Na de machtsovername door de nazi's in 1933 kreeg hij het steeds moeilijker in zijn tandartspraktijk en op een gegeven moment zag hij zich genooddaakt deze illegaal voort te zetten.

Na zijn scheiding van Vera Bythiner maakte Fritz Pfeffer kennis met Charlotte
3325 Kaletta. Vanwege de Nürnberger wetten van 1935, die huwelijken tussen Joden en niet-joden verboden, was het voor hen onmogelijk te trouwen. Na de Kristallnacht emigreerden Fritz en Charlotte naar Nederland. Fritz stuurde zijn zoontje Werner met een kindertransport naar zijn broer Ernst in Engeland. Vermoedelijk behoorde Werner tot de groep van 350 vluchtelingen uit Noord-Duitsland, die op 15 december 1938
3330 aankwamen in Harwich. Ernst Pfeffer was ook tandarts en overleed in 1944.

Pfeffer vestigde zich als tandarts in Amsterdam-zuid in een praktijk aan de
Amstellaan, die nu de Vrijheidslaan heet. Hij was samen met zijn vrouw regelmatig te
3335 gast bij de theepartijtjes van de familie Frank op zaterdagmiddag. In 1939 leerde hij Miep Gies kennen en zij werd een van zijn patiënten. Het was voor niet-joden in 1942 al geruime tijd verboden zich door joodse artsen of tandartsen te laten behandelen. Miep bleef echter zijn patiënt, want zij vond Pfeffer een uitstekende tandarts en ze mocht hem graag.

In de herfst van 1942 wilde Fritz onderduiken en vroeg aan Miep Gies of zij een
3340 onderduikadres voor hem wist. Miep overlegde met de families Frank en Van Pels die al sinds 6 juli 1942 ondergedoken waren en deze stemden erin toe dat hij op hetzelfde adres onderdook. Pfeffer was vanaf 16 november 1942 de achtste gast in het Achterhuis aan de Prinsengracht 263. Hij deelde een kamer met Anne Frank. Via Miep Gies hield hij contact met zijn vrouw Charlotte. Hij wilde samen met Charlotte na de oorlog naar Zuid-Amerika emigreren en leerde in het Achterhuis alvast de Spaanse taal. Dat
3345 Pfeffer ook als tandarts in het Achterhuis fungeerde, blijkt uit het dagboek van Anne Frank. Zij beschrijft daarin hoe hij bij mevrouw van Pels een tand wilde trekken.

Anne schrijft: "Mijnheer Pfeffer, de man van wie altijd gezegd werd dat hij
3350 uitstekend met kinderen op kon schieten en ook van alle kinderen hield, ontpopt zich als de meest ouderwetse opvoeder en preker van ellenlange manierenreeksen". Fritz Pfeffer was bij de familie Frank niet erg populair. Anne zelf noemt hem in haar dagboek naast Dussel ook de zondebok van het achterhuis.

Op 4 augustus 1944 werden de acht onderduikers verraden en door Karl Silberbauer gearresteerd. Pfeffer verbleef samen met de anderen vier dagen in de gevangenis aan de Weteringschans in Amsterdam en aansluitend in het concentratiekamp Westerbork. Op
3355 3 september 1944 werden ze alle acht samen met 1011 andere gevangenen naar

3360 concentratiekamp Auschwitz gedeporteerd, waar ze op 6 september 1944 aankwamen. Via concentratiekamp Buchenwald of via concentratiekamp Sachsenhausen werd Fritz Pfeffer naar het concentratiekamp Neuengamme gedeporteerd, waar hij op 20 december 1944 overleed hij aan enterocolitis. Pfeffers eerste vrouw Vera Bythiner werd in Auschwitz vermoord.

Situatie na 1945

3365 In 1946 emigreerde Werner Pfeffer naar de Verenigde Staten en veranderde zijn naam in Peter Pepper. Hij stichtte er een gezin en werd een geslaagd zakenman. Hij overleed op 15 februari 1995.

3370 Op 9 april 1953 werd het huwelijk tussen Charlotte Kaletta en Fritz Pfeffer met terugwerkende kracht vanaf 31 mei 1937 erkend. Lotte Kaletta kon daardoor tot aan haar dood in 1985 van een bescheiden pensioen genieten. De in 1987 gedane vondst op de Amsterdamse Vlooiemarkt van een deel van Kaletta's inboedel met foto's en brieven van Pfeffer, werpt een ander licht op het werkelijke karakter van Fritz Pfeffer. Het door Anne Frank in haar dagboek opgeroepen beeld van een sikkeneurige, kleinzielige en irritante man ontstaan door het langdurig gedwongen samenleven op een kleine plek, wordt daardoor in positieve zin bijgesteld.

3375 In 1990 publiceerde Nanda van der Zee het boek De kamergenoot van Anne Frank na de vondst van een deel van een deel van de inboedel van Lotte Kalette door Joke Kniesmeyer, een medewerkster van de Anne Frank Stichting. Met deze uitgave zette zij het door Anna Frank in haar dagboek eenzijdig geschetste beeld recht van Fritz Pfeffer aan de hand van een fictief getuigenverslag van Lotte Kalette over de onderduikersperiode in het Achterhuis aan de Amsterdamse Prinsengracht. Door Lotte te laten vertellen kon zij naar eigen zeggen de vergeten levende slachtoffers om de directe, dode slachtoffers heen, wier leven mede werd en wordt ontwricht door de oorlog, een stem geven.

3380 In Berlijn herinnert sinds 12 september 2007 een Stolperstein voor het huis Lietzenburger Straße 20b aan Fritz Pfeffer.

3385 10 februari 2018 Ik ben een inventarisatie aan het maken van Duitse en Nederlandse bewoners van Amsterdam Z. Een Fritz Pfeffer was ook opgesloten in Het Achterhuis (mijn vrouw zegt: dat je dat niet weet, maar ik heb het boek dan ook nooit gelezen...).

3390 Deze Pfeffer heeft een naamgenoot (en de achternaam kwam verder in Nederland niet voor) die in Laren als advocaat werkte en in de Milletstraat woonde, vlakbij de Minervalaan en Merwedeplein. Er moet een familieverband zijn met tandarts Pfeffer! Merk nog op dat Arnold van den Bergh als notaris overal zijn (juridische) contacten gehad moet hebben. Medio 1942 mocht hij zijn beroep niet meer uitoefenen en nam een waarnemer de werkzaamheden over. Ik weet (nog) niet op welke dag precies de familie van den Bergh uit hun appartement moest vluchten.

Vermeldingen van vermoorde Joden in de datase Yad Vashem

Zie yvng.yadvashem.org

3400 Pfeffer, Henriette, geboren 1909, Amsterdam en Duesseldorf

Pfeffer, Karl Heinz, geboren 1906, Duesseldorf

Frank, Anne/Anneliese, geboren 1929, Frankfurt am Main

Results with respect to the "treason" of Anne Frank in het Achterhuis

3405 A list of (probably) new knowlegde is treated in short:

Pfeffer

3410 - The person in het Achterhuis Fritz Pfeffer is (very) probably a family member of the in Amsterdam kown laywer Henk Pfeffer. In reality was his name Karl Heinz Pfeffer, in 1932 married with the Dutch Henriëtte de Leeuw from Laren. Henk Pfeffer was born in Düsseldorf, and that undoubtely explains why Fritz was named *Duffel* in the book of Anne Frank.

- This Henk Pfeffer and his wife Henriette are mentioned as being killed in the Yad Vashem lists. Probably in 1942.

3415 - When Fritz is a brother or nephew of Henk Pfeffer it explains the *onderduiken* of Fritz in the same period.

- Henk Pfeffer was a German Rechtsanwalt who adopted very quickly extensive knowledge of the Dutch judiciary system. He wrote in Dutch several articles on marks and also defended in court other persons.

3420 - The Pfeffers lived in Laren, where the parents of Henriette also lived. But they also had a house in Amsterdam-Zuid, probably in different periods. Henk had an office

in Laren, but also in Amsterdam, again probably in different periods between 1933 en 1942.

Telefoonboek 1934 Pfeffer, H. Zuid, Z. Amstell. 40 92172 [Amsterdam]

Telefoonboek 1940 Pfeffer, H. Engw. 10 2119 [Laren]

3425 Telefoonboek 1942 92765 Pfeffer, Mr. H. Adv. en proc. privé, Milletstr. 27, Z. [Amsterdam]

Arnold van den Bergh

3430 - Arn. v d Bergh was a known notary in Amsterdam. He belonged to the Joodsche Raad of professor Cohen. He and his wife had 3 children, a twin daughters and another daughter Anne-Marie who went as onderduiker to the small village of Sprundel, between Breda and Roosendaal. There she lived with my grandparents, my mother and two uncles between circa 1942 and the fall of 1945.

- Telefoonboek 1942

3435 33825 Bergh, Arn. v. d. Mr C. E. Masee waarn. vac. notariskant. Arn. v. d. Bergh, Westeinde 24, C.

34198 Idem

34658 Idem

23097 Bergh, Arn. v. d. Or. Nassaul. 60, Z.

3440 33825 Masee, Mr. C. E. Waarn. vac. notariskant. Arn. v. d. Bergh & E. Spier, Westeinde 24, C.

33825 Spier, Mr. C. E. Masee [...] [alles in Amsterdam]

3445

Telefoonboek januari 1942

3450 33825 Bergh, Arn. v. d. Mr C. E. Masee waarn. vac. notariskant. Arn. v. d. Bergh, Westeinde 24, C.

34198 Idem

34658 Idem

23097 Bergh, Arn. v. d. Or. Nassaul. 60, Z.

3455 33825 Masee, Mr. C. E. Waarn. vac. notariskant. Arn. v. d. Bergh & E. Spier, Westeinde 24, C.

33825 Spier, Mr. C. E. Masee [...] [alles in Amsterdam]

3460 Telefoonboek 1940 Bergh & E. Spier, A. v. d. Notarissen, Centr., Westeinde 24 33925, 34198 - A. v. d. Bergh, privé, Zuid, Or. Nassaul. 60 23097. - E. Spier, privé, Zuid, Okeghemstr. 25 29552. -

Telefoonboek 1941 6790 Masee, Mr. C. E. Händell. 28., Naarden

3465 In 1941 wordt Masee nog niet vermeld als waarnemende notaris in Amsterdam. In 1943 wel, onder 33825 Bergh, [...] en onder 33825 Masee [...] In 1946 wordt Masee weer genoemd in Naarden, zonder beroepsvermelding.

Telefoonboek 1934 Pfeffer, H. Zuid, Z. Amstell. 40 92172 [Amsterdam]

Telefoonboek 1940 Pfeffer, H. Engw. 10 2119 [Laren]

3470 Telefoonboek 1942 92765 Pfeffer, Mr. H. Adv. en proc. privé, Milletstr. 27, Z. [Amsterdam]

Telefoonboek 1943 3118 Pfeffer, F. De Hessellestr. 95 Heerlen

27 oktober 1940 Jüdische Unternehmen anmeldepflichtig Bedeutsame Verordnung des Reichskommissars

3475 Den Haag, 26. Oktober. Im Verordnungsblatt für die besetzten niederländischen Gebiete ergeht eine Verordnung des Reichskommissars über die Anmeldung von Unternehmungen, auf die Juden ihrer Stellung nach einen massgebenden Einfluss ausüben können. Bei der weitgehenden jüdischen Verfilzung vieler niederländischer Unternehmen kommt dieser neuen Verordnung eine grosse Bedeutung zu.

3480 Betriebe nach Handelsregistergesetz, Betriebe sonstiger Personenvereinigungen, ferner Betriebe von Anstalten, Stiftungen und anderen Zweckvermögen, sofern sie wirtschaftliche Zwecke verfolgen, land- und forstwirtschaftliche Betriebe sowie Gartenbau und Fischereibetriebe, sofern mit diesen ein gewerblicher Betrieb verbunden ist und noch nicht genannte Betriebe von Handwerkern und Hausierern sind

3485 anmeldepflichtig, wenn in ihnen ein massgeblicher jüdischer Einfluss besteht. Wann das der Fall ist, wird von der Verordnung näher umrissen.

Anmeldepflichtig sind in diesem Sinne Unternehmen – Stichtag ist der 9. Mai 1940-
die von natürlichen Personen betrieben werden, wenn der Inhaber Jude ist.
Anmeldepflicht besteht auch, wenn das Unternehmen von einer offenen
3490 Handelsgesellschaft (vennootschap onder een firma) oder von einer
Kommanditgesellschaft betrieben wird, wenn mindestens ein persönlich haftender
Gesellschafter Jude ist. Dasselbe gilt für ein Unternehmen, das von einer
juristischen Person des Privatrechts oder von einer Kommanditgesellschaft auf Aktien
3495 betrieben wird, wenn mindestens eine von den zur gesetzlichen Vertretung berufenen
Personen oder mindestens eines von den Mitgliedern des Aufsichtsrats Jude ist oder
wenn Juden nach Kapital oder Stimmrecht entscheidend beteiligt sind, wenn also mehr
als ein Viertel des Kapitals Juden gehört oder wenn die Stimmen der Juden die Hälfte
der Gesamtstimmzahl erreichen.
Anmeldepflichtig ist ferner ein Unternehmen, das von einer Personenvereinigung,
3500 Anstalt, Stiftung oder von einem Zweckvermögen betrieben wird; ein Unternehmen, wenn
es tatsächlich unter dem beherrschenden Einfluss von Juden steht.
Wer als Jude im Sinne der neuen Verordnung gilt, besagen folgende Vorschriften: Jude
ist, wer von mindestens drei der Rasse, nach volljüdischen Grosselternteilen
3505 abstammt. Als Jude gilt auch, wer von zwei volljüdischen Grosselternteilen abstammt
und entweder selbst am 9. Mai 1940 der jüdischen Religionsgemeinschaft angehört hat
oder danach in sie aufgenommen wurde, oder am 9. Mai 1940 mit einem Juden verheiratet
war oder sich danach mit einem Juden verheiratet. Als volljüdisch gilt ein
Grosseltemteil ohne weiteres, wenn er der jüdischen Religionsgemeinschaft angehört
hat.
3510 Auf den Wortlaut der neuen Verordnung kommen wir noch zurück.

Veroordelingen door het Polizeistandgericht

2 mei 1943 **Den Haag, 2. Mai.**
Der Höhere SS- und Polizeiführer gibt bekannt:
3515 Das Polizeistandgericht in Maastricht verurteilte am 2. Mai 1943 die nachstehenden
niederländischen Staatsangehörigen zum Tode:
1. den Hauptkontrolleur des Centrale-Controlledienstes Martinus Souman aus Roermond,
geboren am 5. Mai 1899;
3520 2. den Adj. Hauptkontrolleur des Centrale- Controlledienstes Bernard Ruyters aus
Heer, geboren am 10. Oktober 1892;
3. den Distriktleiter des Centrale-Controlledienstes Leo Brouwer aus Maastricht,
geboren am 1. Juni 1907;
4. den Chemiker Johannes Bougerd aus Roermond, geboren am 24. August 1906;
3525 5. den Bergmann Meinardus Tempelaars aus Heerlerheide, geboren am 6. Juni 1904;.
6. den Elektromonteur Renier Savelsberg aus Heerlerheide, geboren am 27. April 1895;
7. den Berghauer Savatius Hendrikus Toussaint aus Amstenrade, geboren am 22. Dezember
1914.
Die verurteilten drei Beamten des Centrale-Controlledienstes haben bei den Beamten
des Centrale-Controlledienstes Unterschriften gesammelt, wonach sich diese zum Streik
3530 verpflichteten. Die Verteilung der hierzu hergestellten Formulare würde am 1. Mai
1943 vorgenommen. Die entsprechenden Unterschriften wurden am gleichen Tage abgegeben.
Alle drei Verurteilten hielten enge Verbindung und haben durch den Versuch, einen
Streik der Beamtenschaft des Centrale-Controlledienstes zu organisieren, die
öffentliche Sicherheit und Ordnung gefährdet.
3535 Die Verurteilten zu 4. bis 7. haben trotz Kenntnis des Standrechterlasses gestreikt.
Sie haben die Arbeit trotz Aufforderung nicht aufgenommen.
Die sieben Urteile wurden durch Erschiessen vollstreckt.

Den Haag, 2. Mai.
3540 Der Höhere SS- und Polizeiführer gibt bekannt:
Das Polizeistandgericht des SS- und Polizeisicherungsbereiches Nordholland
verurteilte am 1. Mai 1943 in Amsterdam die nachstehend genannten niederländischen
Staatsangehörigen zum Tode:
3545 1. Johan van Lemmeren, geboren am 15. November 1902 in Amsterdam, wohnhaft in
Krommenie;
2. Gerard Wiersma, geboren am 12. Februar 1905 in Amsterdam, wohnhaft in Krommenie;
3. Theodorus Rijkhoff, geboren am 11. Juni 1914 in Assendelft, dort wohnhaft;
4. Hendrik Blank, geboren am 4. November 1888 in Krommenie, ebensodort wohnhaft.
3550 Die Verurteilten sind am Mittag des 30. April 1943 in den Vereinigten
Blechwarenfabriken in Krommenie in Streik getreten. Der Standrechterlass war ihnen
bekannt. Trotzdem haben sie die Arbeit nicht aufgenommen, sondern weiter gestreikt.

Auch sind sie auf die Forderung, die Arbeit sofort wieder anzutreten, im Streik verharret. Ausserdem haben sie für die Streikbewegung agitiert. Die vier Urteile wurden durch Erschiessen vollstreckt.

3555

Den Haag, 2. Mai.

Der Höhere SS- und Polizeiführer gibt bekannt:

Das Polizeistandgericht des SS- und Polizeisicherungsbereiches Nordholland in Amsterdam verurteilte am 2. Mai 1943 die nachstehend genannten niederländischen Staatsangehörigen zum Tode:

3560

1. den Eisenbahnstationschef Hermann Pieter de Noo, geboren am 18. März 1887 in Utrecht;

2. den Büroangestellten Hendrik Strating, geboren am 1. Februar 1905 in Haarlem;

3. den Metallarbeiter Nicolaas Nieuwkoop, geboren am 10. November 1912 in Velsen;

3565

4. den Fabrikarbeiter Jacob Wijker, geboren 2. Oktober 1893 in Egmond aan Zee;

5. den Schweisser Theodoras Hendrikse, geboren am 5. April 1907 in Beverwijk;

6. den Arbeiter Pieter Houtkooper, geboren am 30. Januar 1898 in Oudorp.

De Noo war in IJmuiden. Er hat versucht, Eisenbahner zum Streik aufzuhetzen und öffentlich seinem Bedauern Ausdruck gegeben, dass dies nicht gelungen ist.

3570

Die übrigen Verurteilten haben in einem Hochofen und Walswerk sowie in einer Papierfabrik am 30. April und 1. Mai 1943 gestreikt, obwohl ihnen der

Standrechterlass in allen Einzelheiten, einschliesslich des strafbaren Tatbestandes, bekannt war. Sie haben versucht, eine Streikbewegung zu organisieren. Es handelt sich zum Teil um ehemalige führende Mitglieder marxistischer Gewerkschaften.

3575

Der Metallarbeiter Nieuwkoop hat ausserdem den Versuch einer illegalen kommunistischen Zellenbildung gemacht.

Die 6 Todesurteile wurden durch Erschiessen vollstreckt.

Weitere sechs Angeklagte, die dem Standgericht vorgeführt worden waren, sind freigesprochen worden, weil sich herausstellte, dass sie sich nach Verkündung des

3580

Standrechterlasses ernstlich um die Wiederaufnahme der Arbeit bemüht haben und an einer Wiederaufnahme der Arbeit nur durch äussere Umstände gehindert worden sind.

Das Verfahren gegen zwei weitere Angeklagte ist abgetrennt und den ordentlichen Gerichten überwiesen worden, weil sich im Standgerichtsverfahren der Sachverhalt

nicht sofort einwandfrei klären liess.

3585

Den Haag, 2. Mai.

Der Höhere SS- und Polizeiführer gibt bekannt:

Das Polizeistandgericht des SS- und Polizeisicherungsbereiches Friesland, Groningen und Drente in Groningen verurteilte am 1. Mai 1943 den niederländischen

3590

Staatsangehörigen Jochum van Zwol, geboren am 16. April 1923, zum Tode, weil er nach Verhängung und Plakatierung des Standrechtes als Streikhetzer mit einer Waffe

angetroffen worden ist. Das Urteil wurde durch Erschiessen vollstreckt. Der Verurteilte führte eine Waffe bei sich und forderte Arbeiter, die sich ordnungsgemäss

3595

zur Arbeit begeben wollten, zur Niederlegung der Arbeit auf. Die Tatsache der Verhängung des Polizeistandrechtes war ihm ebenso bekannt, wie der Inhalt der

Bekanntmachung vom 1. Mai 1943, die ausdrücklich und klar feststellt, dass mit dem Tode bestraft wird, wer zum Streik auffordert und unberechtigt Waffen trägt oder im

Besitze hat.

3600

Den Haag, 2. Mai.

Der Höhere SS- und Polizeiführer gibt bekannt:

Das Polizeistandgericht des SS- und Polizeisicherungsbereiches der Provinz Gelderland in Arnheim verurteilte am 2. Mai 1943 den technischen Direktor der Papierfabrik

3605

Coldenhove in Eerbeek, Dirk Willem van Vreeswijk, geboren am 6. Januar 1908 in Rotterdam. zum Tode.

Vreeswijk hat am 1. Mai 1943 nach Verhängung und Verkündung des Standrechtes seine arbeitswilligen Arbeiter von der Arbeit abgehalten und sie wieder nach Hause

geschickt. Er hat damit bewusst der Streikbewegung Vorschub geleistet.

Ausserdem wurden die niederländischen Staatsangehörigen:

3610

van Zetten, geboren am 26. März 1912 in Tiel, und

Teunis Campagne, geboren am 13. September 1895 in Tiel,

zum Tode verurteilt;

Sie haben am 1. Mai 1943 nach der öffentlichen Bekanntgabe des Standrechterlasses gestreikt. Van Zetten hat überdies bereits am 30. April 1943 zum Streik aufgefordert.

3615

Ein dritter Betriebsangehöriger wurde freigesprochen, da er berechtigte Gründe für sein Fernbleiben von der Arbeit nachgewiesen hat.

Die drei Todesurteile sind durch Erschiessen vollstreckt worden.

Das Polizeistandgericht des SS- und Polizeisicherungsbereiches der Provinzen

3620 Friesland, Groningen und Drente in Groningen hat durch Urteil vom 2. Mai 1943 den landwirtschaftlichen Betriebsführer Barend Trip, geboren am 2. November 1917 in Gieten, als Aufwiegler zum Tode verurteilt. Er hatte es unternommen, 400 Landarbeiter In den Streik zu hetzen. Das Urteil wurde durch Erschossen vollstreckt.

3625 **Das Polizeistandgericht des SS- und Polizeisicherungsbereiches der Provinzen** Gelderland-Overijssel in Hengelo verurteilte am 2. Mai 1943 die nachstehend genannten niederländischen Staatsangehörigen:

- 3630 1. den Studenten Antonius Lambertus Frederiks, geboren am 25. Juni 1920, aus Nijmegen;
2. den Buchdrucker Willem Andre van der Veer, geboren, am 23. April 1919, aus Nijmegen;
3. den Buchdrucker Amanuel Andre van der Veer, geboren am 26. Dezember 1921, aus Nijmegen, zum Tode.

3635 Der Student Frederiks versuchte, ein zum Streik aufhetzendes Flugblatt zu vervielfältigen und zu verbreiten. Frederiks wandte sich an die ihm bekannten Buchdrucker van der Veer, die sofort die Vervielfältigung der Streikschrift übernahmen und durchführten. Die drei Urteile wurden durch Erschiessen vollstreckt.

3640 **Ein weiteres Todesurteil wurde vom gleichen Gericht**

gegen den niederländischen Staatsangehörigen Johan van Oenen, geboren am 6. August 1905, Beruf landwirtschaftlicher Arbeiter in Kamparseedijk, verhängt. Van Oenen hatte sich anlässlich eines Überfalles auf einen Milchwagen als Rädelsführer hervorgetan, mit Anwendung von Gewalt das Abfahren der Milch verhindert und diese auf die Strasse gegossen. Das Urteil wurde durch Erschiessen vollstreckt. In zehn weiteren Fällen haben die Standgerichte Todesurteile verhängt. Diese Urteile sind bestätigt, doch ist die Vollziehung der Todesstrafen zunächst ausgesetzt worden.

3650 **1 juli 1943 Sühne für den Sprengstoffanschlag**

auf das Amsterdamer Bevolkings-Register Den Haag, 1. Juli. Der Höhere SS- und Polizeiführer gibt bekannt: Das SS- und Polizeigericht Den Haag hat nachv durchgeführter Verhandlung die nachstehend aufgeführten Personen zum Tode veturteilt, die Urteile wurden heute durch Erschiessen vollstreckt:

- 3655 1) Der Kunstmaler und Schriftsteller Willem J. C. Arondeus aus Amsterdam, geb. am 22. August 1894.
2.) Der Jude Rudolf Bloemgarten aus Amsterdam, geb. am 7. Mai 1920.
3660 3.) Der frühere Medizinstudent Karl B. R. P. Gröger aus Amsterdam, geb. am 7 Februar 1918.
4.) Der frühere Medizinstudent Coos Hartogh aus Amsterdam, geb. am 10. April 1917.
5.) Der Reichsbeamte E. Samuel A van Musschenbroek aus Amsterdam, geb. am 25. August 1916.
6.) Der Büroangestellte Guus A. C. J. Reitsma aus Oegstgeest, geb. am 26. Juli 1922.
3665 7.) Der Lagerarbeiter Henri Halberstadt aus Amsterdam, geb. am 10. Februar 1911.
8.) Der Schriftsteller Dr. Johannes Brouwer aus Utrecht, geb. am 31. Mai 1898.
9.) Der Architekt Koenraad Limperg aus Amsterdam, geb. am 19. Juli 1908.
10.) Der Schneider Sjoeyrd, Bakker aus Amsterdam, geb. am 10. Juni 1916.
3670 11.) Der Distrietbediensteter Cornelis Leendert Barentsen aus Voorburg, geb. am 1. Oktober 1892.
12.) Der Polizeiaгент Cornelis Roos aus Amsterdam, geb. am 13. September 1912

Die gleichfalls zum Tode verurteilten Cornelis Adriaan Honig, Arzt aus Hilversum, und Willem Beck, Arzt aus Utrecht, wurden zu 15 Jahren Zuchthaus begnadigt Die ledige Johanna Scholten aus Naarden wurde zu lebenslänglichem Zuchthaus verurteilt.

3675 Die Verurteilten waren neben weiteren sieben Personen, an dem Sprengstoffanschlag an das Amsterdamer Bevolkingsregister am Abend des 27. März 1943 beteiligt. Die Täter und Teilnehmer hatten sich am 18. Juni 1943 und 26. Juni 1943 in Amsterdam vor dem SS- und Polizeigericht Den Haag zu verantworten. Die Gerichtsverhandlung ergab, dass 3680 die Täter, von denen sechs bei der Ausführung des Anschlages sich in die Uniform von niederländischen Polizeibeamten verkleidet hatten, durch einen der Täter, einen Volljuden, in Verbindung mit der Leitung der illegalen kommunistischen Partei in den Niederlanden gekommen waren. Der Führer der Terrorbande stand zudem in enger

3685 Verbindung mit Künstler- und Studentenkreisen, zu denen mehrere der Täter gehörten. Die Verbindung niederländischer Studenten und akademisch gebildeter Niederländer mit den illegalen Kommunisten zur Vorbereitung und Durchführung des Anschlages vom 27. März 1943 ist damit einwändefrei erwiesen. Fünf weitere Täter waren Halbjuden oder jüdische Mischlinge, zwei Haupttäter waren homosexuell veranlagt.

3690 Der an dem Anschlag führend beteiligte Volljude wurde noch überführt, am 2. Februar 1943 den Revolveranschlag auf den Procureur-Generaal in Amsterdam versucht und dabei den Sohn des Procureur-Generaals, Rechtsanwalt Feitsma, durch einen Schuss schwer verletzt zu haben. Der Jude gestand ferner, nach dem 2. Februar 1943 in Garderen einen Marechausseebeamten, der ihn kontrollieren wollte, mit sechs Pistolenschüssen tödlich verletzt zu haben. Derselbe Jude hatte am 15. März 1943 mit zwei weiteren Angehörigen dieses Täterkreises, die beide Halbjuden sind den Sprengstoffanschlag auf die Bahnstrecke Amsterdam-Haarlem ausgeführt. Es ergab sich in der

3695 Gerichtsverhandlung, dass dieser schlag ebenso wie die zur gleichen Zeit ausgeführten Anschläge auf die Eisenbahnanlagen bei Sloterdijk (Gemeinde Amsterdam), Diemen, Bussum, Hilversum, Baarn und Nieuwersluis auf Weisung der illegalen Kommunistischen

3700 Partei in den Niederlanden ausgeführt wurde. Schließlich hatte der Jude zusammen mit drei weiteren Angehörigen dieses Täterkreises, - sämtlich Halbjuden, eine Hetzschrift herausgegeben und verbreitet. In dieser Hetzschrift wurde zu Sabotageunternehmen aufgefordert und wurden genaue Anweisungen zur Herstellung von Sprengkörpern erteilt. Auf Grund der Ordnungsschutzverordnung des Reichskommissars für die besetzten

3705 niederländischen Gebiete vom 9. Januar 1943 wurden deshalb 14 Angeklagte zum Tode, eine angeklagte Frau, zu lebenslänglichem Zuchthaus, und weitere sechs Angeklagte zu längeren Freiheitsstrafen verurteilt, während ein Angeklagter, mangels ausreichenden Beweises freigesprochen wurde. Ein Angeklagter wurde deshalb zum Tode verurteilt, weil er zwei an dem Anschlag auf das Bevolkingsregister beteiligte Täter, darunter

3710 den Rädelsführer, in dem Nacht zum 28. März 1943, nachdem diese ihm von Mitteilung gemacht hatten, beherbergt und ihnen auch sonst Vorschub geleistet hat, weil er überdies die ihm bekannten Teilnehmer an dem Anschlag auf das Bevolkingsregister, nicht der zuständigen Polizeibehörde angezeigt hat. Gegen einen der auf die Todesstrafe erkannt worden, weil, er als Polizeibeamter an dem Anschlag auf das

3715 Bevolkingsregister beteiligten Personen nach der Tat die den Anschlag betreffenden Polizeiberichte zugeleitet hatte, weil er ferner von dem versuchten Mord auf Rechtsanwalt Feitsma sowie dem jüdischen Täter Kenntnis erlangt und keine Anzeige bei der Polizei erstattet hat. Ein zum Tode verurteilter hat eine Pistole im Besitz

3720 gehabt und si einem der an dem Anschlag auf das Bevolkingsregister beteiligten Täter überlassen.

2 oktober 1943 **Sühne für Mord und Überfall**

Den Haag, 1. Oktober.

3725 Wie der Höhere SS- und Polizeiführer Nordwest mitteilt, hat das Polizeistandgericht Amsterdam am 30. September 1943 die folgenden Niederländer zum Tode verurteilt:

1. Den jüdischen Medizinstudenten Leo Frijda aus Amsterdam, geb. 1. 8. 1923 in Amsterdam;
2. den Biologiestudenten (Halbjuden) Hans Katan aus Amsterdam, geb. am 9. 8. 1919 in Hilversum;
- 3730 3. den Studenten Sape Kuiper aus Delft geb. am 5. 2. 1924 in Arnheim;
4. den Physiklehrer Johannes van Mierlo aus Nw. Amstel, geb. am 21. 10. 1907 in Den Helder;
5. den Gymnastiklehrer Henri H. Geul aus Amsterdam, geb. am 12. 5. 1916 in Blora auf Java;
- 3735 6. den Studenten Johannes Kalshoven aus Amsterdam, geb. 31. 12. 1922 in Amsterdam;
7. den Maschinistenschüler Louis Boissevain aus Bussum, geb. am 27. 6. 1922 in Arnheim;
8. den Studenten Antoon Pleyte aus Delft geb. am 8. 6. 1917 in Amsterdam;
9. den Büroangestellten Gideon Boissevain aus Amsterdam, geb. am 6. 6. 1921 in
- 3740 Schiedam;
10. den Mechaniker Jan Karel Boissevain aus Amsterdam, geb. am 24. 5. 1920 in Schiedam;
11. den Schriftsteller Walter Brandligt aus Epse/ Gelderland, geb. am 14. 5. 1901 in Kampen;
- 3745 12. den Journalisten Maarten van Gilse aus Amsterdam, geb. am 12. 6. 1916 in München;
13. den Pikeur Dionysius Remiens aus Amsterdam, geb. am 6. 9. 1919 in Schoorl;
14. den Radiotechniker Antoine Th. Broeckman aus Blaricum, geb. am 18 7. 1911 in Laren;
15. den Berufslosen Petrus Pooters aus Amsterdam, geb. am 28. 8. 1911 in Amsterdam;

- 3750 16. den Medizinstudenten Olaf Th. Thomsen aus Amsterdam, geb am 17 12. 1919 In Banstang (Nied.-Indien);
17. den Büroangestellten Anton J. Th. Koreman aus Amsterdam geb 15 12. 1915 in Semarang auf Java;
18. den Monteur Victor van Swieten aus Eemnes, geb. am 11. 11. 1906 in Rijswijk;
- 3755 19. den Medizinstudenten Johann Roemer aus Amsterdam, geb. am 24. 2. 1921 in Amsterdam.
Die Todesurteile sind nach Prüfung der Gnadenfrage in den frühen Morgenstunden des 1. Oktober 1943 vollstreckt worden. Damit haben die Morde an Generalleutnant Seyffardt Kommandeur der Freiwilligenlegion "Niederlande", an Minister Posthuma und anderen führenden Persönlichkeiten der Niederlande, eine Anzahl von Eisenbahnanschlägen und eine Reihe von Raubüberfällen ihre Sühne gefunden. Ein eingehender Bericht über die Verhandlung des Polizeistandgerichtes Amsterdam vom 30. September 1943 folgt.
(Für einen Teil der Auflage wiederholt)
- 3760
- 3765 3 oktober 1943 Mörder und Terroristen
24 oktober 1943 Sieben Todesurteile vollstreckt Schwerste Strafe für Terrorakte und Sabotageverbrechen
- 3770 14 januari 1944 BEKANNTMACHUNG
13 januari 1944 Todesurteil für Mord und Sabotage Sühne für die Verbrechen einer Terrorbande
- 3775 14 januari 1944 Die Todesurteile vollstreckt Gefährliche Mörder und Terroristen beseitigt
14 januari 1944 BEKANNTMACHUNG
- 3780 21 februari 1944 Bekanntmachung
24 februari 1944 Todesurteile vollstreckt Bekanntmachung des Höheren SS- und Polizeiführers Nordwest
- 3785 29 februari 1944 20 Saboteure zum Tode verurteilt Bekanntmachung des Höheren SS- und Polizeiführers Nordwest
14 april 1944 Saboteure zum Tode verurteilt Terroristen überfielen Lebensmittelämter
- 3790 15 mei 1944 Saboteure zum Tode verurteilt Terroristen überfielen Lebensmittelämter
16 mei 1944 Todesurteil für Terrorgruppe Amtliche Bekanntmachung
- 3795 17 mei 1944 Mordversuch gesühnt
26 mei 1944 Todesurteile vollstreckt Drei amtliche Bekanntmachungen
7 juni 1944 22 Todesurteile vollstreckt Amtliche Bekanntmachungen
- 3800 **12 juni 1944 Vier Niederländer zum Tode verurteilt**
DZ Den Haag, 12. Juni.
Wie der Höhere und Polizeiführer "Nordwest" bekanntgibt, hat das Polizeistandgericht in Amsterdam die folgenden Niederländer zum Tode verurteilt:
- 3805 1. den Bildhauer Gerrit v. d. Veen aus Amsterdam, geb. 26. November 1902;
2. den Lehrer Paul Guermonprez, geb. 28. Dezember 1908, ohne festen Wohnsitz;
3. den Bildhauer Johan Limpers aus Amsterdam, geb. 2. August 1915;
4. den Tänzer Karel Pekelharing, geb. 6. April 1909, ohne festen Wohnsitz.
Die Verurteilten haben der Leitung einer Widerstandsorganisation angehört, die im Jahre 1942 geschaffen und über einen grossen Teil der Niederlande ausgebreitet worden ist. Die Verurteilten v. d. Veen und Limpers haben eine für illegal lebende Künstler bestimmte Hetzzeitung herausgegeben. V. d. Veen hat seit dem Jahre 1942 ein Büro zur Anfertigung von Personenbeweisen für untergetauchte Personen unterhalten. Limpers hat seit Anfang des Jahres 1943 zusammen mit dem verurteilten Pekelharing eine Gruppe
- 3815 von jungen Männern an sich gezogen, denen die Ausführung von Überfällen auf

Distributieämter und auf niederländische Polizeibeamte aufgegeben worden ist. Die Gruppe ist für ihre Terrorakte jeweils von Limpers mit Waffen und Munition ausgerüstet worden.

3820 Der Verurteilte v. d. Veen ist Teilnehmer an dem bewaffneten Überfall auf das Amsterdamer Bevölkerungsregister im März 1943. Er hat an dem bewaffneten Überfall auf die Allgemeine Landesdruckerei, Den Haag, am 29. April 1944 teilgenommen, wobei Personenbeweisformulare geraubt worden sind. Guermontprez und Limpers sind an dem Sprengstoffanschlag auf die Electro Zuur- en Waterstoffabriek in Amsterdam-Noord am 31. März 1944 sowie an den missglückten, bewaffneten Überfällen auf das 3825 Distributieamt Amsterdam, Borgerstraat, am 12. Januar und 12. März 1944 beteiligt. Der Verurteilte Limpers, der noch zu weiteren Überfällen auf Distributieämter angestiftet hat, hat darüber hinaus die Pläne für die von der Widerstandsorganisation beschlossenen Morde an im öffentlichen Leben stehenden Personen ausgearbeitet und die Ausführung der Mordanschläge ermöglicht, indem er den Tätern die nötigen Schusswaffen 3830 zur Verfügung gestellt hat. Der Verurteilte Pekelharing hat mit der von Limpers gegebenen Waffe den Mord ausgeübt. Limpers hat an den verurteilten Pekelharing eine Liste mit mindestens sechs Namen von Personen weitergegeben, die ermordet werden sollten. Die verurteilten v. d. Veen, Limpers und Pekelharing haben ausserdem eine grössere Reihe von bewaffneten Überfällen auf niederländische Gefängnisse versucht, 3835 um von der deutschen Sicherheitspolizei festgenommene Terroristen zu befreien. Die Todesurteile, die gemäss den Bestimmungen der Ordnungsschutzverordnung wegen Teilnahme an einer geheimen Verbindung, fortgesetzte Sabotage und unbefugten Besitzes von Schusswaffen und Munition erlassen worden sind, sind nach Prüfung der Gnadenfrage vollstreckt worden.

3840 15 juni 1944 Todesurteile vollstreckt Amtliche Bekanntmachungen

3845 9 augustus 1944 Geistige Urheber zahlreicher Verbrechen 24 Todesurteile in Herzogenbusch

5 december 1944 Een verpleegster uit Hoog-Laren heeft aan de moffen medegedeeld, dat daar 300 onderduikers verborgen waren. Deze zijn door de moffen opgehaald. Beidt Uw tijd.

3850 4 maart 1947 **DOODSTRAF GEËIST TEGEN ANNA VAN DIJK.**

Sluwe verraadster van talloze Joden. Amsterdam, 24 Febr. — Een instemmend, heftig handgeklap, even heftig door den president afgehamerd, klonk hedenmiddag van de publieke tribune van het Biezonder Gerechtshof af toen de advocaat-fiscaal, mr. M. H. Gelinck, de doodstraf eiste tegen 3855 de 41-jarige Jodenverraadster — zelf jodin — Anna van Dijk te Amsterdam. Deze tengere vrouw, die een dameshoedenwinkel op de Nieuwendijk had, moest deze zaak uit, omdat ze Jodin was. Haar werd schuld verweten aan de ondergang van vele honderden Amsterdamse Joden. Zelfs gearresteerd vanwege haar Joodse afkomst, werd ze na vijf dagen weer vrijgelaten op voorwaarde, dat ze de S.D. zou helpen bij het 3860 opsporen van rasgenoten. Haar onmiddellijke opdrachtgever was Peter Schaap, rechercheur van Politie van de afdeling Joodse zaken. Tijdens het verhoor klampte Anna van Dijk zich voortdurend Vast aan het enige motief voor haar eindeloze verraadreeks: "Ik werd door angst voor Schaap gedreven". Indien zij geen Joden zou 3865 aanbrenge, zou zij haar eigen leven in gevaar brengen. Eén keer kwam tijdens de zitting over haar lippen: "Ik heb er nu diep berouw over", waarop een hoongelach van de tribune opsteeg. Vóór de doodstrafeis van den aanklager nogmaals gevraagd naar de reden, die haar tot deze misdaden had gedreven, antwoordde Anna, die welbespraakt was en een normale indruk maakte, dat zij volslagen krankzinnig is geweest. De advocaat-fiscaal kon zich een vlaag van waanzin indenken, maar het verraad van honderden in 3870 een tijdsverloop van anderhalf jaar? Verdachte bepaalde haar aantal verraadgevallen op een 60, doch Schaap, een Jodenjager, die zelf boter op het hoofd heeft, schatte het aantal "afgeleverde" Joden op 100. De brigadier van politie Kaper, eveneens van het Jodenbureau sprak van enige honderden, tussen de 5 a 600. Maar volgens de getuige Th. Polak-Huber zouden door Anna van Dijk ongeveer 900 Joden zijn aangebracht bij de 3875 S. D. Dat net er honderden geweest moeten zijn reconstrueerde mr. Gelinck uit de aangiftegevallen van soms tientallen per dag en uit de getuigenverklaringen ter zifting. Het moest Anna bekend zijn, dat alle Joden de weg opgingen naar de Duitse vernietigingsovens, immers de slachtoffers wisten het zelf ook.

3880 **Sluw te werk gegaan.**

3885 In haar verraadmethodes ging verdachte geraffineerd te werk. Zij gaf zich uit als illegaal werkster, schermde met persoonsbewijzen en deed dik over het "goed gaan" van de oorlog voor de geallieerden. Zo palmde zij de Joden, die zij opzocht en die bij haar kwamen voor een veilig heenkomen, in. Zij liet hen bij haar thuiskomen in de Jekerstraat 46 voor nadere bespreking of voor voorlopig onderdak. Thuis of op een afgesproken plaats op straat liet zij de arme mensen dan weghalen door de S. D. Deze transporteerde de Joden vervolgens naar het verzamelpunt, de beruchte Hollandse Schouwburg. Daar kwamen de ongelukkigen, van wie er later een aantal de dans kon ontspringen, te weten, dat ze allen verraden en opgepakt waren op hetzelfde adres.

"Statenisch .. ..jachtinstinct".

3895 Deze vrouw heeft, aldus de openbare aanklager, een satanisch jachtinstinct op Joden ontwikkeld. Uit de verte stond zij vaak toe te zien hoe de arrestaties verliepen. Ofschoon zij een vast salaris genoot bij de S. D. was geld, volgens den adv.-fisc, niet de drijfveer.

3900 Spreker verwierp ook de angstpsychose van verdachte, waarvan niets was gebleken. Verdachte heeft op een afschuwelijke wijze voor de S.D. gewerkt. Voor de vergelding van de ellende, die Anna van Dijk heeft teweeggebracht en tot straf haar vele misdaden vroeg mr. Gelinck de hoogste straf.

3905 Anna van Dijk vertrok geen spier van haar tanig gelaat, toen zij de zwaarste straf hoorde eisen. Haar raadsman achtte een onderzoek naar de geestvermogens van zijn cliënte noodzakelijk. Hier past eerder een taak voor een medicus dan voor een advocaat, aldus spreker.

Mies de Regt een passieve medewerkster van verdachte Anna van Dijk, hoorde 8 jaar gevangenisstraf tegen zich eisen. Volkskrant.

14 april 1947 Drie jaar voor Jodenverraadster

3910 LAREN. - Het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam deed Zaterdag uitspraak tegen de 39-jarige Amsterdamsche Mia H., die tot 1944 vele joden had geholpen, doch nadien met den S.D. in aanraking kwam en deels onder pressie zeven te Laren ondergedoken Joodsche Nederlanders verraadde. De procureur-fiscaal had vijf jaar gevangenisstraf geëischt. Het Gerechtshof veroordeelde haar thans. tot drie jaar.

15 april 1947 Het verraden werd een fascinerend spel

3920 Doodstraffen geëischt tegen de grootste Ned. Jodenjagers Een benauwende sfeer van weerzinwekkend verraad, van een niet-normale vriendschap tussen twee Joodsche vrouwen, die in niets ontziende haat veranderde, van leugen en bedrog, van menschonteerende intriges en van grenzeloze hardheid hing gisteren in de rechtszaal van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam, toen vier van de ergste Nederlandsche jodenjagers met den Duitschen "verbindingsman" Otto Kempin, elkaar over en weer van de gezamenlijk uitgevoerde jacht op joodsche burgers de schuld in de schoenen trachtten te schuiven. Daarnaast kon niemand zich onttrekken aan de beklemmende gedachte, dat de dood reeds in de zaal rondwaarde, niet alleen bij de opsomming van talrijke namen van joodsche Nederlanders, die door het geraffineerde verraad in Duitse concentratiekampen een afschuwelijken dood hebben gevonden, maar ook omdat thans langzaam maar onafwendbaar de raderen van het recht de schuldigen beginnen te treffen. Daar was allereerst de 41-jarige Anna van Dijk, die reeds tot den dood is veroordeeld en, die vandaag als kroongetuige haar vroegere vriendin, de 3930 28-jarige Branca Simons, en haar man, den 45-jarigen W. J. H. Houthuys, met zooveel overtuiging en beslistheid van verraad beschuldigde, dat de advocaat-fiscaal, Mr. M. H. Gelinck, tegen beiden de doodstraf eischte. Dan was daar voorts de reeds zo dikwijls als getuige gehoorde figuur van den S.D.-rechercheur, Pieter Schaap, die met cynische onverschilligheid en vertrouwenwekkende openhartigheid alle inlichtingen, welke hij zien maar kon herinneren, over deze drie mensen, die hem gedurende de bezetting talloze joden in handen speelden, verstrekke, maar die zelf nog geruimen tijd op zijn veroordeeling zal moeten wachten. En tenslotte verscheen nog de Duitse chef van deze lieden, O. A. Kempin, die tijdens den oorlog zooveel zaken heeft 3940 behandeld, dat hij meestentijds niets anders op de hem gestelde vragen kon antwoorden, dan: "Mögiich, maar ik kan het me niet meer precies herinneren". Zoowel getuige Ans van Dijk als verdachte Branca Simons zijn van joodsche afkomst. De eerste was gescheiden, de tweede gemengd gehuwd met een 17 jaar ouderen man, den slecht bekend staanden chauffeur Houthuys. Beide vrouwen werden door het noodlot getroffen: 3945 Zij vielen in handen van Schaap en kochten hun vrijheid door medeburgers het lot te laten ondergaan, waarvoor ze zelf zoo bang waren.

Vrijheid of verraad

3950 "Aan alle Joodsche arrestanten," zoo verklaarde Schaap, "moesten wij vragen of zij in
 3955 ruil voor hun vrijheid ondergedoken joden aan ons wilden verraden. Dikwijls hadden
 wij daarmee succes. Wilden zij met ons meewerken, dan werd geen aantal te verraden
 joden overeengekomen. Stribbelden ze tegen, dan noemden wij bijv. een aantal van
 vijf, waarmede we genoeg namen". Branca Simons en Ans van Dijk wilden meewerken.
 Zij werden bijna gelijktijdig in den zomer van 1943 gearresteerd en werden beiden als
 3960 z.g. V-vrouwen van Schaap in het S.D.-register als erkende verraders te boek gesteld.
 Branca Simons woonde in de Kerkstraat 225, boven haar woonde Schaap. Onder talrijke
 hoopgevende voorwendfels lokten de beide V-vrouwen de ongelukkige joden naar deze
 woning, waar ze stevast onmiddellijk werden gearresteerd. Maar daarbij bleef het
 niet. Alle adressen, waar zich joden ophielden en die den vrouwen ter oore kwamen,
 3965 werden zonder mankeeren aan Schaap doorgegeven. Ook buiten Amsterdam opereerden ze.
 Twee van deze gevallen werden gisteren behandeld: in Schiedam, waar verdachte zich
 een weeklang als z.g. onderduiker in een huis ophield met andere joden, die allen
 werden gearresteerd en in Zeist, waar haar echtgenoot in samenwerking met de twee
 vrouwen er in slaagde als "illegaal werker" zooveel vertrouwen te krijgen, dat op 18
 3970 Augustus 1944 niet minder dan 35 joden konden worden gearresteerd, waarvan er 32
 gedeeltelijk door vergassing, gedeeltelijk door uithongering in Duitschland zijn
 omgekomen. Tegen dien tijd waren de twee vrouwen en verdachte Houthuys onder een
 zekere bekoring van het verraad gekomen. Zooals zij thans elkaar van het doorgeven
 der adressen aan Schaap beschuldigen, zoo wedijverden zij in dien tijd met elkaar in
 3975 lugubere listigheid. Verraden was een fascineerend spel geworden, waarvan zij elkaar
 de eer betwistten. Het moeilijkste was het vertrouwen te winnen bij de a.s.
 slachtoffers. Daartoe schonken zij met kwistige hand levensmiddelenkaarten, die
 Schaap hun in bundeltjes verstrekke. Bij een volgende periode werd dan gezegd: "Ik
 heb er nog heel wat over, maar die zijn niet voor gewone onderduikers, maar
 3980 uitsluitend voor joodsche. Geef me wat adressen, dan ga ik ze wegbrengen". Eén
 onderdeel van het verraad liet Houthuys aan zijn vrouw en Ans van Dijk over: dat was
 het mededeelen der adressen aan Schaap of Kempin, omdat hij nu eenmaal niet als
 officieel V-man bij den S.D. stond ingeschreven. De beide V-vrouwen ontvingen n.l.
 een meestentijds varieerend percentage van den in beslag genomen buit. Kempin schatte
 3985 het bedrag, dat hij aan de vrouwen in totaal had uitgekeerd tusschen de f 15.000 en f
 20.000. Dit is over een periode van ruim 15 maanden. Branca Simons erkende bijna alle
 haar ten laste gelegde feiten, al sprak zij dikwijls onderdeden daarvan, zooals die
 door haar vroegere vriendin verteld werden, met klem tegen. Houthuys daarentegen
 hield zich zoo lang van den domme, dat de president, Mr. F. W. van Schaeck Mathon,
 3990 hem tenslotte vroeg of hij niet inzag hoe belachelijk en gevaarlijk dergelijke
 doorzichtige leugens waren. "Het is afschuwelijk," zoo zeide Mr. Gelinck in zijn twee
 requisitoirs, "te zien hoe deze lieden met groote brutaliteit en totale
 onverschilligheid voor het lot van andere joden, op de meest schandelijke manier
 3995 misbruik hebben gemaakt van het vertrouwen, dat medemenschen, die in voortdurende
 angst voor deportatie leefden, in hen hebben gesteld. Ik kan me begrijpen, dat een
 arrestant, die in doodsangst is, iemand verradt, maar dat verraden willens en wetens
 15 maanden voortzetten, is een mensch. onteerende lafhartigheid". Houthuys had, naar
 de meening van Mr. Gelinck, als zwarte handelaar in de joden een winstgevend
 handelsobject gezien. Tegen Branca Simons en haar man eischte hij de doodstraf. Voor
 beide zaken bepaalde de president de uitspraak op 28 April a.s.

14 mei 1947 Ontlastende verklaringen over een veearts

NAARDEN. — Vanmorgen werd voor het Goois Tribunaal, dat onder presidium stond van Mr.
 O. P. Nijbakker, de behandeling beëindigd van een zaak, welke reeds langen tijd
 4000 slepend is, n.l. die van de veearts H. ter B. te Naarden. In deze laatste fase werd
 volstaan met het voorlezen van de verklaringen van enige getuigen, die nog door het
 Tribunaal waren gehoord, welke verklaringen in hoge mate ontlastend voor de
 beschuldigde waren. Er was een verklaring van burgemeester J. E. Boddens Hosang,
 waarin deze mededeelde, dat Ter B. geen activiteit als N. S. B.-er heeft getoond. Hij
 4005 had het de betrokkene wel ernstig kwalijk genomen, dat hij, als bekende
 persoonlijkheid in Naarden en oud-reserve-officier tot de N. S. B. was toegetreden.
 De getuige wist er niets van, dat Ter B. boerenleider zou zijn geweest. Er was voorts
 een verklaring van J. Krijnen, waarin deze mededeelde, dat Ter B. dikwijls als
 veearts op bezoek kwam in een villa te Blaricum, waar o.a. de K. P. vergaderde en
 4010 onderduikers zich vestigden. De heer Ter B. wist daar alles van en waarschuwde
 steeds, wanneer er een razzia op til was, bracht ook voedsel en andere hulp. Ook
 heeft de heer Ter B. eens een gewonde Engelse vlieger voor onderdak bij deze villa in

4015 veiligheid gebracht. Het heeft deze getuige dan ook hogelijk verbaasd, dat Ter B. gearresteerd is geweest. Het Tribunaal bepaalde, nadat de heer Ter B. had medegedeeld, niets meer te willen opmerken. de uitspraak op heden over 14 dagen.

19 augustus 1947 **Vijftien jaar geëist**

4020 NAARDEN. – Gisteren heeft het Biezonder Gerechtshof te Amsterdam, zoals wij gisteren reeds berichten, de zaak behandeld tegen de 47-jarige Maria H. Kl. uit Naarden, die ervan beschuldigd wordt in Augustus, September en October 1944 een aantal personen bij E. Rühl van de S.D. te hebben verraden, hetgeen de dood tengevolge heeft gehad van 26 illegale werkers, terwijl 71 anderen werden gearresteerd. Een andere zaak, die met de eerste werd gevoegd, was die tegen J. M., van wie het bewijs van medewerking aan het verraad minder vaststond. De eis tegen mevr. Kl. luidde 15 jaar 4025 gevangenisstraf; tegen J. M. vijf jaren, en ontzetting uit de bekende rechten. Uitspraak Donderdag 28 Augustus 's morgens half tien.

2 september 1947 **Hilversumse V-vrouw opereerde te Baarn**

4030 Op 12 September voor het Biezonder Gerechtshof te Amsterdam BAARN – Op 12 September a.s. zal voor het Biezonder Gerechtshof te Amsterdam terecht staan, Rosalie Roosendaal, uit Hilversum, die van Augustus 1943 tot Januari 1944 te Baarn als zogenaamde V-vrouw werkzaam was om Joden op te sporen en aan de S.D. in handen te spelen. Zij werkte onder leiding van de beruchte Ans van Dijk te Amsterdam. Haar wordt ten laste gelegd, dat zij de namen en adressen van de haar van vroeger 4035 bekende personen aan Ans van Dijk heeft verstrekt en genoemde personen heeft bewogen hun intrek te nemen in de woning van Ans van Dijk. Te Baarn heeft zij aan de opperluitenant van politie medegedeeld, dat een Joodse man en een Joodsè vrouw door haar zo juist waren gezien en door Ans van Dijk en Branca, Simons, eveneens een beruchte V-vrouw, werd gevolgd, waarna beide joden werden gearresteerd. 4040

13 september 1947 **Hilversums meisje werd door S.D. geëxploiteerd**

4045 Doch werd later moedig illegaal werkster Vier jaar geëist HILVERSUM – Vier jaar gevangenisstraf met ontzetting uit de rechten voor tien jaar eiste mr. M. H. Gelinck, advocaat-fiscaal bij het Biezonder Gerechtshof te Amsterdam, gisteren na een langdurige zitting laat in de middag tegen het thans 23-jarig joodse meisje Rosalie R. uit Hilversum, die enkele weken na haar negentiende verjaardag het slachtoffer werd van de verraadster Ans van Dijk. Éénmaal in handen van de S.D., leende zij er zich gedurende vier en een halve maand toe als S.D.-spionne onder de 4050 schuilnaam Yvonne van Doom opgejaagde Joodse Nederlanders in de val te lokken. Vijftien jaar was Rosalie toen de Duitsers ons land binnentrokken. Haar ouders waren gescheiden. Zij woonde met haar zwakke moeder in Hilversum, haar vader in Amsterdam. Op 16-jarige leeftijd begon de martelende vlucht voor de Duitsers, toen deze maatregelen afkondigden, waarbij het aan Joden verboden was buiten Amsterdam te 4055 wonen. In de herfst van 1941 leerde zij een jongeman kennen, een zekere Sonneveld uit Hilversum, die – zelf half-jood – zich het lot van het meisje aantrok en het uiterste deed om haar en haar moeder te helpen en haar tenslotte liet onderduiken bij zijn tante Bets in de Pieter Aertsstraat te Amsterdam. Boven tante Bets woonde mevrouw Brands, een overigens boven verdenking staande kennis van de S.D.-spionne Ans van Dijk. Deze Joodse vrouw, die reeds tot de doodstraf is veroordeeld, maar wier zaak 4060 voorlopig is aangehouden door de Raad van Cassatie, was in die tijd juist enkele maanden z.g. V-vrouw bij de Sicherheitspolizei en beweerde een beter "duikadres" voor Rcisalie te weten: Nieuwe Prinsengracht 54. Hier vroeade Mies de Regt, een handlangster van Ans van Dijk. Een week lang verzorgde ceie tfctóe alvorens S.D.-agenten op 19 Aug. IP-J3 na een cp van Ans van Dijk het huis omsingelden en de 4065 jeugdige Rosalie arresteerden. De beruchte S.D-agent Mozer der Amsterdamse politie ondervroeg haar in het bureau Paulus Peperstraat, raakte onder haar bekoring en was cssüdtmfk bereid een poging in het werk te stellen om haar te bevrijden, toen zij hem hierom smeekte. Zij moest daartoe een andere verraden. Zonder aarzeling verstrekte zij hem het adres van een zekere Engels, van wie thuis gezegd wordt, dat 4070 hij zich wederrechtelijk aan haar vaders meubelen had vergrepen. Voor dit verraad werd Rosalie in vrijheid gesteld en met haar moeder, die eveneens door Ans van Dijk was verraden, uit de Joodse Schouwburg los gelaten. Op last van de Duitse S.D.-chef Kempin, werd Rosalie ondergebracht in het huis van Ans van Dijk in de Jekerstraat, bij wie nog een andere V-vrouw, Branca Simons, inwoonde. "Twee 4075 schutsengelen", zeide mr. Gelinck, "die haar in het verradersvak moesten onderrichten".

De beeldhouwer L. S. Kinsbergen was haar eerste slachtoffer. De man had drie Joodse meisjes in huis Rosalie kende hem slechts vaag. Met Ans van Dijk bezocht zij hem en

4080 gaf voor de ondergedokenen te kunnen helpen. De drie meisjes doken onder in de Jekerstraat en werden prompt gearresteerd. Slechts een van hen heeft er het leven afgebracht. Na hen liepen nog een aantal joden in de opgezette vallen, waarvan er ter terechtzitting vandaag uitvoerig een viertal werd besproken en door verdachte erkend. De S.D. betaalde het drietal voor dit verraad, een in hoogte nog al eens schommelend salaris, waarvan zij goed konden rondkomen. Intussen onderhield Rosalie een nauwe
4085 relatie met de 47-jarige Mozer, die van zijn kant – zoals hij gisteren als getuige verklaarde – vele malen arrestaties van Joden op haar naam schreef, ook wanneer zij daaraan part noch deel had, opdat de S.D.-chefs over haar optreden als V-vrouw tevreden zouden zijn. Ans van Dijk legde een voor verdachte zeer bezwarende verklaring af. Over en weer beschuldigden beide V-vrouwen elkaar. "Het is hier geen
4090 philanthropische instelling", zou volgens verdachte Ans van Dijk'tot haar hebben gezegd, nadat deze enkele weken bij haar in huis was geweest, "Nu moet je zelf eens iets doen". Pieter Schaap, de Amsterdamse agent die onder de Nederlanders de hoogste functie bij de S.D. bekleedde, somde de geschiedenis als volgt op: "Ze heeft er in f toegestemd om Joden te verraden. Had ze het niet gedaan, dan wa» ze met haar moeder op transport gesteld". Hij deelde voorts mede, dat verdaente zich enkele maanden na haar indiensttreding tot hem had gewend met het verzoek ontheven te worden van de voorwaarde bij Ans van Dijk. te moeten inwonen.

4095 Pres: "Waarom wilde ze niet langer bij Ans van Dijk inwonen?".
Schaap: "Omdat ze de morele toestand in dat huis niet kon verdragen".
4100 Pres.: "Is dat zo verdachte?"
Verdachte: "Zeker, dat was een der redenen. De andere, die ik niet aan Schaap kon vertellen, was, dat ik door een poging aan te wenden onder te duiken mij wilde onttrekken aan het verraden van Joden".
Schaap was tenslotte van mening, dat de verdachte als V-vrouw niet in de schaduw kon
4105 staan van Ans van Dijk of Branca Simons.
Illegaal werk

Tegen het einde van 1943 verhuisde zij naar Hilversum, waar ze in samenwerking met de twee anderen nog enkele Joden liet arresteren en tenslotte dook ze in Januari 1944 in Heumen (bij Nijmegen) bij een beeldhouwer en diens vrouw onder. Deze vertelden beiden
4110 hoe Rosalie zich daar had gewoord als illegaal werkster en o.a. handgranaten dwars door de Duitse linies naar bezet gebied had gebracht, nadat het Zuiden van ons land bevrijd was. Andere getuigen a decharge bevestigden dit. Mr. Gelinck zeide in zijn requisitoir, dat hij bij het opstellen der dagvaarding tegen Rosalie R. in tegenstelling tot die tegen Ans van Dijk en Branca Simons een mogelijkheid had een
4115 overzicht te geven van de gepleegde feiten, hetgeen bij de andere vrouwen wegens het grote aantal delicten niet uitvoerbaar was geweest. Maar ook deze verdachte heeft, vooral bij de arrestatie van mej. R. de Casseres, als pseudo mede-arrestant, op een allergemeenste manier toneel gespeeld. Ze is zeker niet zo onschuldig als ze zich hier voordoet en heeft met een zekere volharding en raffinement vier en een halve
4120 maand verraad gepleegd. Gezien echter de benarde omstandigheden, waarin dit jonge meisje tijdens de bezetting Is verzeild en het vele ontlastende materiaal, dat thans naar voren is gekomen, wilde hij een milde straf eisen: 4 jaar. Het Hof zal op 26 September a.s. uitspraak doen.

4125 4 oktober 1947 Na een zitting van ruim acht uur heeft Mr. M. H. Gelinck, procureur-fiscaal aan het Amsterdamse biezonder gerechtshof de doodstraf geëist tegen de 47-jarige voormalige agent van politie te Amsterdam, Sam Oly. Hij had in de bezettingstijd honderden Joodse landgenoten aan de Duitsers overgeleverd.

4130 6 november 1947 **Acht jaar tegen Hilversumse verrader geëist**
HILVERSUM – Op 1 September 1943 deed de Feldgendarmerie een inval in het Hilversumse distributiekantoor, dat toen nog In het gebouw "De Vereniging" aan de Oude Enghweg was gevestigd. Er was verraden, dat ambtenaren en leiding van deze dienst in groot
4135 formaat hulp boden aan onderduikers door duizenden distributiebonkaarten te laten verdwijnen. Een aantal ambtenaren werd gearresteerd en heeft een aantal weken In gevangenschap doorgebracht. Slechts door gebrek aan bewijs – dit verdwijnen geschiedde zeer handig! – en door biezondere omstandigheden, kwamen zij op vrije voeten. Vandaag stond de man, die van dit verraad wordt verdacht, terecht: de Hilversummer X. M. L., tegen wie acht jaar gevangenisstraf werd geëist. De arrestatie
4140 van een aantal vooraanstaande ambtenaren van de Distributiedienst verwekte destijds genoeg opschudding, dat een ieder zich dit herinneren zal. Op zeer listige wijze werden telkenmale onder leiding van de heren J. G. W. Sluyk, thans nog directeur van het Distributiekantoor, en Z. J. Sprong duidenden levensmiddelenkaarten ten gunste van de onderduikers en illegaliteit "verduisterd". Men was ondanks dit grote kwantum

4145 uiterst voorzichtig en was voldoende "gedekt" toen de overval der Feldgendarmerie –
waarvan iets was uitgelekt – kwam. Dat vrijwel alle ambtenaren na enige weken weer
vrij moesten worden gelaten, was slechts aan deze voorzorgsmaatregelen te danken.
Gebrek aan bewijs en onverwachte hulp schonk hun de vrijheid vrij spoedig terug.
Slechts de heer Sluyk werd veel langer in arrest gehouden en de gevolgen hiervan
4150 bleven niet uit: hij liep een ernstige inzinking op, waarvan hij zich slechts
langzaam heeft hersteld. De toenmalige leider van de distributiedienst, de heer. T.
van der Heeg, ontsnapte aan arrestatie, omdat hij de vijand wist te overtuigen, "dat
hij van deze zaken niets wist". Vanmorgen speelde zich voor het Biezonder Gerechtshof
de nasleep van dit drama af: L., verdacht van dit verraad en nog steeds gedetineerd,
4155 moest zich verantwoorden. Voordat de president, mr. A. G. Lubbers, overging tot het
horen der getuigen, werd de verdachte over de aanklacht ondervraagd. Wist u, dat
Nederland toen met Duitsland in oorlog was?, vroeg de president, waarop L.
antwoordde, dat hij daarover toen niet had nagedacht. "Dat doen alle verraders",
zeide de president. "Zij denken pas na, als zij hier in de beklagdenbank zitten."

4160

Verraad in Gooiland.

Allereerst kwam in behandeling een verraad van de directie van Grand Hotel Gooiland,
dat zich reeds in Juni 1940 afspeelde. Hij was door de directie ontslagen wegens
koffiediefstal, waarover hij zeer verbitterd was. De heer J. G. Buurke, directeur van
4165 het hotel, werd hierover als getuige gehoord en deze verklaarde, dat L. zich na zijn
ontslag in een brief tot de "Rijkscommissaris" had gericht met de mededeling
ontslagen te zijn, omdat hij pro-Duits en de directie Duitsvijandig was. De directie
heeft toen aan een der Duitse officieren, die in Gooiland logeerden, meegedeeld hoe
deze zaak er bij stond, wat het behoud was, want anders waren zeker arrestaties
4170 gevolgd.

Hierna kwam de meer ingewikkelde verraad-affaire bij de distributiedienst ter sprake.
Hierover werden als getuigen gehoord de heren T. van der Heeg, J. G. W. Sluyk, J.
Sprong, Th. de Bie en mej. R. W. de Bock, thans mevrouw Sluyk.

4175 Getuige Van der Heeg, destijds leider van de Dienst, vertelde, dat de Duitsers na hun
ingrijpen op zijn kantoor mededeelden, dat er duizenden kaarten naar de onderduikers
gingen en dat een meisje van kantoor die naar Den Haag overbracht. Op het bureau
teruggekeerd heeft hij direct gezegd, dat dit meisje moest verdwijnen. Aan getuige is
gebleken, dat L. de verrader was en dat deze, ook na de arrestatie, op het
distributiekantoor bleef feitelijk om hem te bewaken. De toenmalige NSB-burgemeester
4180 had hem gezegd, toen h(j) met deze over de arrestaties sprak: vraag de biezonderheden
maar aan L. en het bleek getuige, dat deze van de gehele zaak afwist. Ook de overige
getuigen-verklaringen waren belastend voor de beklagde. Deze was zeer bevriend met
de "Feldwebel" Braun van de Feldgendarmerie. Bij de inval in het Distributiekantoor
zou L. zeer opgewekt zijn geweest en met tekens de vijand hebben geholpen. De
4185 procureur-fiscaal, mr. H. G. Th. Keune, achtte het verraad bewezen. Hij beschouwde L.
als een verrader van groot formaat en eiste acht jaren gevangenisstraf met aftrek van
voorarrest, benevens ontzetting uit de bekende rechten. De verdediger, mr. F. B. van
Ravenswaay uit Utrecht, achtte het verraad van de distributie-ambtenaren geenszins
bewezen en bepleitte in deze vrijspraak. Wat het overige gedeelte der tenlastelegging
4190 betreft drong spreker aan op een clement vonnis. De uitspraak werd bepaald op 20
November.

11 november 1947 Mr. Sikkel verklaart

Zonder Joodse Raad minder Joden vergast
4195 In een onderhoud, dat een ANP-redacteur had met de procureur-fiscaal van het
Biezonder gerechtshof te Amsterdam, mr. N. J. G. Sikkel, heeft deze in verband met
arrestatie van de voorzitters van de Joodse Raad, prof. dr. D. Cohen en de heer R.
Asscher, het volgende verklaard.

4200 Door de grote omvang van het onderzoek, dat wij na de oorlog in het algemeen hadden
te voeren, scheen het ons niet juist in een zo gecompliceerde kwestie, als deze van
de Joodse Raad, in te grijpen. Dit kon eerst dan geschieden, wanneer er aan de hand
van een uitgebreid, omzichtig onderzoek gegronde bewijzen gevonden waren voor de
schuld der leidende figuren der deze Joodse zaak.

4205 Gedurende de laatste maanden hebben wij het onderzoek naar hun beleid meer intensief
ter hand genomen en het bewijsmateriaal over hun onjuiste houding heeft zich zozeer
opgestapeld, dat het in het belang van het verdere onderzoek niet verantwoord was hen
langer op vrije voeten te laten. De vraag waar het om draait is: werd door de
werkzaamheid van de Joodse Raad de deportatie van Joden bevorderd of belemmerd.
Het antwoord hierop is dat de taak van de Joodse Raad zich zo heeft uitgebreid dat
4210 men gekomen is tot een niet meer te verontschuldigen medewerking aan de vijand,

waardoor de Joodse deportatie in belangrijke mate werd vergemakkelijkt, derhalve moet worden aangenomen, dat zonder de medewerking van de Joodse Raad en ook zonder zijn voortgezette medewerking het aantal gedeporteerde Joden zeer belangrijk minder zou zijn geweest.

4215 Mr. Sikkel deelde voorts nog mede, dat het de leiding van de Joodse Raad vooral moet worden aangerekend, dat zij, ook op het tijdstip, dat deze moest weten, welk lot de Joden in Duitsland wachtte, heeft medegewerkt aan het transporteren van Joodse Nederlanders. De bundeling en registratie van Joodse personen heeft het, volgens mr. Sikkel, mogelijk gemaakt, dat de Duitsers vrij spel hadden met de deportatie. Ware 4220 deze registratie niet door de Joodse Raad uitgevoerd, dan had het grootste deel van de Joden zich over Nederland kunnen verspreiden en kunnen onderduiken om zo uit de handen van de Duitsers te blijven. Mr. Sikkel besloot met de mededeling, dat het onderzoek nog niet afgelopen is en dat het met kracht wordt voortgezet.

4225 13 november 1947 **Doodstraf geëist tegen Jodenjager**

Het Biezonder Gerechtshof te Utrecht behandelde hedenochtend de zaak tegen de Amsterdammer J. de Klink, die in het groot Joden opspoorde, arresteerde en aan de SD uitleverde. Drie en dertig Joden en een aantal Nederlander dat hun onderdak verleende kwamen door zijn drijfjachten om het leven. Hij opereerde zowel te Amsterdam als in 4230 het Gooi. Op zeer geraffineerde wijze wist hij steeds nieuwe namen van Joden te pakken te krijgen, en hij mishandelde zijn slachtoffers brutaal. De officier-fiscaal, Mr. Drabbe, eiste de doodstraf.

29 november 1947 **Vorig jaar de doodstraf, thans slechts 2½ jaar geëist**

4235 Ernstige beschuldiging tegen W. Nonhof bleek ongegrond HILVERSUM. – Vorig jaar eiste de procureur-fiscaal van het Biezonder Gerechtshof te Amsterdam, tegen de Hilversummer W. Nonhof, die zich tot het voorjaar 1944 als goed Nederlander had gedragen, doch beschuldigd werd zich nadien aan verraad te hebben schuldig gemaakt, de doodstraf. Het Hof verwees deze zaak echter terug naar de 4240 raadsheer-commissaris, mr. N. Bolkestein, voor nader onderzoek. De tenlastelegging was zeer ernstig. Na vele Joden en onderduikers te hebben geholpen, was Nonhof door de SD gearresteerd. Na zeven weken kwam hij echter weer vrij en nadien zou hij zich – naar men aannam als gevolg van door hem aan de SD gedane beloften – als een ware Jodenjager hebben ontpopt. Zo zou hij Joden te Putten, en te Hilversum – ondergedoken 4245 aan de Hilvertsweg – hebben verraden en voorts meubelen van Joden, te Apeldoorn en te Hilversum opgeslagen hebben gestolen, alsmede een partij verborgen koper in de wacht hebben gesleept.

Hedenmorgen werd deze zaak opnieuw behandeld. De raadsheer-commissaris, dr. N. Bolkestein, thans als getuige verhoord, verklaarde, dat hem thans gebleken was, dat 4250 Nonhof geen Joden had verraden. Slechts had hij – onder druk van de moeilijke omstandigheden waarin hij verkeerde – de adressen bevestigd, welke de SD reeds wist. De raadsheer-commissaris was van mening, dat zekere Witteboon te Hilversum met vrouw door de SD gearresteerd, tijdens zijn verhoor te Hilversum aanwijzingen had gegeven. De procureur-fiscaal mr. Keune verklaarde, thans een geheel andere indruk van 4255 verdachte te hebben gekregen. Rekening houdend met de moeilijke omstandigheden, waarin deze verkeerde, vroeg hij vrijspraak, wat het verraad betrof, ontslag van rechtsvervolging wegens het gebeurde aan de Hilvertsweg en een gevangenisstraf van twee en een half jaar met aftrek van voorarrest voor het weghalen van de meubels en het koper. De verdediger vroeg ook wat dit laatste punt betrof, vrijspraak. Uitspraak 4260 over veertien dagen.

6 december 1947 **Asscher en Cohen in vrijheid**

Onder drie voorwaarden

4265 Naar het ANP verneemt zijn gisteren de heer A. Asscher en professor D. Cohen uit hun hechtenis ontslagen, waarin zij vier weken en een dag hebben vertoefd. De procureur-fiscaal bij het Amsterdams biezonder gerechtshof, mr. N. J. G. Sikkel, heeft de beide heren persoonlijk van hun invrijheidstelling in kennis gesteld en hieraan de drie 4270 volgende voorwaarden verbonden: 1e. Zij mogen voorlopig niet met getuigen spreken tot het tijdstip, door de procureur-fiscaal aan te geven, dat het vooronderzoek in een dusdanig stadium is gekomen, dat het geen schade meer aan de zaak kan berokkenen; 2e. dat de beide heren niet zonder voorkennis en toestemming van de procureur-fiscaal het land mogen verlaten en 3e. dat de beide heren tot het in punt 1 genoemde tijdstip geen contact met elkaar mogen onderhouden. De heren Asscher en Cohen aanvaardden deze 4275 drie voorwaarden en beloofden mondeling zich hieraan te zullen houden. De beide verdedigers, die bij het onderhoud aanwezig waren, stelden zich garant voor de naleving door hun cliënten van de aan hen gestelde voorwaarden. Zo zich getuigen bij

4280 een van de heren vervoegen, mogen zij deze naar een van de verdedigers verwijzen. Op 6 November jl. werden de heren Asscher en Cohen, die gedurende de bezetting deel uitmaakten van de zg. Joodse Raad te Amsterdam, gearresteerd, op grond van hun activiteit in de bezettingstijd.

10 januari 1948 **Jodenverrader perste 1 1/4 miljoen af**

4285 LAREN. — Op Vrijdag 16 Januari staat voor het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam terecht N. J. Ros te Laren, die grote bedragen van ondergedoken Joden — in geld, waardepapieren, juwelen, edele metalen en edelstenen — loskreeg, onder voorwendsel hen te helpen, doch hen later in de steek liet. Per persoon eiste hij het lieve bedrag van twintig à dertig duizend gulden, en dat van ongeveer vijftig personen. Zo werd in totaal circa 1 1/4 miljoen gulden binnengesleept, waarvan hij tien procent als commissieloon kreeg. De rest vloeide in de kas van de Zentralstelle für jüdische

4290 Auswanderung. Slechts twintig van de vijftig "geholpen" Joden trokken hiervan profijt.

Voorts verried en arresteerde hij een echtpaar in Ouder-Amstel, dat Engelse vliegeniers verborg, de dames Maria J. Cator en Rachel Rodrigues Garcia, die hij te Laren aantrof in het bezit van brochures der Jehova-getuigen, de Jood S. v. B. en de Jodin E. S., na de arrestatie in scène te hebben gezet.

4295 Hij werkte veel samen met de Sicherheitspolizei en een zekere P. C. Docter.

6 februari 1948 **Tien jaar voor verraad**

4300 LAREN. — Gistermiddag stond B. I. B., alhier, terecht voor het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam, nadat de zaak tegen hem reeds werd aangehouden. Hem werd ten laste gelegd, dat hij, in 1943 in Haarlem, nadat hij door de rechercheur van politie W. als Joods onderduiker en onderdakgever aan andere Joodse onderduikers was gearresteerd, mededelingen over andere verstrekke. Hij zou hebben medegedeeld, dat zekere De B. uit Huizen levensmiddelenkaarten aan Joden verstrekke en dat de oud-burgemeester van

4305 Huizen bij deze verzorging betrokken was. Bovendien, dat iemand met een spraakgebrek, van wie hij het signalement opgaf, de onderduikers financieel verzorgde. Tenslotte zou hij de adressen van S. en "Het Witte Huis" te Laren hebben medegedeeld. Gearresteerd werden tengevolge van dit verraad De B., alias J. G. van R. en diens echtgenote, de oud-burgemeester van Huizen, het bij hem ondergedoken echtpaar B., de

4310 persoon met het spraakgebrek K. en diens zoon, alsmede een bij hen ondergedoken Jodin v. M. Er werd tien jaar tegen hem geëist. Uitspraak op 12 Februari.

27 september 1948 **Weer een W.A.-man, die van niets weet**

4315 Heeft Nijland iets met moord op A.M. de Jong uit te staan? (Van onze verslaggeefster.)

Op 15 October 1943 werd te Laren geschoten op de W.A.-man A. Nijland. Als wraak werd de schrijver A. N. de Jong in zijn woning om het leven gebracht. Vooralsnog is het de vraag, of Nijland persoonlijk deze moord heeft aangemoedigd. Deze vraag heeft hedenmorgen een vrij groot aantal belangstellenden, vooral uit het Gooi op de

4320 publieke tribune gebracht van het Amsterdams Bijzonder Gerechtshof, waar de zaak Nijland voorkwam. Nu, van Nijland, voormalig hopman van het vendel Laren-Blaricum van de W.A. was dik genoeg, hoewel het al voordat de zitting was begonnen logisch was, dat hij van alle door de W.A. in het Gooi gepleegde terreurdaden geen weet had... In Juni en Juli 1943 heeft verdachte deelgenomen aan razzia's op ondergedoken Joden;

4325 hij stond op het standpunt, dat alle Joden moesten worden uitgeroeid en nam ook kleine kinderen mee. Als de president vraagt "Bent u antisemiet?", antwoordt verdachte prompt: "Néé, Edelachtbare" (Gelach).

Er is tijdens een St. Jansprocessie met koppelriemen op het Larense publiek ingeslagen, maar Nijland, hij was een "gewoon W.A.-mannelijke", dat orde moest bewaken

4330 op vergaderingen en met blaadjes colporteren. Dit mannetje was kind aan huis bij de Feldgendarmarie en een getuige verhaalt van hem, dat bij hem alle inlichtingen binnenkwamen, waar zich onderduikers, kostbaarheden of radiotoestellen bevonden, omdat de aangevers zeker waren dat de berichten via Nijland regelrecht bij de SJD. belandden. (De zitting duurt voort).

4335

Uit: Hollandgruppe Freies Deutschland. Het artikel is slechts gedeeltelijk naar het origineel te lezen.

Zie ook Het Parool van 1 december 1962 **IMPOSANTE TRAGISCHE DOCUMENTATIE** door H. Wielek

4340 G. W. Dreiser
MAUTHAUSEN
1941

Herausgegeben von der "HOLLANDGRUPPE FREIES DEUTSCHLAND"

1 december 1944 **Auch dies ist in Namen des deutschen Volkes geschehen;**

4345 In den letzten Februartagen des Jahres 1941 fielen verschiedenemile holländische
Nationalsozialisten in das Amsterdamer Judenviertel ein und drangsalierten die
Bewohner auf alle mögliche Weise. Diese, in der Hauptsache Diamantschleifer,
Lumpenhändler und Marktkaufleute, holten sich ihre christlichen Genossen aus den
4350 benachbarten Strassen zu Hilfe und bei den jetzt entstehenden Zusammenstößen wurde
ein N.A.Mann getötet. Endlich, sagten Lages, der Gestapohauptling und Graf Bardi,
sein Judendezernent und liessen das Viertel umstellen. Die Brücken wurden hochgezogen
und in dem Gewirr der Gassen und Grachten begann eine wilde, schreckliche
Menschenjagd. Durch die Strassen, über die Dächer, gehetzt wie die Hasen im Kessel
liefen die jüdischen Männer. Am Ende hatte man 400 gefangen, stopfte sie in Lastwagen
4355 und fuhr sie mit unbekanntem Ziel davon. Atemlos und in dumpfen Bewusstsein, dass
hier Grauenhaftes geschehe, sah das Volk von Amsterdam dem wüsten Treiben zu; wie
aber am nächsten Tag Plakate verkündeten, dass man eine Anzahl von Juden als
Reppresalie für provozierendes Verhalten in ein deutsches Konzentrationslager
überfuhr habe, legten die Arbeiter und Angestellten, die Trambahnschaffner und
4360 kleinen Ladenbesitzer die Arbeit nieder und hielten diesen Generalstreik, der ein
Schrei des Protestes im Namen von Freiheit und Menschenwürde war, zwei Tage gegen die
blutigsten Drohungen durch. Die Vierhundert Verschleppten jedoch wurden nach
Buchenwalde gebracht, von wo im Lauf der nächsten drei Monate sechzig
Todesnachrichten eintrafen. Im Mai horten diese auf, zu gleicher Zeit kamen auch
4365 keine Briefe von den Gefangenen mehr - sie waren verschollen, so gründlich, als habe
der Erdboden sie verschluckt.

In Amsterdam liess man inzwischen die Juden in Ruhe, bis sich Anfang Juni ein neuer
Vorwand bot um zuzuschlagen. Eines Nachts eignete sich in einer, von den Deutschen
beschlagnahmten Villa eine Explosion. Ein Zimmer wurde zerstört, das Haus beschädigt
4370 und drei oder vier Soldaten kamen verwundet ins Lazarett. Die später von der Gestapo
ausgegebene Version lautete auf eine Zeitbombe, aber die Stimmen verstummten nicht,
welche meinten, zwei betrunkene Soldaten hätten sich gegenseitig mit Handgranaten
beworfen. Genaues liess sich niemals erfahren, doch es kam ja gar nicht auf Tatsachen
an. Man nahm sich nicht einmal die Ruhe zu behaupten, dass Juden die Attentäter
4375 gewesen wären, es genügte jüdische Emigranten als die geistigen Urheber zu
bezeichnen. Auch wählte man später statt des gefürchteten und gehassten Wortes
"Konzentrationslager" das harmlos scheinende "Arbeitslager" im offiziellen Bericht
[Correcties vanaf hier onbetrouwbaar]

Vor m.m zur Aktie» sondern denn einen aweiVefc Streik konnte man nicht gebrauchen. So
4380 schien es das Klügste, Jungens zu ergreifen, die ohne Familie, ohne Kameraden, fremd
im Lande waren. ??ch umsonst hatte man erst vor kurzem diese Schulstiftung in
Wieringen aufgehoben wo junge deutsche Juden die Landwirtschaft erlernten. Nur
schade, dass man kein Verzeichnis ihrer ernster d??er Adressen hatte, denn sie waren
damals in aller Eile und ohne viel Formalitäten bei jüdischen Familien, meist solchen
4385 mit gleichalten Söhnen und Töchtern, untergebracht worden. Doch was Bardi nicht
hatte, das verschaffte er sich und man darf glauben, das Spielen machte ihm doppelten
Spass. Er begab sich zum Vorsitzenden des jüdischen Rates und erzählte den Mann der
unschuldsvoll wie ein Engel über soviel Entgegenkamen staunte. Wahrscheinlich würde
das heim in Wieringen wieder eröffnet werden, um die Schüler aber gegebenenfalls
4390 schnell zusammenrufen zu können, sei es notwendig ihre Adressen zu wissen.
Freudestrahlend händigte man dem Grafen die Liste aus und versäumte auch nicht, in
einer eilig organisierten Versammlung den Jungens ihr bevorstehendes Glück zu
versündigen.

So kam es zu dem grauenhaften Verständnis dass einer, als am ?? nachmittag des 11
4395 Juni die Razzia wirklich begann die zwei ihn abholenden Rechercheure ersuchte, sie
möchten doch seinen Freund aus dem Nebenhaus mitnehmen, der wolle auch gern dabei
sein. Natürlich waren nicht alle so harmlos und blöde, die meisten versuchten zu
fliehen, einigen, gelang es für wurden andere genommen; Sohne der gastfreien
Familien, junge Juden die auffällig auf der Strasse gingen, auch hatte man die Liste
4400 sowieso schon erweitert, dei ji es gab nur an die 150 Wieringer und man wollte 300
haben, keinen mehr und keinen weniger es ging stiller zu als im Februar, es war keine
Volksgegend, niemand dachte an Widerstand, niemand auch an Hilfe und Solidarität. Auf
der Strasse selbst war kaum etwas zu merken, die Rechercheure traten höflich und
leise auf und sagten oft es handle sich nur um eine Vernehmung. Ein Fall ist bekannt,
4405 wo Eltern ihren Sohn bei bekannten anriefen, damit er nach Hause käme, weil zwei
Herren ihn sprechen wollten. Eine Mutter begleitete ihren löührigen bis zum
Gestapogebäude um auf seine Rückkehr zu warten, dort stand sie zitternd, bis ein
SSMann ihr zurief, sie solle sich fortscheren, ihr Junge käme doch nicht wieder

4410 heraus. Innen warteten 600 junge Juden schweren Herzens auf ihren Abtransport. Doch dann geschah auf einmal etwas, das Hoffnung in ihnen erweckte: aii schickte die Kranken nach Hause. Einen mix von gebrochenem Arm, einen Hinkenden, einen dritten, der nichts anderes hatte als Schnittnarben im Gesicht und über Schwindel klagte. Also handelte es sich doch wohl tatsächlich um Arbeit und die würde man in drei Teufels Laaen aushalten, wenn man jung und kräftig war. Anstelle der Entlassenen wurden 4415 andere geholt, Graf Bardi schritt betrunken und spässoreissend die Front ab und sorgte dafür, dass die Zahl rund und voll blieb. Nach ittern-acht fuhren grosse, bequeme Autobusse vor und brachten die Verhafteten in ein holländisches Kamp. Sie hatten dort nichts zu tun, lagen in der heissen Bonne und Hessen sich das kräftige Esser schmecken. "Alle sind erstaunt vergnügt", steht in einem heraus geschmuggelten 4420 Brief und dankbar, zufrieden und doch voll bitterer Ahnung in einem anderen: "Diese ?? Tage waren vom geben geschenkt. Auch hier wurden noch einmal die Schwachen und Kranken ausgeschieden, sorgfältig horchten zwei JfLrzte die herzen ab> ob sie auch stark genug seien, um grosse Strapazen zu ertragene. Nach einer Woche ging der erste Transport und da alles hübsch ordentlich geschah, waren es die, deren warnen 4425 mit den Buch? j.aben A-i.i begannen zwei Tage später folgte der Rest. Kein mensch wusste, wo sich das tagenhafte Arbeitslager bei tnd,a bei man munkelte damals schon von Oesterreich und die Zurückgebliebene sagten sich gegenseitig zu, frcatj dass dort wenigstens das Klima gesund und die Landschaft seuön sei »Ein paar ganz 13 i ton auch sadon '.us "sicherer '";uellü:; gehörtjdaas es sich um Arbeit auf Bauernhöfen bei 4430 bes.on-Kvrs guter Verpflegung ':i^xn'l'j und versicherten überall, kj;; h'lttoy, Kh die-Gofatigenen ein ausgezeichnetes Gefühl« Die Eltern, die .Frauer. do:i Gsru-üb-ten aber bitten keih mderes 'befühl ,ls ,tnüst, denn es i3t eines der vielen Kirchen wöle: sich die ienachen als Trost erfunden haben, dass Liebe und Verbundenheit Ferne und Schweigen überwinden können« 14 T ige horte man nichts ?dana wurden ö Yaio* zur 4435 Gestapo bestellt.,wo man ihnen berichtete, dass ihre' Sohne ;;' o ivoutschla.:! gestorben Bei.on'«.w/_n ixü und wo?" stammelten die Entsetzten«, ,? i(di. wij.se «*n selber niehtnUe* nächste, der die gefürchteto Aufforderung bekam,hatte tff&i Kinder dabei. Wir müssen Ihnen rat teilen, dass Ihr Sohn gestorben ist, iwij('ölchwr?'ich habe zweio'«as ist mit dem anderen rtlVirten Sie einen Augenblick. Der Beamte sah in 4440 einer Liste nach "Ja, der ist auch tot." Da klirrte ein Eisernes Kreuz zu Boden und der Vater der vier Jahre lang für Deutschland gekämpft hatte; begann zu schreien. Da man Szenen nicht liebte, schickte man künftig hin die Todesberichte zum jüdischen Rat. Denn sie kamen weiter, mit schrecklicher Regelmässigkeit, sie wuchsen an, wurden mehr und mehr und mehr.-- Die ersten zehn oder fünfzehn Toten waren alle vom ersten 4445 Transport. "Es muss eine Bombe auf den Zug gefallen sein, es ist ja nicht anders möglich", sagten die Menschen, deren Sohne und dünner beim zweiten Transport waren und atmeten auf. Schon gab es Leute, die behaupteten eine Karte gelesen zu haben, auf der ein Arzt im Rheinland mitteilte, ein jüdischer Junge sei in seinen Armen 4450 gestorben. Aber dann standen auf einmal Namen vom zweiten Transport und auch von den weggeholtten aus den Februartagen auf den Totenlisten. Und langsam sickerte es durch, wie der Ort hiess, von dem die Unglücksbotschaften kamen: Mauthausen, Gau Überdonau - Ende Juli langten von den Gefangenen selbst geschriebene Karten an. In den vorgedruckten Text: Ich befinde mich seit im Konzentrationslager Mauthausen, hatten sie ihre Namen ausgefüllt. Die zitternde Schrift, Buchstaben, die vor Erregung fait 4455 unkenntlich waren sprachen deutlich genug. In einer Karte war dem Vornamen des Empfängers noch ein zweiter fremder beigefügt. Das bedeutetet Geh den, der so heisst, schnell, schell um Hilfe in. Ein Notschrei, wie er lauter nicht möglich ist. Man wusste jetzt, sie waren zusammen, die Jungens vom Februar und die vom Juni, etwas über 400 Holländer und 200 Deutsche. Sonst wusste man nichts, man tappte im 4460 furchtbaren Dunkel, denn alle Hypothesen brachen immer wieder zusammen. An Hunger sterben kräftige Burschen nicht innerhalb weniger Tage, wäre eine Seuche ausgebrochen, würde man keine Post aus dem Lager gelassen haben und an die simpelste, auf der Hand liegendste Todesursache, an «Mord" zu glauben, weigerten sich immer noch Herz und Verstand. Ja, je schlimmer die Nachrichten wurden, desto mehr Menschen 4465 meinten, es wäre alles nur Bluff, ganz Mauthausen bestände nicht und die Todesbotschaften seien dem sadistischen Gehirn irgend eines SS ??annes entsprungen. Immer wieder wollte man Briefe aus der Schweiz, aus England und selbst aus Russland von Geflüchteten gelesen haben, doch jedes Gerücht, das von den Angehörigen fiebernd verfolgt wurde endete im Leeren und erwies sich als pure Phantasie. 4470 Übrigens kamen, wenigstens am Anfang, Totenscheine, die den Grund des Ablebens^ angaben. Einer, der längst keinen Blinddarm mehr hatte, war an Blinddarmentzündung gestorben, allgemeine Sepsis, Lungenentzündungen, Magengeschwüre wurden attestiert und einige hatte man nach altbewährter Methode auf der Flucht erschossen. Im August trafen die ersten Briefe ein, denn einmal im Monat durften die Gefangenen

4475 schreiben. Trotz einer Zensur, die pedantisch die Zeilen herausschnitt, hinter denen
sie Verstecktes vermutete, drang Furchtbares durch. "Grüsse an Ellen de Groot"
bestellte einer um anzudeuten wie gross das Elend sei, ein anderer nannte die Namen
der Männer, die für ihn das Kaddisch (das uralte Totengebet der Juden) sprechen
4480 sollten, wieder einer schrieb seiner Frau, er fürchte sie würde den und den begegnen
und müsste sich dann wohl mit ihm versöhnen (und er nannte den Namen eines von den
Nazis ermordeten Freundes) in Gouda wäre es besser, stand in einem vieicen Brief und
das bedeutete, dass selbst Dachau weniger schlimm als Mauthausen gewesen wäre.
Nein, es bestand nicht der geringste Anlass, diese Briefe nicht in ihrem ganzen
4485 trostlosen Mut zu begreifen und ernst zu nehmen und doch verschlossen noch immer
Unzählige die Augen vor der bitteren Wahrheit und wichen dem Schmerz aus, der sie
bedrohte. Denn so eindringlich grauenhaft die Sprache der Opfer auch war, aus keinem
Schreiben, nicht aus dem rührenden Gestammel der halben Kinder, nicht aus den
gewandten Worten der Älteren war das Geringste herauszulesen, was an dem Ort des
4490 Schreckens vor sich ging. Angst hatte hier die Federn gelähmt. Doch, und das soll und
muss gesagt werden, denn es ist der Ruhai dieser sinnlos Ermordeten, das Heldentum,
das wahrer und tiefer ist als wie es in den Büchern steht, brach nicht einer zusammen
vor dem unentrinnbaren Schicksal, kein einziger verliert in diesen Briefen seine
Haltung und seinen Glauben an die Welt, alle aber finden in der tiefsten Not stark
und unbesiegbar Worte der unvergänglichen Liebe.

4495 In Amsterdam verbreiteten unterdes die Männer der Gestapo, dass sie selbst nicht
verstünden, was dort in Mauthausen eigentlich los sei. Manchmal freilich entlarvte
sich einer und so geschah es, dass dort Judendesarnent im Haag, Fischer, zu einem
holländischen Besucher sagte: "Sie wollen Ihnen Juden in Mauthausen einige Fragen
4500 vorlegen, die für Ihr Geschäft wichtig sind. Ja, das wird sich machen lassen.
Schreiben Sie einen Brief, dann geben wir weiter. Sie bekommen bestimmt Antwort,
das liolaat wenn Aar Häftling bis dahin noch lebt. Das war eine Entgleisung, denn man
suchte den Schein zu wahren, vor dem holländischen Volk so gut wie vor dem deutschen,
das von diesem Judenlager nichts wusste und nichts wissen wollte und da, wo es wissen
musste, es nicht glaubte.

4505 Einer, der im Juni gepackt worden war, hatte eine christliche Frau. Seine Schwagerin
fuhr nach Berlin, wo ein Mann mit grossem Namen ihr bekannt und zu Dank verpflichtet
war. Er sträubte sich lange, bevor er versprach Schritte zu unternehmen "Rasch,
rasch", flehte die Frau, "es treffen jede Woche 20 Todesbotschaften ein." Da lachte
4510 der Mann mit dem grossen Namen: Mein Gott, wer hat Ihnen denn diesen Bären
aufgebunden?" Vier Wochen später lachte er nicht mehr. Man hatte ihm auf der
Hauptausenstelle der Gestapo zugesagt, seinen Schützling freizulassen. Doch als er,
ungeduldig geworden, noch einmal in der Prinz Albrechtstrasse vorsprach wurde ihm der
Bescheid: "Ihrem Gesuch ist stattgegeben. Aber der Gefangene ist vor 14 Tagen
4515 verstorben." Da blieb dem Mann mit dem grossen Namen, einem der Millionen Deutschen,
die blind und taub gegen die Qualen gewesen waren, die seit Jahren Menschen um sie
her erlitten, nichts anderes übrig als einen Brief zu schreiben, in dem stand, dass
er noch niemals zuvor in seinem Leben so erschüttert gewesen sei.

Aus den zwanzig Todesnachrichten in der Woche wurden dreissig, vierzig, fünfzig. Die
Briefe, die man nach Mauthausen geschrieben hatte, kamen zurück an den Absender und
4520 neben dem durchgestrichenen Namen des Empfängers stand mit Rotschrift geschrieben
"Unbekannt" ,
Da ist eine Mutter oder eine Frau in Amsterdam, hält ihren eigenen Brief abhanden und
liest, dasa ihr Kind, ihr Mann, das Liebste, das sie auf der Welt besitzt, unbekannt
ist. Nicht erkrankt, nicht gestorben, nicht vermisst. Unbokannt. Eben noch war er ein
4525 Mensch, der einen Namen oder zumindest doch eine Nummer trug, jetzt ist er
ausgelöscht, wegradiert und man leugnet mit diesem ungeheurem Worte frech, dass er je
bestanden hat.

Immer grösser wurde die Zahl der retournierten Briefe, immer länger wurden die
wöchentlichen Listen. Im September waren es einmal 200 zur gleichen Zeit, dann nahm
4530 es ab, es lebten nicht mehr viele. In Januar kamen die letzten Todesberichte. Ein
Jahr nach den Schreckens tagen im Judenviertel waren alle tot.

Erst, nachdem Krieg kann das Geheimnis gelöst werden, das über lastet. Thomas iirm
hat von Giftgasversuchen gesprochen und die Funde der jüngsten Zeit lassen seine
Information als richtig erscheinen. In Lublin und Minsk hat man Hunderttausende in
4535 Gaskammern erstickt. Männer, Frauen, Kinder, Juden, Polen und wohl auch politische
Gefangene. Dieser aller Schicksal ist um nichts weniger grauenhaft als das der dünner
in Mauthausen und wenn wir hier ihre Geschichte so ausführlich erzählt haben, so ist
es darum geschehen, weil sie als Symbol stehen möge, für die der Ungezählten, die
nach ihnen denselben Weg gegangen sind.

4540 Die dem Volk von Amsterdam, das später, 3ch., 'oigend und hossend den Menschenraub von

4545 Tausenden und Abertausenden hat mit ansehen müssen und das nur bei der Verschleppung
dieser ersten den Protestschrei des Streiks erheben konnte, soll es auch uns
zugestanden sein, diese Siebenhundert iär alle zu nennen. Noch erreicht unsere Stimme
4550 nicht das deutsche Volk, aber der Tag wird kommen, an dem es gellend und laut, die
Wahrheit hören muss über die Taten, die in seinem Namen begangen worden sind.
Dann wird es an uns die wissen was geschehen ist, liegen, ob diese Toten der
Vergessenheit entrissen werden, ob ein endlich erwachtes Volk erschüttert den
Entschluss fasst: Jedes darf nie mehr geschehen, ob die Deutsche der Nennung des
Wortes Mauthausen nicht aehsjj. tackend mehr . ji; "Davon wüssen wir nichts", sondern
4550 die Augen niederschlagen und sagen: Es ist eine ewige Schande auf unserem Namen.